



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

בעניין: 1. לובי 99 בע"מ (חל"צ)

העוררות

2. הצלחה – לקידום חברה הוגנת (ע"ר)

שתיהן ע"י ב"כ עוה"ד ד' שטרום, א' הרלב, ת' בוך, א' מן

- נ ג ד -

הממונה

ובעניין: 1. הממונה על התחרות

ע"י ב"כ עו"ד א' מילברג

המשיבות

2. EMED Pipeline B.V.

3. Eastern Mediterranean Gas Company S.A.E.

שתיהן ע"י ב"כ עוה"ד צ' אגמון, מ' מרידור, ח' סידור, נ' איתן

1

פסק דין

גרסה המותרת בפרסום

2

3 פסק דין זה עוסק בערר שהוגש בהתאם להוראות סעיף 22 (ב) לחוק התחרות הכלכלית,
4 התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") על החלטת הממונה על התחרות (להלן: "הממונה") מיום
5 31.7.19 לאשר בתנאים את עסקת המיזוג בין המשיבות 2-3 (להלן: "המשיבות"). במסגרת
6 הערר ביקשו העוררות, כי בית הדין ישתמש בסמכות הנתונה לו בהתאם להוראות סעיף 22
7 (ג) לחוק ובהמשך לכך, לבטל את החלטת הממונה.

8

פתח דבר

9

1. הערר דנן הוגש ביום 8.9.19.

10

11 2. בין הצדדים התקיימו הליכי גילוי מסמכים ממושכים, הכוללים מספר החלטות
12 ודיונים. ביום 16.12.19, הטיל כב' השופט ע' שחם חיסיון על תשובת המשיבות,
13 אך קבע כי המסמכים כולם יועברו לידי העוררות כשהם מושחרים כפי שהוגש
14 לבית הדין. בהמשך לכך, ובמסגרת ההליכים המקדמיים, התקיים דיון (ביום
15 17.2.20) בפני כב' השופט ע' שחם, אשר במסגרתו הוחלט כך (פרוטוקול, ע' 3, ש'
16 : (32-26)



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 "לבקשת משיבות 2 ו-3 מוקצב בזה פרק זמן של
2 שלושה שבועות עד ליום 9.3.20, לצורך מיצוי בחינה
3 משותפת של הרשות ומשיבות 2, 3 האם בחומר מושא
4 הבקשה קיימים מסמכים שאינם רלוונטיים
5 להתדיינות. צדדים אלה יודיעו על תוצאות הבחינה
6 האמורה עד למועד הנ"ל. בהודעה יפורטו ברמת
7 הכותרת אותם מסמכים שהוחלט (אם וככל
8 שיוחלט), שאינם רלוונטיים.
9 בהמשך לכך בדעתי ליתן החלטה בבקשה".

10
11 3. בהמשך לאמור, ולאור מצב החירום שהוכרז בעקבות נגיף הקורונה, סבל ההליך
12 דנן, יחד עם כלל המשק, מעיכובים שונים. כך למשל, ביום 22.3.20, ניתנה
13 החלטה (על-ידי כב' השופט ע' שחם) בדבר עיכוב הגשת מסמכים, שהייתה
14 לגביהם מחלוקת בהליך גילוי המסמכים, לעיונו של בית הדין:

15 "עמדת המזכירות המפורטת בסעיף 6 להודעה עולה
16 בקנה אחד עם הודעות מנהל בתי המשפט, ועם מצב
17 החירום שהונהג בבתי המשפט. יוער, כי בעת
18 שניתנה ההחלטה ביום 15.3.20, טרם הוכרז מצב
19 חירום ביחס ליום 22.3.20, הוא המועד שנקבע
20 לפעולת המשיבות. בנסיבות אלה, אין בידי, לצערי,
21 ליתן בשלב זה הוראות אופרטיביות בעניין מושא
22 ההודעה".

23
24 4. בהמשך להגשת המסמכים מטעם המשיבות, הגישו העוררות (ביום 25.6.20)
25 בקשה להגשת תצהיר משלים מטעמן. במסגרת הבקשה, טענו העוררות כי
26 "מדובר במסמכים שלא ניתן היה לצרפם מבועד מועד, שכן חלקם כלל לא היו
27 קיימים בעת הגשת הערר...". בנוסף לכך טענו העוררות כי "כלל המסמכים
28 נוגעים לליבת נושאי המחלוקת והם מכילים מידע שלא ניתן היה לצרף במועד
29 הגשת הערר, והוא חיוני לקבלת הכרעה שלמה בערר דנן...".
30



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

5. לאחר שניתנה לממונה ולמשיבות זכות תגובה לבקשה ולעוררות זכות תשובה לתגובה, ניתנה על-ידי כב' השופט ע' שחם, ההחלטה הבאה (ביום 20.7.20) שעיקריה הן:

2". לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים, על רקע החומר שצורף, החלטתי להיעתר חלקית לבקשה, וזאת ביחס למסמכים המפורטים להלן: נספחים ב' – ז' לתצהיר המשלים (רלוונטיים למטרה המוגבלת לה טוענות העוררות, והיא רצונן להראות חוסר עקביות וודאיות של תחזיות אחרות ממקורות דומים עליהן הסתמכו המשיבות); נספחים ח' וט' לתצהיר (אף כי הדו"ח השנתי של חברת רציו הוא מיום 24.3.20, היינו, לאחר החלטת הממונה, יש בפי העוררות טענה ראויה לבירור כי הוא עשוי לשפוך אור על תניית take or pay שבדיון. לגרף מחירי הברנט יש קשר לכאורי לאמור בדו"ח. המסמכים יקובלו למטרה המוגבלת הזו, וכן לביסוס הטיעון שעניינו חוסר היכולת לחזות קדימה בשוק הרלוונטי).

3. לגבי מסמכים אחרים, לא מצאתי הצדקה מספקת להיעתר למבוקש. הדברים אמורים בנספח א' לתצהיר המשלים (נערך באוקטובר 2019, לאחר החלטת ממונה; אין טיעון קונקרטי המלמד כיצד, חרף זאת, הוא עשוי לסייע להכרעה בערר). נספח י' לתצהיר המשלים (היה בנמצא בעת הגשת הערר; לא הוסבר באופן מניח את הדעת מדוע לא הוגש מלכתחילה). נספח יא' (כתבה עיתונאית מיום 27.3.20, מידת היכולת לסמוך על הנתונים בה לא ברורה, ואין טיעון קונקרטי כיצד היא עשויה לסייע להכרעה בערר). נספח יב', מחירי הגז בארופה בחמש השנים האחרונות (לא עולה רלוונטיות מספקת להתדיינות; לא הוסבר בבירור כיצד המידע רלוונטי



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 לצורך התמודדות עם טענה של המשיבות על ביקוש
2 קיים במצרים לגז לטובת מתקני הנזלה). נספח יג'
3 (הודעה לעיתונות על הטלת קנס על ידי הנציבות
4 האירופית; ההחלטה על הטלת הקנס לא צורפה,
5 ובכל מקרה מדובר באסמכתא משפטית אשר אין
6 מקומה כאן).
7 4. הבקשה מתקבלת חלקית, בהתאם למפורט לעיל.
8 אני מתיר לממונה, בהסכמת העוררות, להגיש
9 התייחסות משלימה למסמכים שצורפו, וזאת לא
10 יאוחר מיום 15.9.20. עיון ביום 22.9.20.
11
12 6. ביום 15.12.20 התקיים דיון קדם משפט מסכם. במסגרת הדיון נאמרו הדברים
13 הבאים:
14 "ב"כ העוררות: אין עוד הליכים שיש לבצע בתיק ואנחנו מוכנים לשמיעת
15 הראיות..." (פרוטוקול, ע' 4, ש' 11-12).
16
17 בהמשך לכך, נאמרו הדברים הבאים:
18 "ב"כ העוררות: אנחנו מבקשים שיהיה דיון כמה שיותר מהיר בהמשך למה
19 שאמרה חברתי ולכן אם אפשרי דיון עד אפריל בפני דן יחיד אז ההעדפה שלנו
20 היא מהיר, זה חזק מכל דבר אחר. אם זה ממילא מאוחר ורק לקראת סוף השנה
21 אז במקרה כזה המותב לא משנה לנו אם זה הרכב או לא" (פרוטוקול, ע' 4, ש'
22 22-24).
23
24 7. עוד באותו היום, הגישו המשיבות הודעה, שבמסגרתה הודיעו כי "אינן מתנגדות
25 שההליך בעניינן ישמע בפני דן יחיד".
26
27 8. ביום 25.3.21, ניתנה החלטת כב' השופט ע' שחם, אשר במסגרתה נכתבו
28 הדברים הבאים:
29 "תקופת מינויו של הח"מ לבית הדין לתחרות עומדת
30 בפני סיום. על רקע כהונה בהרכב הדן בתיק פלילי



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

רחב היקף (ת"פ 67104-01-20 מדינת ישראל נ'
נתניהו ואח'), ונוכח לוחות הזמנים לניהולו של התיק
האמור, וכן בשים לב למשאבים המשמעותיים
הנדרשים לשם ניהולו של התיק שבכותרת, ובכלל זה
שמיעת הוכחות וכתיבת פסק דין, לא יהא בידי,
לצער, לקדם את הטיפול בתיק עד לתום כהונתי. יחד
עם זאת, מזכירות בית המשפט מתבקשת להביא
החלטה זו, כמו גם את בקשת העוררות כי תינתן
החלטה לעניין זה בהקדם, נוכח חלוף הזמן
והחשיבות במתן הכרעה בהקדם, בפני נשיא בית
המשפט".

9. בהמשך לאמור, ניתנה החלטת כב' הנשיא, השופט א' פרקש (ביום 6.5.21):

"לנוכח האמור בהחלטת כב' השופט עודד שחם מיום
25.3.21, והאילוצים הנובעים מסידור העבודה של
בית המשפט, יש צורך במינוי שופט נוסף לבית הדין
לתחרות אשר יכהן כיושב ראש המותב בתיק זה.
המינוי מסור בידי הגורמים המוסמכים על פי החוק.
לכשיושלם הליך המינוי יהיה ניתן לקבוע את יושב
ראש המותב.
אין לי אלא להצטער על כי בשלב זה לא ניתן להעביר
את התיק למותב שידון בתיק".

10. לאחר קבלת המינוי שנחתם על-ידי שר המשפטים התיק הועבר לטיפול ביום
13.10.21.

11. עוד באותו היום (13.10.21) ניתנה על ידי החלטה המביאה לידיעת הצדדים מידע
שהצדדים התבקשו להביע את עמדתם לגבי בישיבת תזכורת שנקבעה ליום
31.10.21.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

12. ביום 31.10.21, ומשהצדדים לא התייצבו לדיון שנקבע לאותו המועד, ניתנה
החלטה נוספת (באותו היום) אשר בה הובא לידיעת הצדדים מידע נוסף.
13. בהתבסס על המידע שהובא לידיעת הצדדים, הגישו העוררות בקשה להחלפת
המותב (בקשה מיום 2.11.21). בהמשך לאמור, ניתנה לממונה זכות להשיב
לבקשה (החלטה מיום 3.11.21) ובעקבות כך, הגיש הממונה את עמדתו, כי
בנסיבות העניין אין מקום להחלפת המותב (תגובת הממונה הוגשה ביום
4.11.21). בהמשך למצוין לעיל, נקבע בקשר להחלפת המותב כדלקמן (החלטה
מיום 4.11.21):

1. "במסגרת החלטות מיום 13.10.21 ומיום 31.10.21
הובאו לידיעת הצדדים פרטי מידע שונים לצורך
קבלת עמדות הצדדים ביחס לניהול המשפט על ידי
מותב זה.
2. כתוצאה מגילוי המידע כאמור, הודיעו העוררות כי
לדעתן, קשרי הייצוג שתוארו בהחלטה מיום
31.10.21 עלולים להעלות מראית עין של קרבה בין
מותב זה לבאי כוח המשיבות 2-3 ולבעלי ענין אחרים.
3. הכללים הרלבנטיים לעניין מצויים בסעיף 34(א)
לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (עניין
אישי בהליך), בסעיף 15(א) לחוק בתי דין מנהליים,
תשנ"ב-1992 (ניגוד עניינים בין התפקיד השיפוטי
לבין עניין אחר של חבר בית הדין, לרבות של קרוב,
או עניין של גוף שקרובו של חבר בית הדין הוא מנהל
בו) ובסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב],
התשמ"ד-1984 (חשש ממשי למשוא פנים בניהול
המשפט).
4. יישום הכללים האמורים מלמד כי לא מתקיימת
עילת פסלות בנסיבות העניין. אין למותב עניין אישי
בהליך; לא מתקיים מצב של ניגוד עניינים, לאור
הגדרת "קרוב"; ואין חשש ממשי למשוא פנים.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

קשרי הייצוג הקודמים מלפני יותר מעשרים שנה
אינם רלבנטיים לאור הזמן הרב שחלף וייצוג חברת
דלק מוטורס, המצויה בשליטת אחיו של בעל המשרד
המייצג את המשיבות 2-3, הסתיימו לפני יותר
מחמש שנים.

5. בהיעדר עילת פסלות, קמה חובה לשבת בדין כלפי
מערכת השפיטה, כלפי הצדדים וכלפי הציבור
בכללותו. לאור האמור, בקשת העוררות נדחית..."

יצוין כי העוררות לא נקטו בהליך ערעורי בעקבות החלטה זו.

14. אלא שבכך, לא תמה התנהלות הצדדים בטרם דיוני ההוכחות. לאחר שבדיון
קדם המשפט המסכם (שהתקיים ביום 7.11.21) נקבעו דיוני ההוכחות לחודש
מרץ 2022, הגישו העוררות בקשה מוסכמת (ביום 4.2.22) ובמסגרתה ביקשו
לדחות את מועדי ההוכחות לאחר יום 29.6.22. במסגרת הבקשה הוסבר כי עו"ד
שטרס, שמייצג את העוררות "התבקש על ידי שרת הכלכלה להיות חבר בוועדת
האיתור למשרת הממונה על התחרות" וכי בשל מינויו לוועדת האיתור נדרש
עו"ד שטרס "להסדר ניגוד עניינים ובו סוכם כי יימנע מכל הופעה בפני רשות
התחרות ומולה משך שישה חודשים מתום עבודת וועדת האיתור".

15. בהמשך לבקשה המוסכמת, נדחו מועדי ההוכחות לחודשים יוני-יולי 2022.
במסגרת ההחלטה (שניתנה ביום 6.2.22) נאמרו גם הדברים הבאים:

"... 2. עד ליום 16.2.22 תוגש התייחסות מטעם
הצדדים לאפשרות כי ביום 20.7.22 יתקיים דיון נוסף
בו יסכמו ב"כ הצדדים בעל פה (חלף הגשת סיכומים
בכתב). תותר הגשת כרך אסמכתאות משפטיות ביום
הדיון. הסכמת הצדדים תאפשר מתן פסק דין במהלך
פגרת הקיץ. אי הסכמה תוביל לדחיית מועד פסק
הדין לחודש ינואר 2023."



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

16. לאחר שהעוררות והממונה הסכימו לאמור בסעיף 2 להחלטה שהובאה לעיל
(במסגרת הודעות שהוגשו ב-15.2.22 וב-16.2.22) ניתנה ההחלטה, בה נקבע, בין
היתר, כך:

"נקבע דיון נוסף ליום 20.7.22 בשעה 10:00. בדיון זה
יסכמו הצדדים בעל פה וניתן יהיה להגיש כרך
אסמכתאות משפטיות..."

17. אלא שההחלטה הנ"ל ניתנה מבלי לקבל את עמדת המשיבות 2-3 שהתנגדו
למתווה עליו הסכימו העוררות והממונה. בעקבות התנגדות המשיבות, ולאחר
שניתנה לצדדים אפשרות להגיש את עמדותיהם בקשר לכך, נקבע כי יוגשו
סיכומים בכתב.

18. במסגרת ההליך דן הוגשו ראיות כדלקמן:
מטעם העוררות – חוות דעת של ד"ר שלומי פריזט ותצהיר עדות ראשית של מר
אריאל פז-סוויצקי, שהוא מנהל המחקר של לובי 99.
מטעם הממונה – תצהיר עדות ראשית של מר אברי איתן, שהוא כלכלן וראש
צוות במחלקת שווקים ברשות התחרות.
מטעם המשיבות 2-3 – חוות דעת של מר רועי רוזנברג ותצהיר עדות ראשית של
מר יוסף אבו, שהוא מנכ"ל דלק קידוחים.

19. בדיוני ההוכחות (שהתקיימו ב-30.6.22, 7.7.22 ו-11.7.22) נחקרו המומחים
והמצהירים הנ"ל ובסיומם הוסכם כי יוגשו סיכומים במתכונת תלת-שלבית,
שתאפשר לכל בעל דין להעלות טענותיו ולהתייחס לטענות שמנגד.

שוק הגז הטבעי בישראל

20. להבנת התמונה, מצאתי לנכון להביא בתחילת פסק הדין את עיקרי הדברים
מתוך סקירה שערך משרד האנרגיה בנוגע לשוק הגז הטבעי בישראל, נתונים
מהותיים וענייניים נוספים שחשובים לקבלת תמונת המצב בקשר לכך.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 באתר של חברת נתיבי הגז הטבעי לישראל, שהיא חברה ממשלתית האחראית
- 2 על הקמה וניהול מערכת ההולכה של הגז הטבעי בתוך ישראל מצויה מפה,
- 3 שבמסגרתה ניתן לראות את מערכת התשתית הקיימת (והמתוכננת) גם לגבי
- 4 מערכת ההולכה מישראל ואליה. מצאתי לנכון, להביא, במסגרת פרק זה את
- 5 המפה הנ"ל, כדלקמן¹:

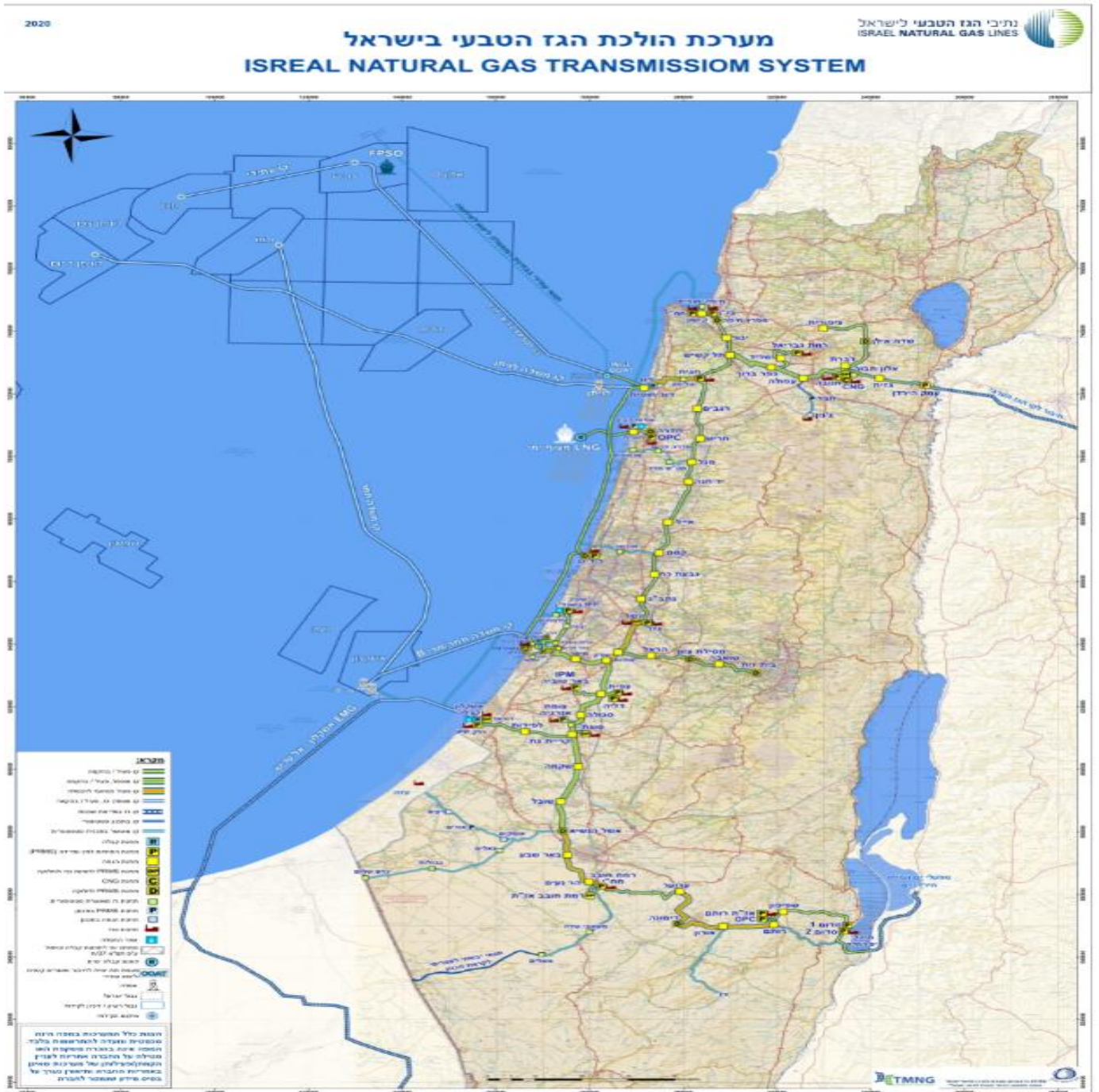
¹ המפה של מערכת ההולכה מצויה באתר חברת נתיבי הגז לישראל: https://www.ingl.co.il/wp-content/uploads/2020/06/Natgaz_GeneralMap_Feb2020_FINAL.pdf



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'





בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

22. במסגרת סקירתו של משרד האנרגיה בנוגע למשק הגז², נכתבו הדברים הבאים: 1

2 "ישראל, כמו מדינות רבות בעולם, מעודדת מעבר
3 לשימוש בגז טבעי כמקור אנרגיה עיקרי המעניק
4 יתרונות רבים לצרכן, למשק ולסביבה, ביניהם הוזלת
5 עלויות ייצור החשמל ומוצרי תעשייה, הפחתת זיהום
6 האוויר ופליטת גזי החממה, שיפור התחרות במשק
7 וקידום הייצוא, וחיזוק הכלכלה הישראלית.
8 רקע היסטורי
9 חיפושי נפט, בשטח הכלכלי הימי (EEZ) של מדינת
10 ישראל, החלו כבר בשנות ה-70 של המאה הקודמת,
11 אך תגליות משמעותיות נמצאו רק לפני מספר שנים:
12 בחלק הדרום-מזרחי של ה-EEZ התגלו בשנים
13 1999-2000 השדות נועה, מרי B ואור; ובחלקו הצפוני
14 התגלו בשנים 2009-2010 השדות תמר ולויתן, שני
15 מאגרים גדולים במים עמוקים.
16 בהמשך התגלו מאגרי "תנין" (2012) ו"כריש"
17 (2013), צפון-מערבית לחופי ישראל. בשנים
18 האחרונות התגלו במים הכלכליים של ישראל מאגרי
19 גז טבעי נוספים שטרם פותחו: "שמשון", "דלית"
20 ו"דולפין".

21
22 בהמשך לכך, סקר משרד האנרגיה את תהליך התפתחות שוק הגז הטבעי
23 בישראל:

24 "2004: פתיחת עידן הגז הטבעי בישראל
25 בשנת 2004 החלה הזרמת הגז הטבעי למערכת
26 ההולכה. בתחילה חוברו למערכת הגז הטבעי מתקני
27 חברת החשמל ומפעלי תעשייה גדולים אשר צורכים

² וראו בקשר לכך: https://www.gov.il/he/departments/guides/natural_gas_basics?chapterIndex=4



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 גז טבעי בלחץ גבוה. בהמשך חוברו עשרות מפעלים
2 לרשת החלוקה בלחץ נמוך, ובהמשך יחוברו גם
3 צרכנים בינוניים וקטנים ובהם מפעלים, בתי חולים
4 ואחרים. רשות הגז הטבעי בוחנת הכנסת גז טבעי גם
5 למגזר החקלאי ולמגזר הביתי.
6 המשק הישראלי עובר שינויים משמעותיים בתחום
7 האנרגיה. תוך שנים ספורות הפך הגז הטבעי למקור
8 האנרגיה העיקרי והמועדף לייצור חשמל ולשימוש
9 בתעשיות הגדולות. בשנת 2016 יוצרו 61% מתפוקת
10 החשמל בישראל בגז טבעי.
11 המעבר לשימוש בגז טבעי על פני מקורות אנרגיה
12 אחרים, הניב למשק הישראלי בשנים 2004-2016
13 חיסכון של כ-48.4 מיליארד ש"ח כתוצאה מהפרשים
14 במחירי הדלקים בלבד. צריכת הגז הטבעי תורמת גם
15 לגידול בהכנסות המדינה ממיסים, וגילוי מאגרי גז
16 ענקיים לצד חופי ישראל תרם לעידוד יוזמות בתחומי
17 האנרגיה והתחבורה, המתבססות על גז טבעי.
18 **ים תטיס: הפקה בשנים 2004-2013**
19 בחודש יוני 1999 התגלה מאגר גז טבעי מוכח בשטח
20 החזקה "נועה" ובחודש פברואר 2000 נתגלה מאגר
21 נוסף בשטח החזקה "מרי", על ידי "ים תטיס",
22 שותפות של קבוצת דלק וחברת נובל אנרג'י לביצוע
23 קידוחים, בהתאם להיתרים ורישיונות שניתנו להן
24 בידי שר האנרגיה.
25 בשנת 2001 החלה השותפות בהקמת תשתית הפקה,
26 ובשנת 2004 החלה באספקת גז טבעי לחברת
27 החשמל, ובהמשך גם למפעלי תעשייה גדולים. מאגר
28 "מרי B" אשר נתגלו בו כ-30 BCM סיפק למשק
29 הישראלי קרוב ל-25 BCM ונמצא בתהליכי התכלות
30 מתקדמים.
31 אספקת גז טבעי ממצרים: הפקה בשנים 2008-2012



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 בקיץ 2005 נחתם מזכר הבנות בין ממשלות ישראל
2 ומצרים לייבוא גז טבעי שמקורו במצרים לישראל,
3 באמצעות צינור תת-ימי מאל עריש למתקן הקליטה
4 באשקלון. במקביל, נחתם הסכם לרכישת גז טבעי
5 בין חברת החשמל לחברת EMG (Eastern
6 Mediterranean Gas & Oil), מיזם משותף
7 לחברות מצריות וישראליות, אשר קיבל מממשלת
8 מצרים זיכיון לייצוא גז לישראל.

9 ההסכם עם EMG נחתם לתקופה של 20 שנה, והחל
10 ממאי 2008 סיפקה החברה גז טבעי לחברת החשמל
11 ולתעשייה. בשנת 2011 התערער המצב הביטחוני
12 בסיני ונרשמו הפרעות בהזרמת הגז הטבעי, עד
13 לעצירתה במרץ 2012. הזרמת הגז ממצרים לא
14 חודשה עד היום.

15 פתיחת המתקן הימי לקליטת גז"ן: ינואר 2013
16 חברת ים תטיס, שפעלה לצד החברה המצרית
17 וסיפקה בשנת 2012 כ-98% מהיקף הביקושים לגז
18 טבעי, הפכה לספקית הגז היחידה במשק הישראלי.
19 מכיוון שמאגר ים תטיס עמד בפני מיצוי הפוטנציאל
20 שלו, החליטה ממשלת ישראל על הקמת מתקן ימי
21 צף לקליטת גז טבעי נוזלי גז"ן (LNG), שיצמצם את
22 המחסור בגז טבעי עד לחיבורו של מאגר תמר, וישמש
23 גיבוי למערכת.

24 כמפורט בהחלטות הממשלה 177, 2178 ו-3260
25 בנושא "הגדלת היצע ספקי הגז הטבעי למשק
26 הישראלי והקמת מתקן גז טבעי נוזלי", המתקן נועד
27 להבטיח אספקת גז טבעי למשק הישראלי על ידי
28 הגדלת היתירות והימנעות ממצב של תלות בלעדית
29 בהזרמת הגז ממצרים וממאגר ים תטיס.

30 בפברואר 2011 אישר שר האנרגיה את הקמת מתקן
31 קליטה בשיטת המצוף (Bouy), מקשר ימי כ-11



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

ק"מ מול חופי חדרה. הגט"ן מובא במכליות ומוזרם
לאנייה מגוזת, שעליה מתבצע תהליך הפיכתו לגז
טבעי.

הקמת המקשר הימי הוטלה על חברת נתיבי הגז
לישראל, והזרמת הגז באמצעותו החלה בינואר 2013.
תהליך רכישת הגז הטבעי הנוזלי וחכירת אנייה
מגוזת מתבצעים על ידי חברת החשמל, צרכנית הגז
הטבעי הגדולה בישראל.

במהלך 2013 סופקו באמצעות המתקן הימי כ-0.51 BCM
גז טבעי, כ-7.4% מסך האספקה למשק.
באוגוסט אותה שנה הופסקה אספקת הגז ממאגר ים
תטיס. מאז ועד היום, משמש המקשר הימי כמקור
אספקה נוסף למשק הישראלי ומתפקד כגיבוי חשוב
לאספקה ממאגר תמר.

הזרמת גז ממאגר תמר: החל מאפריל 2013
באפריל 2013 החלה הזרמת הגז ממאגר תמר, אשר
לפי הערכות יספק את כלל צרכי המשק בשני
העשורים הבאים. בשנת 2016 סופקו מתמר כ-9.3 BCM
גז, לעומת כ-0.36 BCM גט"ן בלבד, כ-4%
מצריכת הגז במשק.

עם תחילת ההפקה ממאגר תמר נרשמה עלייה
בצריכת הגז הטבעי, לאחר ירידה זמנית בשנים
2011-2012, ובשנת 2013 הגיעה לכ-7 BCM.
הביקוש לגז טבעי מצוי בעלייה מתמדת, ובשנת 2016
הסתכם בכ-9.66 BCM.

אספקת גז טבעי דחוס גט"ד (CNG), החל משנת
2014

במאי 2014 העניק לראשונה הממונה על הבטיחות
ברשות הגז הטבעי רישיון ספק גז טבעי דחוס לחברת
סופרגז טבעי בע"מ. הכנסת גט"ד לשימוש במשק
הישראלי נועדה לסייע לצרכנים מרוחקים ליהנות



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 מהיתרונות שבצריכת גז טבעי, עד לחיבורם למערכת
2 החלוקה, על ידי שינוע הגז במשאיות המיועדות
3 לכך".
4
5 23. בהמשך לאמור, פרסם משרד האנרגיה את הדוח השנתי שלו בנוגע לסקירת
6 ההתפתחויות במשק הגז הטבעי לשנת 2021. אביא ממנו את עיקרי הדברים
7 כדלקמן³:

8 "בשנת 2021 נמשכה העלייה בצריכת הגז הטבעי,
9 בכלל הסקטורים: חשמל, תעשייה וייצוא, עם כניסת
10 המשק המקומי והעולמי ל"שגרת קורונה" והמשך
11 צמיחה כלכלית. העלייה בצריכת הגז הטבעי בשנת
12 2021 נבעה בעיקר מהעלייה המשמעותית בייצוא,
13 במקביל לעלייה בביקושים במשק המקומי ובהיצע.
14 בסך הכול, בשנת 2021 סופקו ממקורות הגז הטבעי
15 בישראל (מאגר תמר, מאגר לויתן וגט"ן דרך המקשר
16 הימי) BCM 47.19, מתוכם BCM 33.12 סופקו
17 למשק המקומי, ו- BCM 14.7 ליצוא. כאמור, במהלך
18 השנה נצרכה במשק המקומי כמות גז טבעי של
19 BCM 33.12, כמות זו מהווה גידול של 5.4%
20 בהשוואה לשנת 2020. בראייה רב שנתית, הגידול
21 השנתי הממוצע בצריכת הגז הטבעי בישראל מאז
22 שנת 2013, אז החל מאגר תמר את פעילותו, ועד סוף
23 שנת 2021 עמד על 7.7%. הצמיחה בשנים האחרונות
24 איטית מהצמיחה בשנים שמיד לאחר תחילת
25 ההפקה ממאגר תמר עקב התקרבות השוק לבשלות,
26 וההטמעה המהירה של השימוש בגז טבעי בתחילת
27 הדרך. בדומה לשנת 2020 79% מהביקוש המקומי

³ וראו בקשר לכך את הדו"ח המלא שפורסם:

https://www.gov.il/BlobFolder/guide/natural_gas_basics/he/ng_2021.pdf



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 נבע ממשק החשמל (BCM 7.9) בעוד 21% מהגז
2 הנצרך יועד לצרכני הולכה וחלוקה בסקטור
3 התעשייה (BCM 6.2) צריכת הגז הטבעי של צרכני
4 החלוקה היוותה 4.2% מסך הצריכה במשק המקומי,
5 והסתכמה בכ- BCM 3.0. מגמת הגידול בצריכה
6 במשק המקומי צפויה להימשך גם בעשור הקרוב
7 עקב הגידול הצפוי בביקוש לחשמל, ההחלטה על
8 הפסקת השימוש בפחם במשק החשמל, והמשך
9 מגמת הצמיחה בתעשייה. זאת גם בהינתן התגברות
10 משמעותית בשימוש באנרגיות מתחדשות. כמו
11 השנה הקודמת, גם 2021 עמדה בסימן גידול
12 משמעותי בכמויות ייצוא גז טבעי למצרים ולירדן,
13 ובהתגברות הביקושים לייצוא כמויות נוספות מצד
14 המדינות השכנות, מה שמגדיל את הצורך בקווי
15 הולכה נוספים. סך הייצוא ב-2021 עמד על 14.7
16 BCM המהווים 36% מסך אספקת הגז הטבעי, זאת
17 לעומת BCM 25.4 לייצוא שהיוו 26% מסך אספקת
18 הגז הטבעי בשנת 2020. בניגוד לירידה המשמעותית
19 במחירי הגז הטבעי בעולם בשנת 2020, שנת 2021
20 התאפיינה בעליות חדות ותנודתיות גבוהה במחירי
21 האנרגיה בזירה הבינלאומית, ובמחירי הגז הטבעי
22 בפרט. המשק הישראלי לעומת זאת, המאופיין
23 בהסכמי גז טבעי ארוכי טווח, לא הושפע כמעט
24 מעליות המחירים העולמיות ורמת מחירי הגז הטבעי
25 בישראל נשארה יציבה ונמוכה. עם השלמת מכירת
26 אחזקות "דלק קידוחים" באסדת תמר בדצמבר 2021,
27 הסתיימה תקופת המעבר שנקבעה במתווה הגז
28 הטבעי. במהלך תקופת המעבר בעלי הזכויות
29 במאגרים היו מחויבים להציע ללקוחות בהסכמי גז
30 טבעי חדשים חלופות מחיר אשר פורטו במתווה הגז
31 הטבעי. ממועד סיום תקופת המעבר מחירי גז טבעי



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

בהסכמים חדשים נקבעים בשוק החופשי במשא
ומתן בין בעלי הזכויות במאגרי הגז הטבעי
ללקוחותיהם".

24. בסקירתו לשנת 2020, התייחס משרד האנרגיה⁴ גם לעניין רכישת צינור הגז על-
ידי המשיבות, כדלקמן (ההדגשות אינן במקור – א.ד.):

"ההתפתחות הבולטת ביותר במשק הגז הישראלי
בשנת 2020 היא הרחבה משמעותית ביותר בייצוא גז
טבעי מישראל לשכנותיה, מצרים וירדן. הרחבה זו
היא תוצאה ישירה של חיבור מאגר לווייתן למערכת
ההולכה ותחילת פעילותו המסחרית. ישראל החלה
לייצא גז טבעי לירדן בשנת 2017 ממאגר תמר, ועד
סוף 2019 ייצאה כמות כוללת של BCM 0.43. בשנת
2020 עם חיבור לווייתן, ישראל ייצאה כ- BCM 4.25
בחלוקה של 51% למצרים וכ- 49% לצרפת
הירדנים. הזרמת הגז הטבעי למצרים מתבצעת
באמצעות צנרת הגז של חברת EMG, שבעבר
שימשה לייבוא גז ממצרים לישראל. להגדלת נפח
ייצוא הגז השלכות בעלות חשיבות גאופוליטית רבה
וכן תרומה כלכלית משמעותית הנובעת בעיקר מגידול
בהכנסות מתמלוגים ומיסים בעשרות השנים
הקרובות. רשות הגז הטבעי צופה גידול נוסף
ומשמעותי בכמויות הגז לייצוא ממאגר לווייתן
וממאגר תמר בשנים הבאות".

25. במסגרת סקירת משרד האנרגיה לשנת 2021, הוצגה גם מצגת אשר מתארת
בצורה מוחשית את משק הגז הטבעי בישראל ומצאתי לנכון להביאה⁵:

⁴ וראו בקשר לכך ע' 4 לסקירת ההתפתחויות במשק הגז הטבעי של משרד האנרגיה לשנת 2020 :
https://www.gov.il/BlobFolder/guide/natural_gas_basics/he/ng_2020.pdf

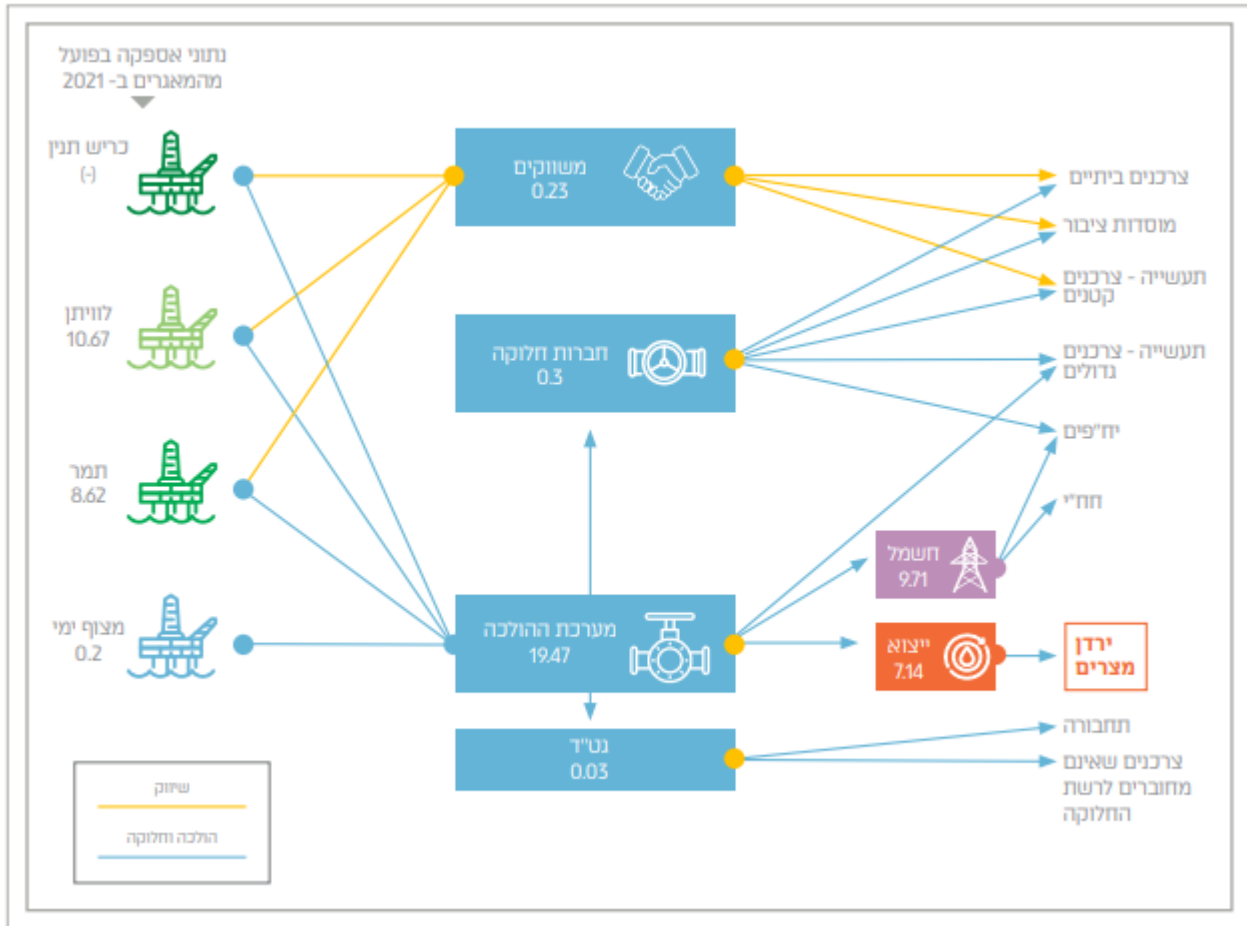
⁵ שם, ע' 7.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'



2

3

הצדדים הקשורים לעניין

26. **לובי 99** – הוא ארגון ללא מטרות רווח. הארגון הוקם על מנת לשמש כנציג של

"האינטרסים של הציבור הרחב כצרכנים וכאזרחים המתמודדים עם גופים

בעלי עוצמה". הארגון פועל גם בכדי "לשנות, לשפר ולתקן את המציאות

החברתית-כלכלית בישראל, להתמודד עם כוחם של בעלי ההון ולהעצים את

האינטרס של ציבור הצרכנים" (הציטוטים מסעיף 12 לערר).

9

27. **עמותת הצלחה** – היא עמותה צרכנית "לקידום חברה כלכלית הוגנת", אשר, בין

היתר, "חרתה על דגלה את קידום האכיפה האזרחית בישראל ועידוד של

רגולציה יעילה ומתקדמת בתחומי הכלכלה והחברה" (הציטוטים מסעיף 13



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- לערר). עמותת הצלחה הייתה מעורבת גם בגיבוש מתווה הגז⁶. העמותה הייתה מעורבת בעבר בעניינים הנוגעים למגוון נושאים בשירות הציבורי ובמשרדי הממשלה השונים. העמותה פועלת גם בענייני התחרות ומשמשת כעוררת על החלטה נוספת של הממונה.
28. **הממונה על התחרות** ממונה על-ידי הממשלה בהתאם להוראות סעיף 41 לחוק. הממונה היא מנהלת רשות התחרות, אשר הוקמה מכוח הוראות סעיף 41א(א) לחוק. פעילות הרשות נעשת מכוח הוראות החוק. בין היתר, הרשות פועלת ומופקדת על הדברים הבאים⁷: "רשות התחרות מופקדת על שמירת התחרות החופשית במשק ועל קידומה. עשיית הרשות מתפרשת על פני מגוון תחומים, בהם פיקוח על עסקאות, אכיפה, ייעוץ לגופי ממשלה ולכנסת – והכול על מנת לאפשר את התחרות החופשית והתועלות שהיא טומנת בחובה לרווחת הצרכן ולטובת הצמיחה הכלכלית והרווחה החברתית. הרשות פועלת על מנת למקד את הפיקוח ואת אכיפת החוק בפרקטיקות אשר מקימות חשש משמעותי לפגיעה בתחרות בשאיפה לצמצם ככל הניתן את הנטל האסדרתי והביורוקרטי בנוגע לפעילות עסקית לגיטימית, שאינה מסכנת את התחרות החופשית".
29. **EMED** – היא חברה פרטית המאוגדת בהולנד, אשר הוקמה על-ידי השותפות המחזיקות בה לצורך עסקת המיזוג ובעלי מניותיה הם כדלקמן:
- 50% בבעלות חברת Sphinx EG B.V, שהיא חברה המאוגדת בהולנד ונמצאת בבעלותה המלאה של חברת East Gas Company S.A.E, שהיא חברה מצרית.
- 25% בבעלות חברת EMED Pipeline Holding Limited, שהיא חברה המאוגדת בקפריסין ונמצאת בבעלותה המלאה של דלק קידוחים-שותפות מוגבלת.
- 25% בבעלות חברת Noble Enrgy International, שהיא חברה המאוגדת

⁶ וראו בקשר לכך: פרוטוקולים בעניין גיבוש מתווה הגז: <https://www.gov.il/he/departments/PublicBodies/natural-gas-protocols> וכן, החלטה מסעיף 476 של הממשלה מיום 16.8.2015 בנושא "מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לויתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים".

⁷ וראו אודות הרשות בכתובת: <https://www.gov.il/he/departments/about/about-us1>



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 בקפריסין וקשורה לחברת נובל אנרגי.
2
3 **דלק קידוחים ונובל אנרגי'** הן בעלות אחזקות במאגרי הגז המשמעותיים ביותר
4 בישראל – תמר ולויתן.

5
6 **EMG** – היא חברה המאוגדת במצרים ונמצאת בבעלותם של מספר גורמים,
7 לרבות חברה ממשלתית מצרית. EMG הוקמה בשנת 2005, בעקבות הסכם
8 ייבוא גז טבעי שנחתם בין ישראל למצרים. EMG הקימה את צינור הגז הטבעי
9 אשר חיבר את תשתית הגז הטבעי הישראלית⁸ (המופעל על-ידי החברה
10 הממשלתית נתיבי גז לישראל) לתשתית המצרים והפאן ערבית. EMG חתמה
11 על הסכמים עם ספקי גז טבעי מצריים, אך בעקבות המצב הבטחוני הרעוע
12 באזור הופסקה הזרמת הגז הטבעי ממצרים לישראל בשנת 2012.

13
14 **Dolphinus Holdings Limited** – היא חברה המאוגדת במצרים ועוסקת
15 באספקת גז טבעי ללקוחות במצרים.

16 המיזוג, החלטת הממונה והערר שבעקבותיה

17
18 33. אישור הממונה נוגע לשתי עסקאות שנרקמו בשנת 2018 בין הצדדים המנויים
19 לעיל. במסגרת העסקה הראשונה, רכשה EMED 39% מהון המניות של חברת
20 EMG וזאת מבעלי מניות שונים, בעלות כוללת של 520 מיליון דולר (להלן:
21 **"העסקה הראשונה"**). בנוסף, במסגרת עסקה נפרדת, רכשה EMED זכות
22 חכירה והפעלה בלעדית בצינור הגז הטבעי שבבעלות EMG לתקופה של 10 שנים
23 וכן, זכות אופציה להארכת התקופה ב-10 שנים נוספות (להלן: **"העסקה**
24 **השנייה"**).

25
26 34. עסקת רכישת צינור EMG נולדה בעקבות עסקה קודמת שנרקמה בין דלק ונובל
27 אנרגי לבין חברת דולפינוס שעסקה באספקת גז ישראלי למצרים. כבר בדו"ח
28 הכספי לשנת 2012 (שפורסם במרץ 2013)⁹, ציינה דלק כי היא בוחנת את

⁸ וראו בקשר לכך מפת מערכת ההולכה של גז טבעי בישראל: https://www.ingl.co.il/wp-content/uploads/2020/06/Natgaz_GeneralMap_Feb2020_FINAL.pdf
⁹ דו"ח כספי 2012, ע' א-245, פסקה 7.30.6 (צורף כנספח 10 לתשובת המשיבות לערר).



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 האפשרות לייצא גז טבעי למצרים לשם הזנת מתקני ההנזלה הקיימים במצרים.
- 2 בהמשך לכך, דיווחה דלק במסגרת הדו"ח הכספי לשנת 2013 (שפורסם במרץ
- 3 2014)¹⁰ כי המו"מ בקשר לאספקת הגז למצרים מתקדם. בסופו של דבר נחתם
- 4 הסכם מחייב לאספקת גז טבעי בין שותפי תמר (ובניהן גם נובל ודלק)
- 5 לדולפינוס.
- 6
- 7 35. יש לציין כבר עתה כי עסקת דולפינוס נגעה למכירת גז מישראל למצרים בהיקף
- 8 של BCM 64 לתקופה של 10 שנים (לאחר אישור עסקת המיזוג עודכן ההסכם
- 9 והיקף הגז הנמכר גדל). אחד מתנאי העסקה היה כי נובל ודלק ידאגו לתשתיות
- 10 הנדרשות לשם אספקת גז טבעי מתמר ולוויתן למצרים.
- 11
- 12 36. ביום 26.9.18 הונחו בפני הממונה הודעת המיזוג וההסכם ולאחר נבחנה
- 13 הבקשה, אישרה הממונה את עסקת המיזוג בתנאים, בהתאם להוראות סעיף
- 14 20(ב) לחוק (אישור מיום 31.7.19). להלן התנאים שקבעה הממונה:
- 15 א. דלק, נובל EMG ו-EMED לא יסרבו לבקשה להחלפת גז ויספקו גז טבעי
- 16 ללקוח בישראל אשר חתם על חוזה אספקת גז טבעי עם ספק גז טבעי
- 17 במצרים.
- 18 ב. דלק נובל EMG ו-EMED לא יסרבו לספק שירותי הולכה בצינור לגורם
- 19 אחר המעוניין לקבל שירותי הולכה בצינור עד להיקף הקיבולת הפנויה.
- 20 ג. EMED לא תממש את אופציית ההארכה להסכם ההפעלה ללא קבלת היתר
- 21 מראש מהממונה.
- 22
- 23 37. בהמשך לאישור המיזוג בתנאים, פרסמה הממונה את החלטתה כנדרש (בחודש
- 24 אוגוסט 2019).
- 25
- 26 38. בעקבות אישור הממונה, הגישו העוררות את הערר דנן, במסגרתו ביקשו לבטל
- 27 את החלטת הממונה או לשנותה.
- 28
- 29 39. אביא להלן את טענות הצדדים כפי שהוגשו במסגרת כתבי הטענות (הודעת
- 30 הערר ותגובות הממונה והמשיבות). בהמשך לכך, אקיים דיון ואכריע בסוגיות

¹⁰ דו"ח כספי 2013, ע' א-171, פסקה 7.14.2 (א) (צורף כנספח 39 לתשובת המשיבות לערר).



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 השונות שהעלו הצדדים להליך, תוך התייחסות לחקירות העדים והמומחים וכן,
2 לטענות שעלו במסגרת הסיכומים שהוגשו בעקבותיהם.

הטענות בכתב הערר

7 40. העוררות טענו בכתב הערר כי הממונה אישרה את העסקה למרות שהיא העלתה
8 חששות מהותיים לפגיעה משמעותית בתחרות. המדובר בכך, שבעל מונופולין,
9 רוכש, באופן בלתי הפיך, תשתית חיונית לתחרות בו עצמו.

10
11 41. לטענת העוררות המיזוג המדובר מהווה מקרה קלאסי שיש להתנגד לו ולמנוע
12 אותו ומדובר במקרה בו מוענקת למונופול הגז המקומי שליטה בתשתית
13 היחידה להכנסת יבוא גז טבעי ממצרים לשוק הישראלי, ובו בעת, מעניקה
14 למונופול הגז הישראלי שליטה יחידה בצינור יצוא הגז הטבעי למצרים, שהוא,
15 נכון להגשת הערר, צינור הגז היחידי דרכו מיוצא גז מישראל.

16
17 42. נטען כי אין מדובר במונופול רגיל אלא במונופול הגדול והעוצמתי ביותר במשק
18 הישראלי. מדובר במונופול הגז הטבעי אשר קובע את המחירים, את הכמויות
19 שיסופקו ומתנהל כמונופול מובהק. לטענת העוררות, העסקה המדוברת מעניקה
20 למונופול שליטה בצינור הגז היחידי שאיים על תחרות למונופול עצמו בעבר
21 וזאת באמצעות ייבוא גז טבעי ממצרים אשר הביא, כך לטענת העוררות,
22 לתחרות ולהורדת מחירים.

23
24 43. לטענת העוררות, העסקה דן מפקידה בידי המונופול את השליטה בצינור הגז
25 הטבעי, המהווה תשתית חיונית לתחרות בתשומת האנרגיה המרכזית במשק
26 הישראלי – הגז הטבעי – ובכך מעניקה למונופול את האפשרות למזער ולמגר כל
27 לחץ תחרותי בשוק הגז הישראלי עתה ואף בפוטנציאל התחרות בשוק הגז
28 הטבעי המקומי.

29
30 44. נטען כי בחינת התנאים שקבעה הממונה, מביאה למסקנה כי אין בהם בכדי
31 לענות על המטרה היסודית של דיני התחרות והיא "מניעת חיזוק כוחו של בעל
32 מונופולין ומניעת בידודו מלחצי תחרות" (ס' 4 לכתב הערר). לשיטת העוררות,



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 עסקה בה רוכש מונופול תשתית חיונית לתחרות בו ראוייה רק למענה אחד והיא
2 "התנגדות". בענייננו, העוררות טענו כי עיון בתנאים מעלה כי הם "... חלשים,
3 מוגבלים ובלתי ישימים, ואין בהם לרפא את הפגיעה התחרותית המבנית וכבדת
4 המשקל שתיגרם מאישור המיזוג..." (ס' 5 לכתב הערר).
- 5
6 45. במסגרת הערר תארו העוררות את מצב הדברים במצרים באופן הבא : במצרים
7 מצויים מאגרי גז משמעותיים. מצרים מייצאת גז למדינות שונות ובעבר גם
8 לישראל. לפיכך, יש לראות את הגז המצרי כפוטנציאל תחרותי למאגרי הגז
9 הישראליים. בעסקה שאושרה על-ידי הממונה, ניתן למונופול הגז הטבעי
10 בישראל הן את הקניין והן את השליטה התפעולית בתשתית ההולכה היחידה
11 לגז טבעי ממצרים לישראל. יתרה מכך, אחת השותפות של מונופול הגז היא
12 חברה ממשלתית מצרית. הדבר ייצור אינטרס משותף בין ממשלת מצרים ובין
13 מונופול הגז אשר יביא, הלכה למעשה, לסיכול התחרות ואפשרות הייבוא של גז
14 מצרי לישראל.
- 15
16 46. יתרה מכך, נטען כי גם הממונה סברה שיש בעסקה פוטנציאל לפגיעה
17 משמעותית בתחרות ובלעדי חשש זה לא היה בסמכות הממונה להציב תנאים
18 לביצוע העסקה. אלא שעל אף החשש הברור והכוח המונופוליסטי של השחקנים
19 המעורבים, בחרה הממונה בתנאים התנהגותיים, שהם תנאים מן הסוג החלש
20 במגוון האופציות השונות הנמצאות בתחום סמכותה של הממונה.
- 21
22 47. אביא להלן את עמדת העוררות בנוגע לתנאים שהציבה הממונה בקשר לעסקה
23 הנ"ל (כפי שהובאו בסעיף 10 לכתב הערר):

24 **10.1" התנאי הראשון הוא תנאי ההחלפה (SWAP):**
25 **מונופול הגז חויב בתנאים לעשות מאמץ סביר כדי**
26 **לאפשר ביצוע עסקאות ייבוא בין חברות ישראליות**
27 **לבין יצואניות גז ממצרים, כך כאשר עסקה כזו**
28 **תיחתם, בפועל מונופול הגז יספק את הגז לחברה**
29 **הישראלית, ויצואנית הגז המצרית תספק את הגז**
30 **ללקוח של מונופול הגז במצרים. ובמילים פשוטות:**
31 **כל מתחרה ייאלץ לעבור דרך המונופול.**



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

ברור כי תנאי זה רחוק מלרפא את הפגם התחרותי
האסטרטגי וכבד המשקל שנולד במיזוג: מדובר
בתנאי עמום שאינו תחליף לתחרות חופשית ורגילה,
בה כל ספק בוחר כיצד לספק את מרכולתו
ללקוחותיו; הוא כרוך בחשיפת מידע בין מתחרים;
וחשוב מכל – הוא מותיר את השליטה בשאלה האם
וכמה יבוא יתאפשר לישראלי בידי מונופול הגז. אותו
מונופול שהיבוא הוא הרסן התחרותי היחיד על
פעילותו. ברי שתנאי כזה אינו יכול לעמוד כתרופה
לפגיעה בתחרות הנולדת מהשתלטות של מונופול על
תשתית חיונית לתחרות בו עצמו.

10.2 התנאי השני שנקבע הוא מתן גישה פתוחה
(Open Access) ליצואנים מן הצד הישראלי. תנאי
זה אמור לאפשר ליצואני גז מישראל לעשות שימוש
בצינור "על בסיס מקום פנוי", אך גם הוא אינו אוצר
כוח אמיתי לתחרות ואין בו הסדרה מינימלית. מכיוון
שאופציית יצוא ישימה היא חשובה בכדי שיהיו
תמריצים למתחרים במונופול הגז לחפש ולפתח
מאגרים, העובדה שגם תנאי זה אינו אפקטיבי פוגעת
גם היא קשות בתחרות: בהינתן מונופול אספקה
בשוק המקומי והפקדת השער ליצוא בידי אותו
מונופול – נרמס התמריץ לשחקנים חדשים להיכנס
לחיפוש גז בישראל".

48. יוער כי טענות העוררות בכתב הערר לא כללו התייחסות לתנאי השלישי של
הממונה והוא אי מתן היתר מראש למימוש אופציית הארכת העסקה מעבר
ל-10 השנים שאושרו. גם בחינת חוות דעת המומחה מטעם העוררות, ד"ר
שלומי פריזט (שניתנה בספטמבר 2019), מביאה למסקנה כי המומחה לא
התייחס לתנאי זה של הממונה. תמצית חוות דעתו של המומחה מטעם העוררות
תובא להלן:



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 ... שוק הגז הטבעי בישראל הוא שוק ריכוזי,
2 הנשלט על ידי דלק קידוחים ונובל אנרג'י, שהוכרזו
3 שתיהן כבעלות מונופולין באספקת גז טבעי. נכון
4 להיום, מאגר תמר, המוחזק בין היתר על ידי דלק
5 קידוחים ונובל אנרג'י הוא המקור היחידי לאספת גז
6 טבעי בישראל והוא צפוי להישאר כזה עד לחיבורם
7 של המאגרים לויתן וכריש תנין. יתרה מכך, רוב כמות
8 הגז במאגרים תמר, כריש ותנין נמכרה זה מכבר.
9 לפיכך, בהעדר תגליות חדשות, מאגר לויתן, הנשלט
10 גם הוא על ידי דלק קידוחים ונובל אנרג'י, צפוי
11 להיות מקור הגז הטבעי היחיד עבור ביקושים
12 חדשים בעתיד הנראה לעין.
13 צינור EMG הוא התשתית היחידה כיום לשינוע גז
14 טבעי בין ישראל למצרים, ומהווה תשתית חיונית
15 ונכס ייחודי שאין שום חלופה סבירה לשימוש בו
16 מנקודת מבטו של יצואן גז מצרי המבקש להתחרות
17 בשוק הישראלי, או מנקודת מבטו של יצואן גז
18 ישראלי המבקש לייצא גז למצרים כחלק מתכנית
19 כלכלית לפיתוח מאגר גז ישראלי.
20 על פי רוב התחזיות, מצרים עתידה להימצא בעודף
21 של גז טבעי בשנים הקרובות אשר יופנה ליצוא. לאור
22 זאת, סביר לקבוע כי קיימת אפשרות ממשית ליבוא
23 גז טבעי ממצרים, וזאת בוודאי בטווח הזמן הנראה
24 לעין. לאור מאמציה של ממשלת מצרים לעודד
25 מציאת מאגרי גז חדשים ולעודד חיבור מהיר של
26 מאגרים שנמצאו, מצב זה יוכל לשרור בהסתברות לא
27 מבוטלת גם בשנים לאחר מכן. חשוב לציין כי ייבוא
28 גז טבעי ממצרים הוא למעשה אופציית היבוא
29 היחידה הקיימת כיום למשק הישראלי וצפי להיות
30 כזה גם בעתיד הקרוב.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 כד, נכון להיום, צינור EMG, הוא איום היבוא
2 היחידי על המונופול בו מחזיקים דלק קידוחים ונובל
3 אנרג'י. עצם קיומו ויכולתו לשמש ליבוא גם כמויות
4 קטנות לאורך זמן וגם כמויות גדולות לפרק זמן של
5 שנים ספורות (בוודאי כל עוד במצרים יש עודף גז)
6 והכל תוך פרק זמן מהיר וללא צורך בבניית תשתיות
7 חדשות – צפוי להשפיע על המחירים בחוזים חדשים
8 שיחתמו במשק הישראלי. חשיבותו התחרותית של
9 צינור EMG הודגמה בפועל בעבר, עת צינור EMG
10 שימש להעברה בפועל של גז מצרי לישראל ו-EMG
11 הייתה שחקן פעיל שחתם חוזים במשק הישראלי –
12 חוזים אשר לחצו למטה את מחירי ים תטיס ואת
13 מחיריה של תמר. עסקת המיזוג מסירה איום
14 תחרותי זה מעל ראשיהן של דלק קידוחים ונובל
15 אנרג'י ובכך מעלה חשש כבד לפגיעה משמעותית
16 בתחרות.

17 היבט נוסף, חשוב לא פחות, הוא היבט ייצא הגז
18 ממאגרים מתחרים בתמר ולוויתן. כפי שנקבע על ידי
19 ממשלת ישראל, פיתוחם של שדות חדשים (ולכן גם
20 השקעות בחיפוש אחר תגליות) נסמך במידה לא
21 מבוטלת על אפשרות לייצא את הגז הטבעי
22 לכשימצא. מסירת צינור EMG לידי דלק קידוחים
23 ונובל אנרג'י חוסמת, הלכה למעשה, את האפשרות
24 שמאגרים מתחרים יעשו בו שימוש ולכן צפויה לצנן
25 את ההשקעות בחיפושים אחר מאגרים חדשים
26 ולדכא את התמריצים לפתח מאגרים שכבר נמצאו.
27 לכן, העברת השליטה על צינור EMG לידי דלק
28 קידוחים ונובל אנרג'י מעלה חשש כבד לפגיעה
29 משמעותית בתחרות לאור העובדה כי מדובר ברכישת
30 שליטה בתשתית חיונית על ידי בעל מונופולין.
31 מסירת תשתית היבוא היחידה לידיהן של דלק



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

קידוחים ונובל אנרג'י מסירה איום תחרותי זה
וצפויה לשמר את מעמדן המונופוליסטי, ללא הצדקה
ובניגוד גמור לטובת הציבור. כמו כן, חסימת אפשרות
הייצוא צפויה לצנן את התמריצים לחיפושם ו/או
פיתוחם של מאגרים חדשים אשר היו יכולים לתרום
להגברת פוטנציאל התחרות בשוק המקומי.

...

על מנת להתמודד עם החשש מחסימת יבוא עתידי
ממצרים התנתה הממונה את אישור המיזוג
בהתחייבות מצד דלק קידוחים, נובל אנרג'י, EMED
ו-EMG כי לא יסרבו לבקשה להחלפת גז טבעי
(הסדר SWAP) מצד ספק גז מצרי, וכי יעשו כל
מאמץ סביר לספק גז טבעי ללקוח בישראל אשר חתם
על חוזה לאספקה עם ספק גז טבעי במצרים.
לכאורה, מדובר במנגנון פשוט אשר מאפשר לספק גז
מצרי למכור גז בישראל ללא צורך לעשות שימוש
בצינור EMG לצורך הזרמה פיזית של אותו גז.
התנאי אמור ליצור מעין אופציית CALL מובנית
וסדורה העומדת לזכות הספק המצרי, כאשר כל
הנדרש לצורך יישומה הוא בקשה מצד ספק מצרי
להחלפת גז בהתאם לאמור בתנאים.

אולם, בניגוד גמור לעסקאות אופציית CALL –
שהם חוזים מוגדרים היטב (ולרוב נסלקים פיננסית,
כך שהיבטי האספקה הפיזית מתייתרים) – תנאי
הממונה מטילים חובה על הספק המצרי ועל
תמר/לוינתן להגיע להסכמות במו"מ לגבי מגוון רחב
ועצום של פרמטרים תפעוליים, סיכומים משפטיים
והיבטים נוספים של הניהול היומיומי של העסקה.
כאשר חוזה כאמור נחתם בין קונה מרצון ומוכר מרצון
– ניתן לרוב להגיע לסיכום מסחרי לגבי נושאים אלו
ללא קושי. אולם, כאן המצב שונה לחלוטין, כיוון



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 שלדלק קידוחים ולנובל אנרג'י יש אינטרס כספי
2 עצום שלא להגיע להסכמות לגבי חלק מהסעיפים
3 המסחריים בחוזה החלפת הגז, כיוון שמשמעותן של
4 הסכמות כאמור היא הקלה על כניסת מתחרה חדש
5 לשוק בו הוא מחזיק מונופול מזה שנים וצפוי
6 להמשיך ולהחזיק במונופול אף בעתיד.
7 בנוסף, תנאי הממונה מקנים לתמר/לויתן מעמד
8 מונופוליסטי מובהק אל מול הספק המצרי בקשר עם
9 חתימת חוזה החלפת הגז. ברור שאין לספק המצרי
10 שום חלופה סבירה אלא לחתום על עסקת החלפת גז.
11 אך מרגע שזו אינה מוגדרת היטב ונדרש לגביה מו"מ
12 וגיבוש הסכמות מסחריות, הרי שהוא הופך "לקוח
13 שבוי" של תמר/לויתן. חוזה מורכב כאמור גם דורש
14 אמצעי אכיפה שאין לרשות התחרות – כגון הצורך
15 בבדיקות עובדתיות בקשר עם התנהגות הספק
16 המצרי במצרים.
17 הלכה למעשה, לאור מורכבות הנושא ולאור
18 האינטרס הכספי העצום של שותפות תמר ולויתן
19 שלא לעורר תחרות במשק הגז הטבעי בישראל, קשה
20 להאמין שחוזה החלפת גז כאמור יחתם אי פעם.
21 לפיכך, תנאי הממונה אינם מפיגים את החשש
22 התחרותי בקשר עם הפוטנציאל ליבוא גז ממצרים
23 לישראל, בוודאי שלא ברמת סבירות מספקת,
24 המתחייבת לאור מצבו התחרותי העגום של שוק הגז
25 הטבעי בישראל.
26 על מנת להתמודד עם החשש מחסימת היצוא,
27 התנתה הממונה את אישור המיזוג בהתחייבות מצד
28 דלק קידוחים, נובל אנרג'י, EMED ו-EMG כי לא
29 יסרבו לבקשת גורם אחר המבקש להעביר גז טבעי
30 בצינור EMG מישראל למצרים.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 תנאי הממונה משמעם שאדם המבקש לפתח מאגר גז
2 הצפוי להתחרות בדלק קידוחים ונובל אנרג'י – יאלץ
3 לקבל את אישורן לכך בדמות הסכם למתן שירותי
4 יצוא. תנאים כאמור חותרים תחת הרציונל הבסיסי
5 של פיקוח על מיזוגים אנכיים מראש, כפי שנהוג
6 בישראל ובמדינות מפותחות אחרות. הרי אם אפשר
7 להסדיר באמצעות צמד המילים הכוללני והאמורפי
8 "לא יסרבו", כל חשש תחרותי הנובע מכך שמתחרה
9 רוכש שליטה בתשתית מונופוליסטית הדרושה
10 למתחריו לצורך התחרותו מולו (לא כל שכן שהרוכש
11 הוא עצמו בעל מונופולין!), הרי שאין שום צורך או
12 הגיון בפיקוח מראש על מיזוגים אנכיים כאמור, שכן
13 לכאורה אין אפשרות או הצדקה להתנגד להם.
14 כמו כן, חובת האספקה שקבעה הממונה חלה רק עד
15 הקיבולת הפנויה בצינור. התנאים מתעלמים מכך
16 שהקיבולת הפנויה בצינור אינה מאפיין "אקסוגני"
17 הנקבע ללא קשר להתנהגות הצדדים למיזוג, אלא
18 שהקיבולת למעשה תלויה במתקנים שיתקנו על ידי
19 הצדדים בקצות הצינור. במילים אחרות, לדלק
20 קידוחים, לנובל אנרג'י והצדדים [כך במקור]
21 השליטה בקיבולת הפנויה בצינור כאשר אין להן כל
22 תמריץ להגדילה מעבר לקיבולת הדרושה לשותפות
23 תמר ולויתן. על כן, אין זה סביר כי יהא מקום פנוי
24 בצינור לאיש פרט לשותפות תמר ולויתן.
25 תנאי הממונה בקשר עם מתן שירותי הולכה ליצוא
26 הם אמורפיים, אינם עוסקים באפשרות ניצול כוחם
27 של הצדדים אל מול מבקשי שירותי הולכה כאמור,
28 ומתעלמים מכך שקיבלת הצינור נקבעת במידה רבה
29 על פי רצונם של הצדדים למיזוג. ככאלו – הם אינם
30 יכולים להפיג את החשש התחרותי עליו הם נועדו
31 לענות, בוודאי כאשר מוסכם על כולם שגישה לייצוא



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

היא אלמנט מרכזי וחשוב בעידוד התחרות
הפוטנציאלית מול מונופול דלק קידוחים ונובל
אנרג'י.
לבסוף, הממונה דרשה כי רציו, המחזיקה בכ-15%
מהזכויות במאגר לויתן, תחתום על כתב התחייבות
לקיום התנאים כאמור... בניגוד לרציו, שותפי תמר
האחרים לא נדרשו לחתום אפילו על התחייבות מול
הממונה לקיום התנאים. וזאת, למרות שעל פי הכרזת
המונופולין, מבנה הסכם התפעול המשותף בתמר
הוא כזה המעניק למעשה לכל אחד מהשותפים כוח
והשפעה זהים לכל אחד מהאחרים על כל פעילות, כך
שכל אחד מהם יוכל לפעול לסכל את מימוש התנאים
וזאת ללא חשיפה לצעדי אכיפה מטעם רשות
התחרות.
לאור האמור, סביר לקבוע שאין למעשה לרשות
התחרות יכולת אכיפה של התנאים על מאגר תמר
וקיימת יכולת חלקית ומוגבלת לגבי מאגר לויתן".

49. בתמצית חוות דעתו של המומחה מטעם העוררות, נכללו החששות שעלו
מהעסקה ומהתנאים שהציבה הממונה בנוגע לאישור העסקה בתנאים, כפי
שנקבע. אביא להלן את עמדת הממונה והמשיבות 2-3 כפי שהובאו במסגרת
תגובותיהן לערר.

טענות הממונה בתגובה

50. הממונה טענה כי במסגרת הערר, העוררות הציגו מצג שווא שאינו מציג את
המציאות הקיימת. מקריאת טענות העוררות במסגרת הערר נוצר מצג לפיו:
אישור המיזוג מעניק למונופול באספקת הגז טבעי בישראל שליטה בתשתית
חיונית ליבוא וליצוא גז טבעי ממצרים, ואף, מדובר בתשתית היחידה
שביכולתה לאפשר יבוא גז טבעי לישראל ואשר דרכו ניתן לפתוח את שוק הגז
הטבעי לתחרות. בהתאם לאמור, אכן תמונה החלטת הממונה בנוגע לאישור
העסקה. לשיטת הממונה, הצגת הדברים על-ידי העוררות באופן בו היא נעשתה,



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 היא הטעיה של בית הדין וכי מצב הדברים העובדתי אינו כפי שמוצג במסגרת
2 הערר.
3
- 4 51. לטענת הממונה, העוררות מתעלמות לחלוטין מעובדת מפתח, אשר אין לה כל
5 זכר בכתב הערר והיא משמעותית ביותר לענייננו וזאת, שצינור EMG לא היה
6 פעיל במשך 7 שנים, ולשם הפעלתו המחודשת, לאחר זניחתו, היה צורך
7 בהשקעת משאבים המשתווה ואף עולה על זו הדרושה לצורך הנחת צינור הולכת
8 גז טבעי חדש.
9
- 10 52. הממונה מפנה את תשומת הלב לכך שהעוררות תוקפות את התנאים שנקבעו
11 על-ידה, תוך שהן בוררות מתוך העובדות רק את אלה הנוחות להן לכאורה,
12 וזאת כאשר הן מתמקדות רק בשניים משלושת התנאים שנקבעו על-ידי
13 הממונה, תוך העלמה ממש של תנאי מרכזי שנקבע על-ידי הממונה והוא כי
14 EMED לא תממש את אופציית הארכת הסכם ההפעלה (לאחר 10 שנים),
15 לתקופה של 10 שנים נוספות ללא קבלת היתר מראש מהממונה. לשיטת
16 הממונה, מדובר בתנאי מהותי ומרכזי במארג התנאים שנקבעו במסגרת אישור
17 עסקת המיזוג, תנאי שהעוררות התעלמו ממנו לחלוטין במסגרת טענותיהם
18 בערר.
19
- 20 53. בנוסף, הממונה טענה כי העוררות התעלמו מהעובדה שחברת EMG שקועה
21 בהליכי בוררות והייתה זכאית לקבלת פיצויים בהיקף המוערך בלמעלה מ-1.5
22 מיליארד דולר, עד כי ממשלת מצרים התנתה כל עסקה להעברת גז בין המדינות
23 בסיום ויישוב הליכי הבוררות. זאת ועוד, בכדי להשמיש את הצינור היה צורך
24 בהשקעות עתק לתיקון ושיפוץ הצינור שניזוק כתוצאה מאירועים ביטחוניים
25 בעשור האחרון בהיקף של עשרות מיליוני דולרים, והממונה טענה כי אין זה
26 מפתיע שאף גורם (ממשלתי או פרטי) לא מצא לנכון לפעול לשיקום והפעלת
27 הצינור בשנים בהם עמד ללא תכלית.
28
- 29 54. הממונה טענה כי התעלמות העוררות במסגרת כתב הערר – מהמסד העובדתי
30 הרלוונטי שהוצג לעיל – אינו מוסבר ואינו ניתן להתעלמות על מנת לקבל את
31 תמונת המצב העובדתית הנכונה לגבי צינור EMG.
32



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

55. לטענת הממונה, העוררות שוגות בהנחת הבסיס שלהן הרואות בגז המצרי
כ"פוטנציאל תחרותי משמעותי וממשי לשוק הישראלי". לשיטת הממונה, רובן
המוחלט של התחזיות, גם הזהירות שביניהן, צופות שבמצרים יהיה עודף של
ביקוש בגז טבעי בעתיד הנראה לעין וכי לא יהיו במצרים עודפי גז טבעי שיכולים
להתפנות לטובת ייצוא לישראל. בקשר לכך, הממונה טענה כי רק בשנת 2019
התחייבו גורמים מצרים – בעסקאות ייצוא גז מישראל למצרים – לרכישת גז
טבעי מישראל בהיקף של 15 מיליארד דולר לתקופה של 10 שנים.

56. הממונה טענה כי התנגדות לעסקת מיזוג, ובמיוחד עסקת מיזוג אנכית, מחייבת
ביסוס עובדתי וכלכלי המצדיק את ההתנגדות. אין באמירות כלליות על קיומו
של מונופול בשוק הגז הטבעי בישראל ובהעלאת טענות וחששות תחרותיים
תיאורטיים וספקולטיביים, בכדי להצדיק התנגדות למיזוג. לטענת הממונה,
ככל שהמסקנה הייתה כי יש מקום להתנגד לעסקת המיזוג הנוכחית על סמך
האמור במסגרת הערר, לא היה בידה להצדיק את התנגדותה – בהתאם לנטל
הנדרש ממנה על פי החוק – בפני בית הדין. זאת, גם כאשר העוררות עצמן לא
הצליחו לעמוד בנטל הנדרש מהן בהתאם להוראות החוק.

57. בכל הנוגע לתנאים שנקבעו, הממונה טענה כי בעת הזו היא לא מצאה לנכון
להתערב בעסקאות המדוברות, וזאת לאור העובדה שאין היתכנות של יבוא גז
טבעי ממצרים לישראל בטווח הזמן הנראה לעין. יחד עם זאת, היא כן מצאה
לנכון להתנות תנאים הנוגעים לעובדה ששוק הגז הטבעי הוא בעל מאפיינים
ייחודיים וככזה הוא מושפע ביותר משינויים קשים לחיזוי לגבי היצע וביקוש
בעתיד, כמו גם משינויים גיאופוליטיים שישפיעו על מצב התחרות (וראו בקשר
לכך בהרחבה בכל הנוגע למלחמת רוסיה-אוקראינה). הממונה טענה כי לאור
הניתוח שנעשה במסגרת בחינת העסקה היא הגיעה למסקנה כי הסבירות
לפגיעה משמעותית בתחרות היא נמוכה. יחד עם זאת, לאור חשיבותו
האסטרטגית של משק הגז הטבעי למדינת ישראל והעובדה שככל שהחשש
יתממש למרות הסבירות הנמוכה, תגרם פגיעה בתחרות, היא מצאה לנכון כי
מדובר באותם מקרים חריגים ויוצאי דופן המצדיקים קביעת תנאים נלווים
לאישור העסקה.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

58. לשיטת הממונה, התנאים שהוטלו נועדו להתמודד במישרין עם האפשרות
שבעתיד יתפתח שוק הגז הטבעי באופן שבו העסקה תפגע בתחרות ומטרתם היא
להבטיח קיומה של היתכנות ליבוא גז טבעי ממצרים. הממונה טענה כי בחינה
של שלושת התנאים יחדיו – כמארג רגולטורי שלם – מביאה למסקנה כי
התנאים הם מידתיים והולמים את מידת האיום התחרותי העולה מן העסקה,
ושיש בכוחם להפיג את פוטנציאל החששות העתידיים לפגיעה בתחרות וכן כי
התנאים מעודדים ציות ועמידה בהם לאורך זמן.

59. בכל הנוגע לאכיפת התנאים – הממונה טענה כי על אף המעמסה הכרוכה
בפיקוח על קיום התנאים ההתנהגותיים, במקרה דנן, מוצדק היה להטיל תנאים
אלו וזאת לאור העובדה שאחד התנאים קובע כי המשיבות יצטרכו לקבל את
הסכמת הממונה להארכת התקופה בחלוף 10 שנים ממועד ההחלטה. הממונה
טענה כי בעת שקילת בקשת הארכה, ניתן יהיה לבחון את פעולותיהן של
המשיבות בכל הנוגע לקיום התנאים בפועל. כמו כן, מצויה בסמכותה האפשרות
להטיל עיצומים כספיים משמעותיים בקשר להפרת תנאי מתנאי ההחלטה נשוא
ערר זה.

טענות המשיבות 2-3 בתגובתן

60. המשיבות טענו כי אין בערר ובטענות העוררות בכדי להקים תשתית להוכחת
חשש תחרותי או לפגיעה בתחרות. המשיבות העלו מספר סוגיות אשר לטענתן
כל אחת מהן מביאה לדחיית הערר ובוודאי כאשר מצרפים אותן יחדיו.

61. ראשית, נטען כי רכישת צינור EMG היוותה תנאי הכרחי, שאין בלתו לצורך
ייצוא גז מישראל למצרים. מדובר במטרה אסטרטגית של מדינת ישראל,
דהיינו, אין מדובר בעמדת המשיבות, אלא בעמדת מדינת ישראל.

62. שנית, נטען כי אין שחר לטענה כי העסקה לרכישת צינור EMG פוגעת בתחרות.
זאת, בשל העובדה הפשוטה כי עד לרכישת הצינור, הוא שכב במצולות כאבן
שאין לה הופכין כ-7 שנים, לא היו כל גורמים – ישראלים או מצריים – אשר
התעניינו ברכישתו או ביצעו מהלכים להשמשתו. נטען כי המשיבות השקיעו
ברכישת הצינור ובהשמשתו למעלה מ-100 מיליון דולר.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

63. שלישית, המשיבות טענו כי ממשלת מצרים, התנתה את עסקאות הגז עם ישראל
בפתרון הסוגיות שבמחלוקת שנדונו בבורריות בינלאומיות. לצורך כך, ביצעו
המשיבות עסקאות עם חברת דולפינוס ועסקה לרכישת הצינור וזאת, על מנת
להסיר את נושא הבורריות מהשולחן.
64. רביעית, נטען כי אין בישראל כל גורם המעוניין בטווח הנראה לעין בייצוא גז
מישראל למצרים.
65. חמישית, נטען כי אין במצרים כל גורם המעוניין בטווח הנראה לעין בייצוא גז
ממצרים לישראל.
66. שישית, נטען כי לצינור EMG קיימות חלופות אשר יכולות להוות פיתרון
לעסקאות ייצוא/ייבוא עתידיות, ככל שיהיו כאלה.
67. כמו כן, המשיבות טענו כי אין במקרה דנן חשש סביר לפגיעה משמעותית
בתחרות כפי שהתווה הדין והפסיקה בנוגע למקרים כגון דא. אלא שבמקרים
בהם בדיקת הממונה מעלה חשש, הוא רשאי להפיג את החשש באמצעות קביעת
תנאים לצורך איזון הזכויות והאינטרסים המתנגשים. התנאים נקבעים תוך
הפעלת סמכותה המנהלית של הממונה באופן מידתי וככל שהתנאים מפיגים
את החשש, אין באפשרות הממונה להתנגד למיזוג אותו מבקשים לאשר.
68. המשיבות טענו כי על העוררות, כמי שמבקשות לערור על החלטת הממונה, מוטל
להעמיד בפני בית הדין את הכלים לבחון את החלטת הממונה באופן מלא
ורלוונטי למועד קבלתה. יתרה מכך, החלטת הממונה מהווה "בסיס ונקודת
מוצא להפעלת שיקול הדעת השיפוטי", דבר שהעוררות לא עמדו בו, כאשר פטרו
את עצמן מחובה זו בטענה כי עצם הטלת התנאים מעידה כי קיים חשש
משמעותי כנדרש.
69. לטענת המשיבות, התנהלות זו של העוררות מהווה ניסיון לאחוז את החבל בשני
קצותיו. מחד, נטען כי החלטת הממונה תקינה בנוגע לקביעת החשש הקיים
ומאידך, נטען כי החלטת הממונה אינה תקינה בכל הנוגע לתנאים שנקבעו.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1
2 70. לתמיכה בעמדתן, צירפו המשיבות את חוות דעתו של מר רועי רוזנברג (מיום
3 13.11.19). תמצית חוות דעתו של המומחה מטעם המשיבות תובא להלן (מתוך
4 פרק "תמצית ומסקנות חוות הדעת", ע' 10-13 לחוות הדעת):

5 "... המיזוג הנדון הוא בעל היבטים אנכיים,
6 במסגרתו נוצרת זיקה מבנית בין דלק קידוחים ונובל
7 אנרג'י (באמצעות חברה משותפת – EMED, בה
8 קיים שותף מצרי, חברת EAST GAS בשיעור 50%)
9 המחזיקות, בין היתר, במאגרי הגז תמר ולויתן, לבין
10 EMG המחזיקה בצינור בתוואי שבין אשקלון לאזור
11 אל-עריש בסיני, אשר לאחר השקעות כספיות, ניתן
12 היה להשמישו, כך שיהווה תשתית לשינוע גז
13 מישראל למצרים. מדובר בצינור ששימש בעבר ליבוא
14 גז ממצרים לישראל, אך לאחר חבלות חוזרות ונשנות
15 של ארגוני טרור במערכת ההולכה הסמוכה לצינור,
16 על רקע התערערות היציבות במצרים באותן שנים,
17 ועל רקע הירידה בקצב ההפקה של גז טבעי במצרים
18 והסטת גז טבעי שיועד במקור לייצור, חזרה לשוק
19 המקומי, השימוש בו הופסק, פורקו רכיבים
20 ומתקנים מהותיים מן התשתיות הקשורות לצנרת,
21 לרבות מדחסים ותחנות מדידה, והוא עמד במשך כ-
22 7 שנים ללא שימוש. בתקופה זו, מצבו ויכולתו לחזור
23 ולפעול לא היו ידועים, והשמשות הצריכה השקעות
24 משמעותיות.

25 לעסקה שני היבטים:
26 א. בהיבט הקנייני, הוקמה חברה ייעודית
27 (EMED) המוחזקת על ידי דלק קידוחים ונובל
28 אנרג'י (25%, כל אחת) ועל ידי שותף מצרי
29 (50%), אשר רוכשת 39% ממניות EMG. באופן
30 זה דלק קידוחים ונובל אנרג'י, יחד, תחזקנה



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

בשירשור שיעור של 19.5% מהון המניות של
EMG.

ב. בהיבט התפעולי העסקה מעניקה ל-EMED
זכות בלעדית לחכור ולהפעיל את צינור EMG
לצורך אספקת גז טבעי מישראל למצרים (תוך
נשיאה בעלויות השימוש וההפעלה, וכנגד
תשלום דמי הולכה), עד לשנת 2030, ובכפוף
לאופציית הארכה, עד לשנת 2040.

המיזוג הנדון מהווה תנאי מתלה לצורך ביצוע
עסקאות היצוא הגדולות ביותר של גז טבעי במשק
הישראלי (עסקאות דולפינוס), בהיקף מצטבר של כ-
20 מיליארדי דולרים, שכן הצינור המשוקם ישמש
לשינוע הגז המיוצא. יודגש, כי בשל המדיניות
הפיסקלית המיוחדת לה כפוף משק הגז, חלק גדול
ביותר מההכנסות הצפויות מעסקת יצוא זו, צפוי
לזרום לממשלת ישראל וכתוצאה מכך לציבור הרחב.
על כן, בהיבט הפיסקלי, העסקה בעלת תועלת
מובהקת לציבור.

העסקה אינה מעלה חשש תחרותי, ומימלא לא חשש
סביר לפגיעה משמעותית בתחרות, לנוכח הסיבות
הבאות:

א. ישנה תשתית חלופית קיימת המאפשרת יצוא גז
למצרים ויבוא גז ממצרים, וכן מספר תשתיות
פוטנציאליות נוספות (אחת מהן לפחות, עם
הסתברות מימוש גבוהה ככל שיהיה לכך
ביקוש), ולכן גם אם לדלק קידוחים ולנובל אנרג'י
קיים תמריץ שלא לאפשר יבוא גז טבעי ממצרים
שיתחרה בגז המסופק על ידן, וגם אם יש להן
תמריץ לנסות ולמנוע יצוא של גז טבעי על ידי
מאגרים פוטנציאליים שיפותחו (שאינם קיימים
היום), הרי שאין להן יכולת למנוע יבוא או יצוא



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

כאמור. לספקי גז ישראליים או לספקי גז מצריים תהיינה תשתיות חלופיות לשינוע גז טבעי בכיוון הנדרש עבורם (ממצרים לישראל, או להיפך). בשים לב לכך שאין כיום גורם פוטנציאלי קונקרטי שזקוק לתשתיות אלה (חוץ ממאגרי תמר ולוויתן כמובן), גם תשתיות שאינן קיימות היום, אך צפויות לקום בהמשך, מפגיגות כל חשש תחרותי רלוונטי למיזוג, שכן לוחות הזמנים לרקימת עסקת גז פוטנציאלית (בשני הכיוונים) ארוכים בדרך כלל. באופן קונקרטי:

1. הושלם לאחרונה חיבור בין תשתית ההולכה הישראלית לתשתית ההולכה הירדנית, וזו האחרונה מהווה חלק מהצינור הפן ערבי אשר מחבר את מצרים לירדן (ולסוריה ולבנון, שאינן רלוונטיות לחוות דעת זו). באמצעות תשתית זו, ניתן יהיה לייבא גז טבעי ממצרים (ככל שיהיה ביקוש לכך), ואף לייצא גז למצרים, הודות לאפשרות לביצוע SWAP תפעולי בין חברות ההולכה הישראלית והירדנית, ולהזרים את כמויות הגז נטו לכיוון הרלוונטי.

2. ישנה חלופה עתידית ליצוא גז למצרים או ייבוא ממנה, והיא חיבור יבשתי של מערכת ההולכה הישראלית למקטע המצרי של צינור AGP, באזור ניצנה או באזור כרם-שלום, בתוואי יבשתי שמוערך בכ-100-120 ק"מ בלבד. לצורך ייבוא גז טבעי ממצרים מדובר בהנחת צינור המחבר את המערכת הישראלית למצרית, ואילו לצרכי ייצוא נדרש לבצע מעבר לכך גם הרחבות מסוימות לקווים קיימים של נתג"ז. מדובר בחלופה עם



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022



- 1 הסתברות מימוש גבוהה ככל שיהיה ביקוש,
- 2 אשר יהיה ניתן להשלים בטווחי זמן קצרים
- 3 יחסית...
- 4 ב. אלמלא המיזוג, אין כיום גורם כלשהו שהיה לו
- 5 תמריץ להשקיע בהשמת צינור EMG, שכן אין
- 6 כיום מאגרי גז ישראליים בעלי משאבים
- 7 משמעותיים, תכנית פיתוח ופוטנציאל לייצוא
- 8 (לנוכח האסדרה שיושמה במתווה הגז, מאגרי
- 9 כריש ותנין מוכרים לשוק המקומי בלבד). מכאן,
- 10 שאלמלא המיזוג, צינור EMG לא היה משוקם
- 11 ומושמש, ולכן הוא אינו יכול להיחשב כתשתית
- 12 קיימת בשוק אלא כתשתית פוטנציאלית בלבד.
- 13 ג. אלמלא המיזוג, לא הייתה נפתרת המחלוקת
- 14 סביב בורות EMG והיה נותר על כנו חסם
- 15 משמעותי ליבוא ממצרים או יצוא למצרים.
- 16 ממגוון המקורות שעמדו לרשותי עולה תמונה
- 17 ברורה, לפיה ללא הסדרה של הבורריות בין
- 18 ממשלת מצרים וחברות הגז המצריות, לבין
- 19 EMG ובעלי מניותיה, לא היה ניתן להסדיר את
- 20 הסחר בגז טבעי בין ישראל למצרים...
- 21 ד. בניגוד לנטען בערר ובחוות הדעת הכלכלית
- 22 שצורפה לו, אין היתכנות ריאלית ליבוא גז
- 23 ממצרים בעתיד הנראה לעין. ראשית, הביקוש
- 24 המקומי המצרי לגז טבעי גדול מאד – כ-60
- 25 BCM בשנת 2018 והערכות של כ-66 BCM
- 26 בשנת 2019 והוא גדל בקצב מתמשך, דבר
- 27 שמצריך הפקה שוטפת, מתמשכת ומתגברת
- 28 (משנה לשנה)... לספקי הגז המחזיקים במאגרי
- 29 הגז המצריים קיימות התחייבויות חוזיות ארוכות
- 30 טווח (בין היתר, כתוצאה מהסדרי פשרה ביחס
- 31 למחלוקות בקשר עם אי אספקת גז למתקנים



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022



1 בעבר), לאספקת כמות מינימלית משמעותית של
2 גז למתקני ההנזלה המצריים... לא צפוי להיות
3 עודף היצע של גז במצרים שיהיה פנוי לייצוא
4 ליעדים נוספים...
5 בשל כך, לא זו בלבד שהיתכנות היבוא ממצרים
6 בתקופה הרלוונטית להסכם היא נמוכה, אלא
7 שהעובדה שמצרים צפויה לייצא גז"ן וכן לייצא
8 כמות מסוימת של גז לירדן (ככל שיהיו ברשותה
9 עודפי גז למכירה), אינה מהווה כל אינדיקציה או
10 הוכחה להיתכנות כלשהי של יבוא גז מצרי
11 לישראל. למעשה, בחשבון הכולל, בחלק ניכר
12 מהשנים יצוא הגז"ן ממצרים אפשרי רק בשל
13 מימוש עסקת דולפינוס (בחלק מהשנים, ללא
14 יבוא גז מישראל לא יהיו למצרים עודפים ליצוא
15 גז"ן כלל, ובמקצת השנים חלק משמעותי
16 מהעודף שיופנה ליצוא גז"ן, נובע הודות ליבוא
17 הגז מישראל) שתנאי מתלה שלה הוא מימוש
18 עסקת המיזוג הנוכחית...
19 ה. בניגוד לתמונה המובאת בערר ונפרשת גם בחוות
20 הדעת הכלכלית שצורפה לערר, משק הגז הטבעי
21 בישראל אינו צפוי להיות בעל מבנה מונופוליסטי
22 אלא צפוי להפוך לתחרותי, בשל מימוש מתווה
23 הגז שנקבע על ידי הממשלה. מאחר שאישור
24 הממונה ניתן לעשר השנים הראשונות של הסכם
25 ההפעלה (כאשר מימוש האופציה להארכתו
26 בעשר שנים נוספות, מותנה בקבלת היתר מראש
27 מהממונה), הניתוח התחרותי יתמקד בהערכה
28 ביחס לעשר השנים הקרובות...
29 הפרדת הבעלויות בין שלושת המאגרים וקיומו של
30 עודף קיבולת הפקת גז טבעי לכל אחד מהם, כאשר זו
31 במצרף גבוהה מסך הביקוש השירוי במשק, צפויה



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 לייצר מבנה שוק תחרותי בענף בשנים הקרובות,
2 אשר את סימניו ניתן לראות כבר היום. מאפיינים
3 נוספים של הענף תומכים בקיומה של תחרות בין
4 הספקים הקיימים... לקוחות הענף הנם לקוחות
5 עסקיים מתוחכמים, ולחלקם קיים כושר מיקוח
6 משמעותי, וחלק משמעותי מהביקוש בענף נובע
7 מעסקאות גדולות יחסית, אשר לכל אחד מהמאגרים
8 תמריץ גדול במיוחד לזכות בהן".

9

10 71. לאחר שסקרנו את משק הגז הטבעי בישראל, את החלטת הממונה ואת טענות
11 הצדדים במסגרת כתב הערר והתגובות שהוגשו בעקבותיו, נעבור לניתוח טענות
12 הצדדים, על רקע הכללים שנקבעו בפסיקה ולאור הראיות שהוגשו בהליך.

13

14 דיון והכרעה

15 72. דרך הילוכנו בחלק זה תהיה כדלקמן: תחילה נסקור את המסגרת הנורמטיבית
16 הרלוונטית לערר. לאחר מכן נדון בכל אחת מן הסוגיות שהצדדים חלוקים
17 ביניהם ביחס למשמעותן ולבסוף, נדון בתנאים שנקבעו על-ידי הממונה.

18 המסגרת הנורמטיבית:

19 73. סעיף 19 לחוק קובע כך:

20 "לא יתמזגו חברות אלא אם כן ניתנה תחילה הודעת
21 מיזוג ונתקבלה למיזוג הסכמת הממונה, ואם היתה
22 הסכמתו מותנית – לפי התנאים שקבע, הכל לפי
23 האמור בסימן זה".

24

25 74. סעיף 20 לחוק קובע את דרך הגשת הודעת המיזוג לממונה ואת הכללים הנוגעים
26 להגשת ההודעה והדיון בה.

27

28 75. סעיף 21 לחוק הוא שקובע את נקודת המוצא לדיון. במסגרת סעיף זה הסמך



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 המחוקק את הממונה להתנגד או להתנות בתנאים בקשות שהוגשו לו בעניין
2 מיזוג. הוראות החוק בסעיף זה קובעות כך:

3 "(א) הממונה יתנגד למיזוג חברות או יתנה אותו
4 בתנאים אם לדעתו קיים חשש סביר כי כתוצאה מן
5 המיזוג כפי שהוצע תיפגע באופן משמעותי התחרות
6 באותו ענף או ייפגע הציבור באחת מאלה:
7 (1) רמת המחירים של נכס או של שירות;
8 (2) איכות נמוכה של נכס או של שירות;
9 (3) הכמות המסופקת של הנכס או היקף השירות, או
10 סדירות האספקה ותנאיה.
11 (ב) על החלטת הממונה להסכים למיזוג חברות,
12 להתנגד לו או להתנות בתנאים יפרסם הממונה
13 הודעה ברשומות, באתר האינטרנט ובשני עתונים
14 יומיים".

15
16 76. בית המשפט העליון במסגרת ע"א 3398/06 הרשות להגבלים עסקיים נ' דור-
17 אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ (6.12.06) (להלן: "פס"ד דור אלון")
18 התייחס לתפקידו של הממונה ואת דרך בחינת בקשות המיזוג, בקשר להוראות
19 סעיף 21 לחוק, באופן הבא:

20 "הקו המנחה בסעיף 21 לחוק הוא כי הממונה יתנגד
21 למיזוג חברות או יתנה אותו בתנאים, אם לדעתו קיים
22 חשש סביר כי כתוצאה מן המיזוג כפי שהוצע, תיפגע
23 באופן משמעותי התחרות באותו ענף או ייפגע הציבור
24 ברמת המחיר, באיכות נמוכה של נכס או שירות, או
25 בכמות המסופקת של הנכס או היקף השירות הניתן
26 או סדירות אספקתו או תנאיה. המבחן לשימוש
27 בסמכות הממונה מתמקד בקיומו של "חשש סביר".
28 אין מדובר בדרישת וודאות לקיומו של מחסום



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 תחרותי, אלא בהערכה הסתברותית מראש
2 להתממשות חשש כזה. נקודת הזמן שהמחוקק הציב
3 בפני הפיקוח לבחינת המיזוג הצפוי והשלכותיו
4 קודמת למועד ביצוע המיזוג. מדובר בפיקוח בטרם
5 מעשה, להבדיל מפיקוח בדיעבד, שהפעלתו עלולה
6 להיות מסובכת ויקרה (הצעת חוק ההגבלים
7 העסקיים, התשמ"ד-1983, ה"ח 1647, התשמ"ד,
8 עמ' 40)".

9
10 77. כמו כן, בהמשך לאמור, נקבע כי הבחינה שעל הממונה לבצע היא בחינה דו
11 שלבית. בע"א 2082/09 יורוקום די.בי.אס בע"מ נ' בזק חברת התקשורת
12 הישראלית בע"מ, פ"ד סג(2) 788 (2009) (להלן: "פס"ד יורוקום") נקבע בין
13 היתר כך:

14 "בחינתו של מיזוג היא על כן דו-שלבית: ראשית, יש
15 לזהות ולהגדיר את השוק הרלוונטי לעניין הנדון;
16 שנית, יש לבחון האם קיים חשש סביר שהמיזוג
17 המוצע אכן יוביל לפגיעה משמעותית בתחרות באותו
18 השוק או לפגיעה בציבור כאמור (עניין תנובה, 231-
19 233)".

20
21 בהמשך לאמור, ניתנה במסגרת פס"ד יורוקום סקירה לגבי ההסדר החוקי הנוגע
22 לדיני התחרות בהיסטוריה החקיקתית בישראל (שם):

23 "הסדר סטטוטורי זה לפיקוח על מיזוג חברות הינו
24 התפתחות מאוחרת בדין הישראלי (כמו גם בדיני
25 ההגבלים העסקיים בארצות הברית ובדיני התחרות
26 באיחוד האירופי, ראו לעניין זה יצחק יגור דיני
27 הגבלים עסקיים 411-412 (מהדורה שלישית, 2002)
28 (להלן: יגור)). חוק ההגבלים העסקיים, תשי"ט-



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 1959 בגרסתו המקורית לא כלל הוראות בעניין מיזוג
2 חברות, אך במחצית הראשונה של שנות השבעים
3 התברר כי הניסיון לעודד מיזוגים באמצעות תמריצים
4 ממשלתיים והעדר מנגנון פיקוח על מיזוגים, הובילו
5 לריכוזיות גבוהה בענפים רבים במשק הישראלי,
6 ובשנת 1975 הוקמה ועדה לבחינת חוק ההגבלים
7 העסקיים בראשות פרופ' יוסף גרוס שהמלצותיה
8 היוו בסיס לחקיקת חוק ההגבלים העסקיים החדש
9 משנת 1988 (ראו: ברק אורבך "מטרות דיני ההגבלים
10 העסקיים: הלכה למעשה" ניתוח משפטי וכלכלי של
11 דיני ההגבלים העסקיים 83-85 (כרך ראשון, מיכל
12 שיצר) גל ומנחם פרלמן עורכים, 2008) (להלן: ניתוח
13 משפטי וכלכלי של דיני ההגבלים העסקיים); דין
14 וחשבון הוועדה למיזוגים ולקונגלומרטים, 6 (1978).
15 הנחת היסוד אשר עמדה בבסיס החוק החדש משנת
16 1988 הייתה שמיזוגים הם בעיקרם רצויים, ככל
17 שהדבר נוגע ליעילות עסקית וליתרונות לגודל, וכי יש
18 בהם לא אחת כדי להביא להוזלת המחיר הסופי
19 לצרכן. עם זאת ובשל העובדה כי בנסיבות מסוימות
20 יש במיזוגים כדי להוביל לפגיעה בתחרות כתוצאה
21 מהגדלת הכוח או נתח השוק של החברות המתמזגות,
22 סבר המחוקק כי מן הראוי לפקח עליהם ובמקרים
23 מסוימים אף להגבילם (ראו: דברי ההסבר להצעת
24 חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ד-1983, ה"ח
25 1647, 39-40; עניין תנובה, 227; עניין דור אלון,
26 פסקאות 29-31). פיקוח זה נועד להגשים את המטרה
27 המונחת ביסוד חוק ההגבלים העסקיים והיא -
28 "[ה]גנה על הציבור הרחב מפני עיוותים כלכליים
29 שמקורם בריכוזיות יתר בשווקים מסוימים" (עניין
30 תנובה, 229). זאת בדרך של שמירה על התחרות
31 וקידומה על מנת שתהווה תמריץ לפיתוח ולחדשנות



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022



- 1 וכן על מנת להגביר את יעילות השימוש וניצול
2 המשאבים ותבטיח לצרכן הסופי מוצר באיכות
3 הטובה ביותר ובמחיר הסביר ביותר. התחרות
4 החופשית כערך שעליו נועד חוק ההגבלים העסקיים
5 להגן נתפסת גם כ"סממן בולט של חירות הפרט
6 להגשמת האוטונומיה שלו" (עניין תנובה, 229),
7 התורמת לביזור מוקדי כוח והכרעה, מונעת ריכוזיות
8 יתר של כוח בידי גופים בודדים ומגנה על זכויות יסוד
9 נוספות ובהן חופש העיסוק (שם 229-230; עניין דור
10 אלון, פסקה 29; דנ"א 4465/98 טבעול (1993) בע"מ
11 נ' שף-הים (1994) בע"מ, פ"ד נו(1) 56, 79-80
12 ."(2001)).
13
14 78. נקבע כי הבחינה שעל הממונה לבצע היא כי החשש מפגיעה בתחרות צריכה
15 להיות סבירה וכי הפגיעה היא פגיעה משמעותית (וראו בקשר לכך: ערר
16 (הגבלים עסקיים – ביה"ד י-ם) 94/2 תנובה מרכז שיתופי לשיווק נ' הממונה
17 על ההגבלים העסקיים (27.02.1995) סעיף 6 לפסק הדין (להלן: "פס"ד
18 תנובה").
19
20 79. בבואו לבחון את עסקת המיזוג על הממונה לבחון אם במקרה שעומד לפניו קיים
21 חשש ממשי מפגיעה משמעותית בתחרות כתוצאה מעסקת המיזוג שאישורו
22 מבוקש¹¹.
23
24 80. המקרים בהם יש להתנגד למיזוג המבוקש הם אותם מקרים בהם המיזוג עשוי
25 להגדיל את הריכוזיות בשוק של אותם גורמים המבקשים להתמזג. בקשר לכך
26 נפסקו הדברים הבאים במסגרת ה"ע (הגבלים עסקיים – ביה"ד י-ם) 8006/03
27 יהודה פלדות בע"מ נ' הממונה על ההגבלים העסקיים (11.4.07):

¹¹ וראו בקשר לכך: גילוי דעת 1/11 בעניין הנחיות לניתוח תחרותי של מיזוגים אופקיים, ע' 3 (23.1.11), אסמכתא א' לתגובת רשות התחרות לערר.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

"עת בוחנים מיזוג יש להישמר מפני יצירת ריכוזיות וכוח שוק, שבצדם תופעות לוואי של פגיעה בתחרות ובסופו של דבר גם בטובת הציבור בכלל וברווחת הצרכן בפרט. מניעת נזק זה, היא היא מטרת הפיקוח המוקדם על מיזוגים" (הערות לחקיקה – דו"ח הועדה למיזוגים וקונגלומרטים" הפרקליט לב' (1979-1980) 559; הצעת חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ד-1984, ה"ח 39 בעמ' 40; לעניין יעילות מיזוגים בכלכלות קטנות ראו אצל M.S.Gal Competition Policy for Small Market Economies (Harvard Uni. Press 2003) Chapter 6)."

81. כפי שעלה במקרה דנן, הממונה לא מצאה לנכון למנוע את המיזוג אלא להטיל תנאים, אשר לטעמה, יש בהם בכדי להפיג את החשש מהפגיעה בתחרות. אין מחלוקת כי על הממונה מוטל נטל ההוכחה במקרים בהם הוא מגיע למסקנה כי יש מקום להתנגד למיזוג (וראו בקשר לכך: פסקה 22 לפסק הדין בה"ע (י-ם) 43441-04 מי עדן בר – שירות מחלקה ראשונה בע"מ נ' הממונה על הרשות להגבלים עסקיים (10.10.16) וההפניות שם¹²). במקרה דנן, כפי שהובא לעיל, הממונה לא סברה כי מתקיים חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות.

82. סעיף 22 לחוק קובע את המסגרת בה ידון בית הדין בעררים על החלטות הממונה. במסגרת סעיף זה נקבע כדלקמן:

"(א) התנגד הממונה למיזוג חברות, או התנה את הסכמתו בתנאים, רשאית כל אחת מהחברות המבקשות להתמזג להגיש ערר לבית הדין תוך שלושים ימים מיום שקיבלה את החלטת הממונה.

¹² מיכל הלפרין, "פרשת דור אלון-סונול – כיצד צריכה להיראות ההתדיינות בבית הדין להגבלים עסקיים", תאגידים ה/60, 65.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 (ב) הסכים הממונה למיזוג חברות, בין בתנאים ובין
2 ללא תנאים, רשאים כל אדם העלול להיפגע מן
3 המיזוג, איגוד עסקי וכן ארגון צרכנים להגיש לבית
4 הדין ערר על החלטת הממונה, תוך שלושים ימים
5 מיום שהודעה על החלטת הממונה פורסמה בשני
6 עתונים יומיים".
7 (ג) בית הדין רשאי לאשר את החלטת הממונה,
8 לבטלה או לשנותה.
9 (ד) הגשת ערר לפי סעיף קטן (ב) לא תעכב את המיזוג
10 אלא אם כן ניתן צו לפי סעיף 36".
11

12 83. לגבי סמכויות הביקורת השיפוטית המופעלת על-ידי בית הדין נפסקו במסגרת
13 פס"ד דור אלון הדברים הבאים, המובילים אותנו לגידור דרך הילוכנו במסגרת
14 פסק דין זה:

15 "... בערר על החלטת הממונה שלא לאשר בקשה
16 למיזוג חברות רשאי בית הדין, כאמור בסעיף 22(ג)
17 לחוק ההגבלים העסקיים, "לאשר את החלטת
18 הממונה, לבטלה או לשנותה". משכך, ניתנה לבית
19 הדין סמכות רחבה לבחון את החלטת הממונה מחדש,
20 ובמקרה הצורך גם לבטלה או לשנותה (פרשת תנובה,
21 228; כן ראה י' זמיר השפיטה בעניינים מינהליים
22 (תשמ"ח), 5-8; ל' א' קסטנבאום "פיקוח על
23 מיזוגים - הלכה ומעשה" הפרקליט מ (תשנ"א)
24 395, 412). מסקנה זו משתלבת גם עם סעיף 37 לחוק
25 בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, הקובע סמכות
26 רחבה דומה בכלל בתי הדין המינהליים".
27
28

בהמשך לכך, נקבע שם כדלקמן:



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 "אף שהיקף התערבות בית הדין רחב יותר מן
2 המקובל בביקורת שיפוטית על מעשי המינהל
3 בעתירות מינהליות, הדעת נותנת כי מקום שבית
4 הדין נזקק לערר על החלטת הממונה, תהווה החלטה
5 זו בסיס ונקודת מוצא להפעלת שיקול הדעת
6 השיפוטי, תוך מתן מלוא המשקל לידע, לשיקול
7 הדעת, למומחיות ולניסיון המצטבר המצויים בידי
8 הרשות המוסמכת שהחלטתה עומדת לביקורת
9 שיפוטית. לענין זה, יש להבחין בין סמכויות
10 ראשוניות של בית הדין המסורות לו באופן בלעדי
11 לבין סמכויותיו כערכאת ערר על החלטות הממונה (י'
12 יגור דיני הגבלים עסקיים (מהדורה שניה, תש"ס),
13 562). החלטת הגורם המוסמך העומדת לביקורת ערר
14 בפני בית הדין ראוי שתיבחן מתוך הנחה כי היא
15 נערכה על-פי מיטב שיקול הדעת המקצועי, וכי חלה
16 עליה חזקת התקינות. במיוחד כך הדבר כאשר מדובר
17 בממונה על ההגבלים העסקיים, המהווה גורם
18 מקצועי מובהק, המתמנה לתפקידו בידי הממשלה,
19 ולרשותו צוות נרחב של עובדים מקצועיים ברמה
20 גבוהה ביותר בתחומים רלבנטיים שונים, ובכלל זה
21 בתחומי הכלכלה והמשפט. לרשות מוסמכת זו
22 עומדים הן ידע תיאורטי נרחב ומעמיק בתחומי
23 ההגבלים העסקיים על גווניהם השונים, וכן ניסיון
24 מצטבר רב שנים הנצמח מפעילות פיקוח ענפה
25 בשטח. סמכויותיו של הממונה הן נרחבות ביותר,
26 והידע והמומחיות העומדים לו בתחום פעולתו הם
27 בעלי משקל מיוחד. על רקע דברים אלה, הדעת
28 נותנת, כי בחינת החלטתו של הממונה במסגרת ערר
29 בפני בית הדין תיחס לעמדתו המקצועית משקל רב
30 הן במישור התיאורטי והן במישור המעשי. יש ערך
31 רב לנתונים העובדתיים הכלולים בהחלטת הממונה,



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 כמו גם להערכותיו הכלכליות ביחס להשפעת המיזוג
2 המבוקש על התחרות בענף. בהינתן נקודת מוצא זו,
3 בכוחו של בית הדין לסטות מהחלטת הממונה אם
4 מצא כי היא לוקה בטעות, ולקבל החלטה אחרת על-
5 פי מיטב שיקול דעתו הענייני, אולם לעולם אין מדובר
6 בפתיחת דף חדש בהליך השיפוט, כאילו אין בנמצא
7 החלטה העומדת לערר, וכאילו לא ארע דבר קודם
8 לדיון השיפוטי".

9

10 84. במילים אחרות, נקודת המוצא בבחינת החלטת הממונה היא כי מדובר בגוף
11 מקצועי, אשר בחן את בקשת המיזוג באופן שקול ומקצועי תוך שעומדת לזכותו
12 חזקת התקינות המנהלית. יחד עם זאת, בית הדין יתערב בהחלטות הממונה אם
13 מצא לנכון שיש בכך צורך לשמירה על תחרות הוגנת. אין מחלוקת בין הצדדים
14 כי סמכויות בית הדין רחבות ומאפשרות לו לבחון את החלטות הממונה, בחינה
15 מהותית, בבחינת "שמיעה מחדש" (DE-NOVO) וראו בקשר לכך, פס"ד תנובה
16 ע' 228 ואח'.

17

18 85. מקובלת עלי עמדת הממונה והמשיבות כי הבחינה שיש לבצע היא בחינה
19 מהותית של החלטת הממונה וכי אין למקד את הבחינה בהיבטים פרוצדורליים
20 של ההחלטה. בנוסף, על העוררות מוטל הנטל לשכנע כי קיימת הצדקה בעלת
21 משקל לסטייה מהחלטת הממונה בנוגע לאישור המיזוג בתנאים שנקבעו.

22

23 86. נובל אנרג'י ודלק קידוחים הן מונופול מוכרז בשוק הגז הטבעי בישראל¹³.
24 ככזה, היה מקום לבחינה מעמיקה של רכישת צינור הגז הטבעי שדרכו יש
25 פוטנציאל לייבוא לישראל או לייצוא גז טבעי למצרים. הדבר גם הצריך את
26 הגורמים הרלוונטים להקצות למשיבות מקום בצינור הגז של נתג'ז מנקודת
27 הכניסה של הגז במסוף הכניסה לישראל בים התיכון ועד לנקודת החיבור של

¹³ וראו בקשר לכך, החלטת הממונה מיום 13.11.12 : <https://www.gov.il/he/Departments/news/press13-11> 2012



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 צינור EMG בגבול ישראל מצרים¹⁴.
- 2
- 3 87. העוררות, הממונה והמשיבות התייחסו בהרחבה לטענת העוררות בנוגע לכך
- 4 שיש להתנגד לעסקה דן בשל מעורבות המונופול בתחום הגז הטבעי ברכישת
- 5 השליטה בצינור EMG. אלא שבקשר לכך מקובלת עלי עמדת הממונה
- 6 והמשיבות כי העובדה שבבקשת המיזוג נמצא צד שהוא מונופול בתחום הגז
- 7 הטבעי, אינה מביאה בהכרח, לצורך להתנגד למיזוג. גם במקרה בו מעורב
- 8 מונופול בעסקת מיזוג ישנו צורך לבסס טענה לדחיקת המתחרים ולהגבהת
- 9 חסמי הכניסה באופן העלול להביא לפגיעה משמעותית בתחרות. אין חזקה
- 10 שבדין הקובעת כי מעורבותו של מונופול, תביא בהכרח לפגיעה משמעותית
- 11 בתחרות (וראו בקשר לכך: ת"כ 19-07-65239 בנק ירושלים בע"מ נ' רשות
- 12 התחרות (25.2.20) ופסק הדין של בית המשפט העליון בערעור שהוגש על פסק
- 13 דין זה במסגרת ע"א 2531/20 בנק ירושלים בע"מ נ' הממונה על התחרות ואח'
- 14 (29.8.20) וההפניות שבמסגרתם).
- 15
- 16 88. אין מחלוקת בין הצדדים כי שוק הגז הטבעי בישראל לוקה בחוסר תחרותיות.
- 17 המחלוקת בין הצדדים נסובה על הקשר שבין המצב הקיים בשוק הגז הטבעי
- 18 להתנגדות העוררות לעסקת המיזוג הנוכחית.
- 19
- 20 89. מיזוג חברות מוגדר בסעיף 1 לחוק. בענייננו מדובר בעסקת מיזוג אנכית אשר
- 21 דלק ונובל אנרג'י רוכשות את צינור הגז היחידי המחבר בעת הזו במישרין בין
- 22 ישראל למצרים. מיזוג אנכי מתקיים בין חברות הפועלות בממשקים ובשלבנים
- 23 שונים בשרשרת היצור או ההפצה, כאשר אחת מהן רוכשת את פעילותה של מי
- 24 שמספקת תשומות לייצור או מוצרים מהרוכשת וממתחרתיה. מיזוג אנכי,
- 25 להבדיל ממיזוג אופקי, אינו "מעלים" מתחרה מהשוק ולא מעלה בהכרח את
- 26 הריכוזיות בשוק בו הוא פועל. לכן, נדרשת בחינה של השפעת המיזוג על
- 27 התחרות בשווקים בהם פועלות החברות המתמזגות.

¹⁴ וראו בקשר לכך, חוות דעת הוועדה לצמצום הריכוזיות בעניין הקצאת רישיון הולכת גז לקבוצות דלק ונובל מיום 2.10.19 (45/ע): https://www.gov.il/BlobFolder/legalinfo/opinionogas-emg/he/concentration_%D7%97%D7%95%D7%95%D7%AA%20%D7%93%D7%A2%D7%AA%20%D7%94%D7%95%D7%9C%D7%9B%D7%AA%20%D7%92%D7%96%20%D7%98%D7%91%D7%A2%D7%99%20%D7%9C%D7%93%D7%9C%D7%A7%20%D7%95%D7%A0%D7%95%D7%91%D7%9C%202.10.2019.pdf



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1
2 90. החשש העולה ממיזוג אנכי כמו בענייננו הוא דחיקה או החלשה של המתחרים
3 מהשוק בו מתקיים המיזוג. בקשר לכך נאמרו הדברים הבאים במסגרת ערר
4 (מחוזי י-ם) 1/00 פוד קלאב בע"מ נ' הממונה על ההגבלים
5 העסקיים (29.5.03):

6 "המיזוג שלפנינו הנו מיזוג אנכי... וככזה אין בו,
7 כשלעצמו, כדי להשפיע על ריכוזיות השוק. עם זה,
8 גם למיזוג אנכי יכול שתהיינה השלכות אופקיות על
9 התחרות בשוק המיזוג בשלבים מאוחרים יותר, עקב
10 השפעת השילוב האנכי על התחרות בשוק זה, כמו,
11 למשל, פגיעה במתחרים שאינם משולבים אנכית,
12 הגבלת חסמי כניסה או התנהגות אנטי תחרותית
13 המתאפשרת עקב עוצמתו הכלכלית (מונופוליסטית
14 או קונגלומרטית) של הגוף שנוצר עקב המיזוג
15 (תנובה). (ראה Areeda, Hovenkamp ו-Solow -
16 במהדורה המחודשת של ספרם של Areeda ו-
17 Turner: Antitrust Law: An Analysis of
18 Antitrust Principles and Their Application
19 (Revised Edition) Vol IVA, p. 137-138 (להלן:
20 Areeda המהדורה המחודשת))."

21
22 91. הממונה טענה כי ישנם מקרים בהם מיזוגים אנכיים טומנים בחובם גם
23 אלמנטים פרו תחרותיים. מצב דברים זה מביא למסקנה כי יש צורך בבחינה
24 מעמיקה בקשר לאותו המיזוג בכדי לוודא כי המיזוג האנכי אינו מעלה בהכרח
25 חשש לפגיעה בתחרות¹⁵. אכן, בהגדרת השוק בו אנו עוסקים, נעסוק גם
26 באפשרות שהמיזוג האנכי הקים את השוק הרדום של השימוש בצינור EMG
27 ויחד איתו את שוק הגז שבין ישראל למצרים מהמצולות.

¹⁵ וראו בקשר לכך ס' 34 לתשובת הממונה לערר ואסמכתה ב' לתשובתו לערר, המצוטטת במסגרתו, סיכומי המשיבות בסעיף 33-35 וההפניות שבמסגרתן.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1
2 92. בענייננו, המשיבות הן בעלות חלקים במאגרי הגז הטבעי הגדולים בישראל (תמר
3 ולויתן) ואילו המיזוג מבוצע עם חברה, שהיא הבעלים של צינור הגז המוביל
4 מישראל למצרים ובאפשרותו להפוך את כיוון ההזרמה כך שיוזרם גז ממצרים
5 לישראל (כפי שנעשה בעבר). בקשר לכך אעיר כבר עתה כי בטיעון שהעלו
6 העוררות בפני הממונה התמקדו ביבוא גז טבעי ממצרים לישראל ואילו במסגרת
7 ההליך דנן, נעשה שינוי בעמדת העוררות בכך שנושא השפעת היצוא למצרים של
8 גז טבעי הוזכר בכתב הערר ובחוות דעת המומחה, ובשלב ההוכחות עבר משקל
9 הטיעונים מיבוא גז מצרי לישראל לייצוא גז טבעי מישראל למצרים. בקשר לכך
10 ישנו קושי משמעותי בערר, שכן, העוררות לא מיצו את ההליכים הקבועים בחוק
11 עובר להחלטת הממונה ורק בשלב הערר, שנועד לבחון את החלטת הממונה,
12 הוסט הדגש מיבוא גז טבעי לישראל ליצוא גז טבעי ממנה למצרים.

13
14 93. נעבור עתה לדון בטענות הצדדים בנוגע לשאלה האם המיזוג הנוכחי מקים חשש
15 סביר לפגיעה משמעותית בתחרות.

חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות

16
17
18 94. טענת העוררות היא שהממונה אישרה למונופול הגדול במשק הישראלי –
19 מונופול הגז הטבעי שבעלות השליטה בו הן השותפות במשיבה 2 – לשלוט
20 בתשתית הולכה חיונית של גז טבעי מישראל ואליה. העוררות הצביעו על כך כי
21 הבקשה אופיינה על-ידי רשות התחרות בצבע אדום, דהיינו, כזה המקים חשש
22 ממשי לפגיעה בתחרות. עוד הצביעו העוררות על המלצת הוועדה המייעצת
23 למיזוגים, שלא לאפשר את עסקת המיזוג.

24
25 95. בשלב ראשון יש להגדיר את השוק בו נטען כי התחרות בו תיפגע באופן משמעותי
26 אם יאושר המיזוג. הבדיקה שערכה הממונה בנוגע לאישור בקשת המיזוג נגעה
27 לשוק אספקת הגז הטבעי בישראל.

28
29 96. בדיקת הממונה העלתה כי לאור העובדה שצינור EMG לא היה פעיל במשך 7
30 שנים מאז שהופסקה הזרמת הגז בו ממצרים לישראל, לא קיים חשש ממשי
31 מדחיקת מתחרה משוק פוטנציאלי זה. יתרה מכך, הבדיקה שערכה הממונה
32 העלתה כי לא היה אף גורם שניסה להחזיר את השימוש בצינור במהלך השנים



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 בטרם העסקה דגן ולעשות בו שימוש הן לייצוא גז מישראל למצרים והן ליבוא
2 גז ממצרים לישראל. עוד עלה מבדיקת הממונה כי ככל שיהיה בעתיד מתחרה
3 שיהיה מעוניין לייבא או לייצא גז טבעי קיימות חלופות נוספות לצינור EMG.
4 במסגרת זו, קבעה הממונה תנאים לאישור וזאת בשל הדינמיות הקיימת בשוק
5 הגז הטבעי בעולם ובישראל ובכך, תוכל הממונה לבחון את התנהלות המשיבות
6 במהלך התקופה שעד מועד מימוש האופציה ובכלל.
7
8 בנוסף, הממונה בחנה גם את האפשרות של צינור הביקוש לבצע חיפוי מאגרי .97
9 גז חדשים בישראל ומצאה כי אין בה ממש, לאור העובדה שמאגרים חדשים
10 שיימצאו יוכלו לפעול במסגרת החלופות הקיימות והעתידיות והן להקמת
11 תשתית הולכה חדשה. הממונה גם מצאה כי לדלק קידוחים ולנובל אנרגי קיים
12 תמריץ לעודד את המתחרים לייצא את הגז הטבעי דרך צינור EMG או לשווקים
13 בחוץ לארץ וזאת בכדי להפחית את כמויות הגז הטבעי הזמין למכירה בישראל,
14 שוק בו הם מוגדרים כמונופול. במסגרת זו, קבעה הממונה בתנאים כי המשיבות
15 יקצו מקום בצינור EMG לגורמים המעוניינים לייצא גז על בסיס מקום פנוי
16 בצינור.
17
18 העוררות טענו בתחילה כי מטרת המשיבות ברכישת EMG היא במניעת תחרות .98
19 בשוק הישראלי על-ידי רכישת הצינור היחיד שמאפשר את הזרמת הגז הטבעי
20 ביבוא ממצרים לישראל. העוררות גם טענו כי ככל שיהיה צורך למשיבות
21 במכירת גז למצרים הן תוכלנה לשכור מקום לשימוש בצינור. אלא שלאור
22 תגובת הממונה והמשיבות ובהמשך לעדויות שעלו במסגרת ההליך דגן, הסתבר
23 כי אין חשש משמעותי מדחיקת מתחרים ביבוא גז ממצרים לישראל – מאחר
24 שלא קיים פוטנציאל יבוא שכזה – ואז שינו העוררות את טענותיהן וטענו כי הן
25 אינן חוששות מכך (וראו בקשר לכך: חקירתו של המומחה מטעם העוררות,
26 פרוטוקול מיום 30.6.22, ע' 83, ש' 17-20). בהמשך לכך, העוררות פנו לטעון
27 בנוגע לחשש משני והוא האפשרות שהמשיבות יפעלו לחסום יצוא גז טבעי
28 מישראל למצרים והשפעת צעד זה על שחקנים חדשים שיבואו לבחון השקעות
29 במאגרי גז חדשים בישראל. ניתן לאפיין את התנגדות העוררות למיזוג
30 כהתנגדות "מתפתחת", אשר שינתה צורה בשלב מתקדם של הליך זה. דבר זה
31 מקשה על קבלת עמדת העוררות. הדברים באו לידי ביטוי גם במסגרת כתב



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 הערר וחוות הדעת של המומחה מטעמן אשר אמנם התייחסו לאפשרות ייצוא
2 הגז אך זאת באופן כוללני מבלי לפרט ומבלי לייחס לעניין זה חשיבות
3 משמעותית.¹⁶
4
5 99. יתרה מכך, העוררות טענו במהלך ההליך כי השוק הרלוונטי שהעסקה דן פוגעת
6 בתחרות בו הוא שוק גז אזורי. המצהיר מטעם העוררות העיד במסגרת חקירתו
7 (פרוטוקול, ע' 22, ש' 18 – ע' 23, ש' 7):

8 **"מר פז סוויצקי: מה שמפריע לי ספציפית בתיק של**
9 **EMG זה שאני הייתי רוצה שיהיה פה איזשהו מצב**
10 **של סחר חופשי על בסיס היתרות והביקושים של כל**
11 **צד. כן הייתי רוצה שכל צרכן גז ישראלי יוכל לפנות**
12 **לכל ספק גז מצרי ולרכוש ממנו גז, וזה לא המצב**
13 **כיום...**
14 **אני, מה שאני הייתי מדמיין זה איזשהו שוק סחר**
15 **משותף אזורי של אגן מזרח הים התיכון, שמאפשר**
16 **Open Access בין כלל הצרכנים והספקים, אז זה.**
17 **עו"ד מרידור: והעובדה שהחלטה של הממונה לא**
18 **הקימה את שוק הסחר המזרחי-ים-תיכוני הזה היא**
19 **בעיה?**
20 **מר פז סוויצקי: לא, הבעיה היא ... שפעם הייתה**
21 **תחרות מצד מצרים והיום אין. זאת הבעיה. זה מה**
22 **שמפריע לנו".**

23
24 מהדברים האמורים, ניתן להסיק כי העוררות, במסגרת הערר דן, לא ביקשו
25 לשמר תחרות הוגנת בשוק קיים, אלא ליצור מציאות יש מאין. דהיינו, ביקשו
26 לייצר שוק גז טבעי חדש, עניין החורג מסמכות הממונה בבחינת עסקת מיזוג.
27
28 100. העוררות עוד טענו בהרחבה לגבי כך שצינור EMG מהווה תשתית קיימת גם

¹⁶ וראו בקשר לכך סעיפים 2 ו-10.2 לכתב הערר. כמו כן, בחוות הדעת מטעמן של העוררות התייחס המומחה לעניין ייצוא הגז מלמעלה בלבד בע' 4 לחוות הדעת ובפרק ו.ד לחוות הדעת



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 ללא ההסכם אליו הגיעו המשיבות, ושאותו הן בקשו לאשר. העוררות, הטילו
2 ספק בטענה כי ממשלת מצרים התנתה את אישורה ליבוא גז ישראלי בהסדרת
3 הליך הבוררות באמצעות רכישת הצינור, אולם הטענה נטענה ללא גיבוי בראיות
4 כלשהן. גם המומחה מטעם העוררות לא התמודד בצורה מספקת עם האמירות
5 שהובאו מהשר האחראי לכך במצרים ומראיות נוספות בנושא (פרוטוקול מיום
6 30.6.22, ע' 127-128 בחקירת המומחה מטעם העוררות).
7
8 101. אציין כבר בפתח הדיון כי מתקבל הרושם כי העוררות הגישו ערר ללא כל ביסוס
9 ראייתי. הן הסתמכו על כך, שבמהלך הזמן יוכלו לתקן ולשפר את טענותיהן תוך
10 כדי שהן טענו טיעון מתפתח לגבי השוק הרלוונטי בו עסקינן. העובדה שצינור
11 EMG שכב במצולות מזה שנים רבות כאשר אף גורם לא עושה בו שימוש זכתה
12 לביטול מצד העוררות ולא מנעה מהן לטעון לגביו שהוא "תשתית חיונית" כאילו
13 מדובר בצינור פעיל ושמיש.
14
15 102. הדברים עלו גם בכך שהעוררות ביקשו, במסגרת חקירתו של המומחה מטעמן,
16 להציג מסמכים שלא נזכרו בחוות הדעת או בתצהיר מטעמן וזאת בנסיון פסול
17 להפתיע את המשיבות והממונה. הדברים באו לידי ביטוי במסגרת חקירתו של
18 המומחה מטעם העוררות (פרוטוקול, ע' 51, ש' 15-25):

- 19 **"ד"ר פריזט: היה דיון בשאלה הזו. אתה תגיד לי מה**
20 **אתה רוצה שאני אגיד, מה השיקולים שלך עכשיו?**
21 **שוחח איתי עוה"ד שטרום ועו"ד מן בעניין הזה, הם**
22 **שקלו לאור הממצאים המשמעותיים שראינו בחדר**
23 **המידע, להגיש חוות דעת משלימה. היה דיון בעניין**
24 **הזה ובסוף הם החליטו שעדיף, הם קראו לזה**
25 **להפתיע, אדוני, להפתיע את העד. אבל הוא יושב,**
26 **העד פה, דרור.**
27 **עו"ד שטרום: כן.**
28 **ד"ר פריזט: נראה לי הלכה ההפתעה.**
29 **עו"ד שטרום: כן, זה יובא בחשבון.**



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

ד"ר פריזט: כן, העד של הרשות יושב כאן אדוני. אז
הפתעה גדולה כבר לא תהיה...".

הכוונה להסתמכות העוררות על המצגות של נובל אנרג'י, שם נמצאו אמירות
הנוגעות להתעניינות צדדים שלישיים בהשמשת צינור EMG; לפתרון
הבורריות כתנאי לסחר עם מצרים; ולחשיבות רכישת הקניין בחברת EMG
בעלת הצינור (ועל כך עוד יפורט בהמשך).

103. פעולה זו של העוררות נוגדת את ההלכה הידועה בדבר ניהול הליך בקלפים
פתוחים ובתום לב. דבריו של המומחה מטעם העוררות כי העוררות דנו בעניין
והגיעו למסקנה כי עליהן "להפתיע" את המצהיר מטעם הממונה, חמורים
ונוגדים את הכללים הנוגעים לניהול ההליכים בקלפים פתוחים, כפי שנקבע לא
אחת בפסיקת בית המשפט העליון. וראו בקשר לכך, למשל, את פסיקתו של בית
המשפט העליון ברע"א 8224/15 תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית
בישראל בע"מ נ' פרופ' ירון זליכה (29.3.16):

"... הוראות הדין בנוגע לגילוי וחשיפת מידע בהליך
אזרחי נועדו למטרה אחרת. הן צופות פני ההליך
הקונקרטי ומיועדות לאפשר לבעלי הדין לקבל מידע
רלבנטי מבעל הדין היריב על מנת לייעל ולפשט את
הדיון ועל מנת שניתן יהיה לנהלו "בקלפים פתוחים"
ולהגיע לחקר האמת ולעשיית משפט צדק (ראו:
רע"א 4249/98 סוויסה נ' הכשרת הישוב - חברה
לביטוח, פ"ד נה(1) 515 (1999)...)".

104. על אף האמור בנוגע להתנהלות העוררות, ייערך דיון גם בטענות שהעלו העוררות
בהסתמך על אותן מצגות.

הסתברות ליבוא גז ממצרים:

105. אדון עתה במחלוקת שבין הצדדים לגבי עודף/מחסור בגז טבעי במצרים



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 והשלכותיו לגבי אישור העסקה על-ידי הממונה.
2
3 106. העוררות טענו בקשר לכך כי עמדת הממונה כי החשש התחרותי בדבר חסימת
4 הייבוא ממזרים הופג בשל העובדה שמזרים תימצא במחסור של גז טבעי,
5 מביאה למסקנה כי ככל שמזרים אכן תהיה במחסור, יהיה אינטרס מוגבר
6 לחברות המפיקות גז טבעי בישראל לייצא למזרים כאשר השליטה של דלק
7 ונובל בצינור תגרום לפגיעה משמעותית בתחרות.
8
9 107. העוררות טענו כי בדיקת הממונה בנוגע למצב הדברים הרלוונטי היא מוטעית
10 תוך הסתמכות על מצגים שהוצגו לממונה על-ידי המשיבות. נטען כי להבדיל
11 מעמדת הממונה, כבר כיום, מזרים היא יצואנית גז אשר מוכרת גז טבעי הן
12 לירדן דרך הצינור הפאן ערבי והן באמצעות מתקני ההנזלה הקיימים במזרים.
13 אך לישראל – מזרים אינה מייצאת גז.
14
15 108. העוררות גם טענו טענות ספקולטיביות כי עסקת דולפינוס נועדה בכדי לחסום
16 את האפשרות לייבוא גז ממזרים לישראל. מדובר בתיאוריות שנעדרו ביסוס
17 עובדתי וגם בחינה של המציאות מגלה כי אין להן כל אחיזה.
18
19 109. הצדדים הפנו בהקשר זה לתחזיות של גופים בינלאומיים שהעריכו האם צפוי
20 במזרים מחסור או עודף בגז טבעי בטווח הקרוב והרחוק. חלק מן התחזיות
21 התחשבו במאגרים שטרם נמצאו במזרים ("Yet-to-Find") וחלקן הן תחזיות
22 ללא התחשבות כזו. המשיבות הפנו לתחזית ווד-מקינזי ממרץ 2018 בה הוצג כי
23 גם בהתחשב במאגרים שטרם נמצאו, צפוי מחסור בגז טבעי במזרים לכל אורך
24 שנות התחזית, נוכח צרכי מתקני ההנזלה במזרים (ע/15, ע' 5). לפי התחזית
25 העדכנית של ווד-מקינזי מספטמבר 2021 (מש/10, ע' 2 ו-6), כבר בשנת 2024
26 צפויה מזרים להיות במחסור של גז טבעי, אפילו בהתעלם ממתקני ההנזלה, גם
27 כאשר נלקחים בחשבון מאגרים שטרם נמצאו. בהקשר זה יש לציין כי הכללת
28 מאגרים שטרם נמצאו במזרים במסגרת התחזיות, פועלת לטובת עמדת
29 העוררות, שכן מדובר בהערכות שאין לדעת אם יתממשו ובאיזה היקף. המסקנה
30 היא כי לאור התחזיות של הגופים המומחים הבינלאומיים, לא צפוי במזרים
31 עודף של גז טבעי שניתן לצפות כי יופנה לטובת יצוא לישראל ועל כן, החשש
32 לפגיעה בתחרות ממנה יכולים צרכנים ישראלים ליהנות אינה סבירה.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

110. יתרה מכך, בחינת העניין לעומקו, מלמדת כי העוררות מחסירות פרטים משמעותיים שיש בהם, לשיטתי, בכדי לדחות את טענתן בקשר לאפשרות היבוא ממצרים. העוררות מתעלמות מהעובדה שהמשיבות חתמו עם חברת דולפינוס על עסקה לייצוא גז טבעי מישראל בהיקפים משמעותיים. העובדה שדולפינוס, שהיא ספקית גז מצרית, רוכשת גז בכמויות גדולות מישראל¹⁷ ומתחייבת לרכוש כמות גבוהה גם אם לא תייבא אותה בפועל (עסקת TOP)¹⁸ (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 99, ש' 13-20), בהכרח מביאה למסקנה כי במצרים קיים חוסר בגז טבעי, לפחות בעת הנוכחית, בהתאם למאגרים הקיימים שם כיום.

111. הדברים בנוגע לחוסר בגז טבעי במצרים עלו גם במסגרת חקירתו של מנכ"ל דלק קידוחים מר יוסי אבו (להלן: "אבו") (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 218, ש' 13-24) שם נאמרו על-ידו הדברים הבאים:

"... אין שאלה שיש סיכון גיאולוגי-פוליטי במצרים, זה עולה בעבודות של אנליסטים עלינו, [-----, ---]

-----]. זה נמצא בשיחות משקיעים שלי וכו'. יש דבר אחד שהוא הדבר הכי חשוב שמסתכלים עליו, וזה מאזן ההיצע והביקוש במצרים. זה כל הזמן מה שמשקיעים מסתכלים עליו. למה? אני מזכיר לך, גם בימי מורסי, גם בימי האחרים המוסלמים, קראו לי למצרים ואמרו לי, בוא אנחנו ציריכם עוד גז... קרי יש צורך במצרים לגז טבעי והאינטרס המצרי זה שזה ימשיך לזרום, זה ימשיך לזרום. ואם מאיזשהי סיבה יהיה עודף שלא

¹⁷ וראו בקשר לכך פסקה 72 לתצהירו של מנכ"ל דלק קידוחים יוסי אבו.

¹⁸ TOP – הכוונה להוראה ההסכמית "Take or Pay", על פיה דולפינוס התחייבה לשלם עבור הכמות החוזית, אף אם לא תייבא את מלוא הכמות בפועל.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

נראה במצרים, אז כן, אז תהיה סכנה שזה לא ימשיך
לזרום".

112. בעדותו, טען אבו כי הביקוש של מצרים לייבוא גז מישראל מבוסס וכי מצרים בחוסר גז טבעי באופן קבוע והם בפועל גדולים בהרבה מהכמות שהוסכמה עם דולפינוס (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 193, ש' 12-26). יחד עם זאת, כפי שהובא לעיל, אבו מודה כי לאור העובדה ששוק הגז הוא דינמי, יכולה להיות בהמשך סיטואציה בה מצרים לא תזדקק יותר ליבוא גז.

113. במסגרת סיכומיהם טענו המשיבות כי בפועל, בשנים שמאז ההסכם דולפינוס רוכשת גז מישראל בהיקפים גדולים יותר מהמקסימום שנקבע בהסכמים שבין הצדדים. כאמור לעיל, לא הונחה תשתית ראייתית לתיאוריות הקונספירציה של העוררות כי עסקת דולפינוס נועדה למנוע תחרות בישראל. התשתית הראייתית לכך שמצרים זקוקה ומוכנה לרכוש כמויות גז טבעי מישראל מצויה הן בחוות הדעת מטעם המשיבות, אשר התייחסה לכך שייצוא הגז ממצרים באמצעות הנזלתו נוגע לעסקאות ארוכות טווח של מצרים עם הגורמים שהקימו את מתקני ההנזלה, שהם בעצמם מחזיקים גם בחלק הארי של מאגרי הגז במצרים (ונוגעים גם לתביעות שהוגשו בשל הפסקת העברת הגז למתקני ההנזלה)¹⁹ והן בבחינה שנעשתה על-ידי הממונה.

114. יש לציין כי הממונה לא קבעה כי אין היתכנות לייבוא גז ממצרים לישראל, אלא שבזמן בחינת העסקה ואישורה, הצפי של כלל ההערכות שהוצגו בפניה והבדיקות שהיא ערכה, מביאים למסקנה כי קיימת הסתברות נמוכה ליבוא גז ממצרים.

115. במהלך חקירותיהם של העדים מטעם הממונה והמשיבות, ניסו העוררות לקעקע תפיסה זו של הממונה. יחד עם זאת, במסגרת סקירת התפתחויות במשך הגז הטבעי לשנת 2021 (שהוגש כמש/11) ניתן להבחין כי התרחיש עליו התבססה הממונה בהחלטתה התממש באופן ברור ואף למעלה ממה שנצפה. במסגרת זו

¹⁹ ראו פסקאות 75-80 לחוות דעתו של רוזנברג.

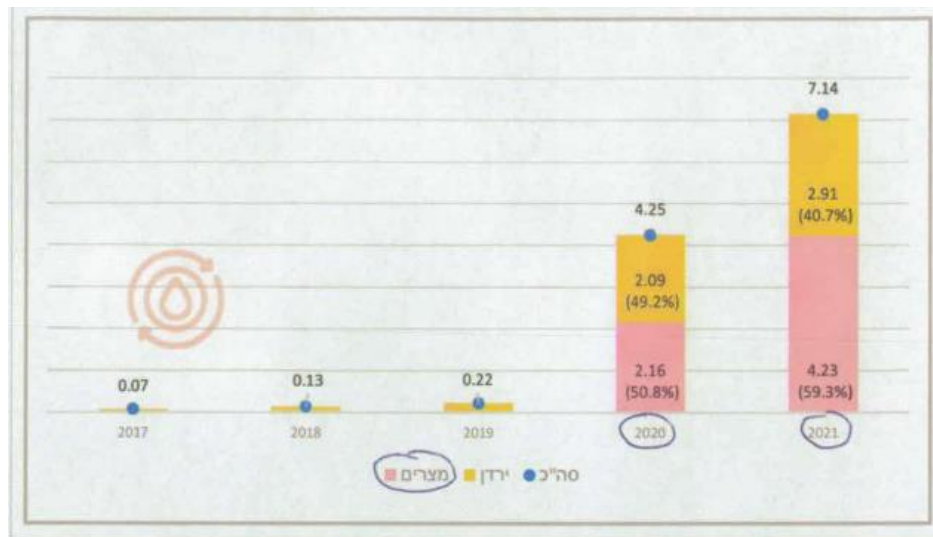


בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 (מש/11, ע' 14) הובא תרשים מסעיף 13 :



2

3

4

ונאמרו בקשר לכך הדברים הבאים :

5

"מגמת הגידול בייצוא למדינות מצרים וירדן,

6

שהחלה בשנת 2020 עם תחילת ההפקה ממאגר

7

לויתן, נמשכה גם בשנת 2021. הייצוא גדל בשנת

8

2021 ב-68% לעומת שנת 2020, כאשר הייצוא

9

למצרים גדל ב-96% והייצוא לירדן גדל ב-46%."

10

116. עובדות אלה שהובאו על-ידי משרד האנרגיה, מביאות למסקנה הברורה כי

תפיסת הממונה בבואה לאשר את עסקת המיזוג עמדה על מסד עובדתי רציני

אשר לא רק שהתממש אלא שהתממש מעבר למצופה. העובדות כפי שהן

משתקפות ממסמך מש/11 סותרות באופן חד משמעי את התיאוריה של

העוררות, כי עסקת דולפיניוס נעשתה מתוך מטרה לאפשר למונופול הגז הטבעי

בישראל, להשתלט על צינור EMG ולמנוע יבוא ממצרים לישראל (וראו בקשר

לכך נספחים 5-6 לערך).

18

117. עוד יש לומר כי העוררות טענו בשלב מאוחר בהליך כי אין זה משנה אם מדובר

בעסקאות יצוא או יבוא (וראו בקשר לכך דבריו של המומחה מטעם העוררות



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

ד"ר פריזט בחקירתו מיום 30.6.22, ע' 91, ש' 1-3; ע' 124, ש' 14-22). זאת, משום שהתחרות נפגעת מעצם העובדה שהמונופול רכש את צינור EMG. יש להדגיש, כי מדובר במצבים שונים בהחלט. בעוד עסקאות יבוא ממצרים משפיעות על מחירי הגז הטבעי בישראל, עסקאות יצוא למצרים נוגעות למחירים שישלמו הצרכנים במצרים. הטענה בדבר הפגיעה בתחרות עקב ההכבדה על היצוא למצרים, נוגעת לפגיעה עקיפה בתחרות בשוק הישראלי כי בגדרה מדובר על הרתעת שחקנים חדשים לפתח מאגרי גז חדשים, עקב החשש לקיומו של חסם לעסקאות יצוא למצרים.

צינור EMG כתשתית חיונית:

118. סוגיה נוספת אותה יש לבחון היא טענת העוררות כי צינור EMG הוא "תשתית חיונית" גם במצבו כחסר שימוש בלב ים ולחילופין, כי גם אם היה מקום להשמישו ולהפעילו, לא היה מקום לאשר זאת למונופול הגז הטבעי וכי לא נבחנו חלופות אחרות כהקמת צינור חלופי להזרמת הגז הטבעי.

119. העוררות מסתמכות בטענתן כי חברות אחרות יכלו, אם הייתה ניתנת להן האפשרות, לרכוש את הצינור על מצגת נובל אנרג'י (שהוגשה כע/4, ע' 17) על בסיסה נטען כי נעשו ניסיונות רבים על-ידי צדדים שלישיים לרכוש את צינור EMG אף שהדבר לא הבשיל לכדי הסכם. העוררות קובלות על כך שהממונה לא טרחה לבצע בדיקות מקיפות ולפנות לאותן החברות בכדי להבין מדוע עסקאות אלה לא הבשילו לידי הסכם לרכישת צינור EMG והסתפקה במה שנאמר על-ידי המשיבות. לטענת העוררות, מצב דברים זה פוגם באופן משמעותי בשיקול הדעת של הממונה – במועד קבלת ההחלטה – בנוגע לרכישת הצינור והנסיבות שהביאו את המונופול לרכישתו. העוררות טענו כי הממונה לא פעלה בהתאם לנוהל פירמה כושלת הנדרש בנסיבות אלה²⁰.

120. בהקשר זה הפנו העוררות למצגת של נובל (ע/4, ע' 17) בה נכתב כך:

²⁰ וראו בקשר לכך: רשות התחרות גילוי דעת 1/10 מיום 25.1.10, שהוגש כאסמכתה ט"ו. כמו כן, דבריו של ד"ר א' איתן, המצהיר מטעם הממונה בפרוטוקול מיום 11.7.22, ע' 135, ש' 20-25; ע' 136, ש' 16.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 -----]".

2

3 נטען מטעם העוררות כי היה על הממונה לחקור ולדרוש פרטים מלאים לגבי
4 אותם צדדים שלישיים, לצורך בחינת הטענה כי אלמלא המיזוג, היה נותר צינור
5 EMG במצולות הים, ללא שימוש.

6

7 121. בהקשר זה, המשיבות ציינו שני ניסיונות להפוך את כיוון הזרימה בצינור כדי

8 לאפשר יצוא גז מישראל למצרים: ניסיון אחד של]-----[

9 -----], אשר כשל בגלל חסם הבורריות]-----[

10 [(, ונסיון שני של חברת דולפינוס שכשל אף הוא מאותה סיבה (סעיפים 63-65
11 לתצהיר אבו, מטעם המשיבות).

12

13 122. העוררות נמנעו מלחקור את אבו בחקירתו הנגדית בסוגיית הצדדים השלישיים

14 והימנעות זו פועלת לחובתן וראו בקשר לכך את הדברים שנאמרו במסגרת ע"פ

15 5606/10 בוניפד נ' מדינת ישראל (19.12.12):

16

17 "נקודת המוצא היא, שבדרך כלל, כאשר בעל דין נמנע
18 מחקירה נגדית של עד מבלי שהציג הסבר סביר
19 להימנעותו זו, ההנחה היא כי אינו חולק על דברי
20 העד, ועל בית המשפט להביא עובדה זו בבואו להעריך
21 את משקלה הראייתי של אותה עדות (ראו למשל:
22 ע"פ 7653/11 ידען נ' מדינת ישראל (26.7.2012)
23 (להלן: עניין ידען), בפסקה 40; יעקב קדמי על
24 הראיות, חלק רביעי 1952-1953. (2009) הגיונה של
25 הנחה זו נעוץ בהכרה בתרומתה המשמעותית של
26 החקירה הנגדית לבירור האמת ולהערכה נכונה של
27 משקל העדות (עניין ידען, שם)."

28

29 המסקנה היא כי אין מדובר בניסיונות לרכישת הצינור על-ידי צדדים שלישיים,

30 אלא בהתעניינות להפיכת כיוון ההזרמה בצינור, שלא עלתה יפה, בשל העובדה



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 שממשלת מצרים התנתה את הסחר עם ישראל בפתרון הליכי הבוררויות. מכאן
2 רחוקה הדרך למסקנה שהעוררות ביקשו להסיק, בדבר חסימת האפשרות של
3 רכישת הצינור על ידי חברות שעיסוקן בהולכה של גז טבעי ("חברות צינור").
4
- 5 123. עוד טענו העוררות כי לא היה מקום לאפשר למונופול הגז אחזקה בתשתית
6 הולכה וכי שילוב זרועות של אחזקה הן במאגרים והן בתשתית ההולכה נותן
7 למונופול כח רב שאינו מקובל בשווקים אחרים.
8
- 9 124. כאמור לעיל, דחיתי את טענת העוררות כי רכישת הצינור נעשתה תוך
10 קונספירציה משותפת של המשיבות עם חברת דולפינוס לצורך השתלטות
11 המונופול על הצינור. העובדות הקיימות מציירות תמונה שונה בתכלית.
12
- 13 125. הממונה והמשיבות כופרות בטענת העוררות כי יש להתייחס לצינור EMG
14 כשתשתית חיונית קיימת. נטען כי אין אפשרות להתייחס לצינור שאינו פעיל
15 במשך 7 שנים כתשתית חיונית קיימת, הגם שבנסיבות שנוצרו מאז הפסקת
16 השימוש בצינור, אין היתכנות לעשות בו שימוש ליבוא גז לישראל ממצרים. כמו
17 כן, הממונה והמשיבות טענו כי קיימות חלופות אחרות לצינור.
18
- 19 126. העובדה שכיום הצינור פועל ושמיש, אינה משקפת את המצב שהיה קיים במועד
20 המוקדם למיזוג. לפיכך, היה נכון להתייחס למיזוג ככזה שאלמלא המיזוג, היה
21 הצינור ממשיך לשכב בקרקעית הים באופן חסר תוחלת. מכאן המסקנה כי
22 המיזוג יצר תשתית חדשה ליצוא שלא הייתה קיימת לפניו. העובדה שהצינור
23 שימש בעבר ליבוא גז ממצרים אינה רלוונטית כאשר במשך שנים כה רבות שכב
24 הצינור במצולות הים ללא כל שימוש בו.
25
- 26 127. העוררות מניחות כי אלמלא המיזוג, היה מופעל צינור EMG על ידי צד שלישי
27 וזמין להולכת גז טבעי, דהיינו, שהצינור הוא בגדר חלופה קיימת שהמיזוג שלל
28 את אפשרות השימוש בו. בהנחה זו יש קושי רב, שכן צד שלישי היה נדרש
29 להשקיע סכום עתק לצורך שינוי כיוון הזרימה בצינור, כך שיוכל לשמש ליצוא
30 גז מישראל למצרים ולצורך הגדלת הקיבולת של צינור EMG. דלק ונובל
31 השקיעו באמצעות EMED כ-124 מיליון דולר בשני רכיבים אלה (נספח ב'
32 לבקשת המשיבות מיום 26.6.22, ע' 145). לעניין זה ראו את דברי יוסי מימן ז"ל,



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

מבעלי EMG אשר הסביר זאת לנציג רשות התחרות (ע/25, ע' 5). כמו כן, כל צד
שלישי כאמור היה נדרש לספק פתרון לבורריות, כפי שדלק ונובל עשו בעסקת
המיזוג, בתשלום פרמיה שגילמה את שווי הויתור של EMG ובעלי מניותיה
המוכרים, על זכות הפיצוי מממשלת מצרים.
מצאתי לדחות את טענת העוררות גם בנוגע להתבססותן על חוות הדעת לצמצום
הריכוזיות (ע/ 45), שהובאה לעיל בהפניה 14. העוררות טענו כי מחוות הדעת
לצמצום הריכוזיות עולה כי צינור EMG הינו תשתית חיונית להולכת גז
בישראל. אלא שהעוררות לא הצליחו להוכיח קשר בין מסקנות הוועדה לצמצום
ריכוזיות כלל משקית לבין סוגיות התחרות שנוגעת לצינור EMG. דהיינו, אין
במסגרת החוק והדין החל מכוחו בכדי לשלב את שני הדברים שאינם קשורים
לעניין זה. הוועדה לצמצום ריכוזיות פועלת בתחום שבין כוחם של מונופולים
אל מול המדינה, לעומת דיני התחרות, הנוגעים לפגיעה אפשרית במתחרים
בתחום מסוים בו נעשה המיזוג. כפי שקבעתי לעיל, העובדה שצינור EMG שימש
בעבר ליבוא גז טבעי ממצרים לישראל ולאחר מכן שכב במצולות הים ללא כל
שימוש במשך כ-7 שנים, ועתה נעשה בו שימוש לייצוא גז טבעי מישראל
למצרים, מלמדים על היווצרות תשתית חדשה ואין לראות בה את מה
שהעוררות מנסות לתאר כמצב הדברים.

בין הצדדים ניטשה מחלוקת משמעותית בנוגע לעלויות תיקון צינור EMG
לעומת החלופות בהקמת תשתית חדשה במקומו. מצאתי כי אין במחלוקת זו
בכדי לשנות את התוצאה אליה הגעתי גם בלעדית כי צינור EMG נרכש באופן
חלקי על-ידי המשיבות, כחלק מעסקה רחבה יותר וכי לא היו חלופות אחרות
ליצוא הגז הישראלי למצרים בעת שבוצעה העסקה. מקובלת עלי עמדת
המשיבות כי בעצם תיקון הצינור הושקעו משאבים רבים (כפי שהעיד על כך
המומחה מטעם המשיבות, פרוטוקול מיום 30.6.22, ע' 45, ש' 26 – ע' 46, ש' 7).

פתרון הבורריות כתנאי לסחר עם מצרים:

סוגיה רלוונטית נוספת שיש לדון בה נוגעת לתנאי – שאין בלתו – לטענת
המשיבות, כי היה עליהן לפתור את סוגיית הבורריות בכדי לאפשר את יצוא
הגז למצרים, והפתרון נעשה באמצעות רכישת חלק מהבעלות בחברה בעלת



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 הזכויות בצינור.
- 2
- 3 131. כאמור, לאחר הפסקת השימוש בצינור התקיימה בוררות בינלאומית בין חברת
- 4 EMG ובעלי מניותיה ובין ממשלת מצרים. בשנים 2015-2017 הוכרעה הבוררות
- 5 נגד ממשלת מצרים והיא חויבה בתשלום של כ- 1.5 מיליארד דולר לבעלי
- 6 מניותיה של EMG²¹.
- 7
- 8 132. העוררות טענו בתחילה כי הממונה כלל לא בדק את הדברים לעומק, לא נסע
- 9 למצרים ולא נפגש עם גורמים מצרים בכדי לאמת את טענות המשיבות. אלא
- 10 שבסיכומיהן, העוררות מסכימות להנחת המוצא כי היה צורך בפתרון
- 11 הבוררות בכדי לפתוח את אפשרות היצוא למצרים אלא שלשיתן, לא
- 12 המונופול היה צריך לרכוש את הבעלות בצינור אלא גורמים שלישיים (וראו
- 13 בקשר לכך ס' 90 לסיכומי העוררות).
- 14
- 15 133. מן הראיות עולה כי הממונה ביצעה בדיקות שכללו גם שיחות עם בעלי EMG
- 16 שזכו בבוררות, מהן עולה כי הדברים היו כפי שהציגו זאת המשיבות לממונה.
- 17 כך, למשל, ג'ון וסרמן, שהוא נציגו של אחד מבעלי EMG (סם זל מחברת EGI)
- 18 טען בפני נציגי הממונה, בין היתר, כי

19 **"אני יכול להגיד בבירור שלא יוזרם גז בצינור אם**

20 **הבוררות לא יהיו מסדרות"** (ע/24, ע' 2)

- 21
- 22 134. גם מר יוסי מימן ז"ל, שהיה מבעלי EMG טען בפני נציגי הממונה כי לא היה
- 23 מוכר את חלקו בצינור EMG ללא הסדרת הבוררות (ע/25, ע' 2-3). הדברים -

24 -----

25 -----

26 -----

27 -----

28 -----

29 -----, -----].

²¹ וראו בקשר לכך ס' 21-22 לחוות הדעת של רוזנברג.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1
2 135. אין ספק שהמשיבות הוכיחו כי חלק מהתמורה בעסקת רכישת המניות ב-EMG
3 נגעה לתשלום בגין הוויתור של EMG על זכייתה בבוררות והכספים שהגיעו לה
4 במסגרתה. הדברים עלו במסגרת חקירתו של רוזנברג (פרוטוקול מיום 7.7.22,
5 ע' 56, ש' 19 – ע' 57, ש' 23), כדלקמן:

6 **"... כל הסעיפים האלה זה בעצם שבתמורה למכירת**
7 **המניות, לא רק שמשולם כסף, אלא גם, גם הצדדים**
8 **המוכרים בעצם, זאת אומרת לא רק שהם מעבירים**
9 **מניות בבעלות, הם גם מתחייבים שלא תהיינה להם**
10 **טענות נוספות, והם מוותרים על כל פסקי הבוררות**
11 **שנפסקו לטובתם. עכשיו, למה זה ראייה?**
12 **עו"ד שטרום: איפה ההתניה?**
13 **מר רוזנברג: למה זו ראייה? בוא נחשוב שניה ברמה**
14 **הגיונית הכי פשוטה. אילו זה לא היה תנאי הכרחי**
15 **לפתיחת הייצוא, מדוע, מדוע צריך להתנות בהסכם**
16 **הזה ויתור על זכויות כל כך משמעותיות? זה**
17 **מיליארדי דולרים, או כל אחד מבעלי המניות זה**
18 **מאות מיליונים לפחות, כן? למה, למה צריך להתנות**
19 **ויתור כזה, שברור מבחינה כלכלית, אמרת שאני**
20 **כלכלן, שכדי להוסיף את הוויתור הזה להסכם,**
21 **הרוכשות צריכות לשלם פרמיה, גם אם אנחנו לא**
22 **יודעים לחשב בדיוק מהי אותה פרמיה. פרמיה גדולה**
23 **מאוד, כי המוכר מוותר על זכויות. אילו, אילו היה**
24 **ניתן לעשות את העסקה בלי לוותר על הזכויות, אז מה**
25 **שהיו עושים, היו קונים את ה-Equity בלי ויתור**
26 **הזכויות ביותר זול. כל טענה אחרת שבאה ואומרת,**
27 **ניתן היה לעשות את אותה עסקה או לפתוח את**
28 **הייצוא בלי להסדיר את הבוררות האלה... לעשות**
29 **את העסקה ולפתוח את הייצוא בלי ויתור על**
30 **הבוררות האלה, אומרת בעצם שהרוכשים**



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 מתנדבים לשלם כסף משמעותי, שהם לא, שהם לא
2 היו נדרשים. כי הם דורשים מהמוכר לוותר על משהו
3 כלכלי ולכן הם משלמים עליו. אני חושב שאם זה היה
4 המצב והעסקה הייתה מתומחרת בזול יותר והצדדים
5 בוודאי שהיו רוצים עסקה זולה יותר...".
- 6
- 7 136. הדברים עלו על רקע העובדה שהעוררות טענו כי עלות בניית צינור חדש הייתה
8 נמוכה משמעותית מהמחיר בו נרכש צינור EMG. דהיינו, אין מחלוקת בין
9 הצדדים כי המשיבות שילמו סכומים שהם משמעותית גבוהים מהמחיר של
10 הקמת צינור חדש להובלת גז טבעי²². לפיכך, מסקנתי היא כי הוכח שמצרים,
11 לא הייתה מסכימה להקמת צינור גז נוסף, חלף צינור EMG ללא הגעה לפתרון
12 הבורריות. בנוסף, לא היה ניתן לבצע את עסקת דולפינוס ללא הגעה לאותו
13 הפתרון. הדברים גם הגיעו מפי גורמים מצריים רשמיים ולא רשמיים אשר היו
14 קשורים לעסקה.
- 15
- 16 137. מר אבו העיד בקשר לכך את הדברים הבאים שהיו אמינים ומקובלים עלי
17 (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 196, ש' 10 – ע' 197, ש' 2):
- 18 "אני אומר לך את הדבר הכי פשוט והכי מדויק שיכול
19 להיות. אני הייתי שם מ-2012, אני ליוויתי את
20 העסקה הזאת מהיום שהיא התחילה. [-----]
21 -----
22 -----
23 -----
24 -----,
25 -----
26 -----
27 [-----] אמרו יש

²² ראו בקשר לכך עדותו של המומחה מטעם העוררות ד"ר פריזט, פרוטוקול מיום 30.6.22, ע' 178, ש' 8-9; עדותו של אבו, פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 209, ש' 23-24.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

לך 3 תנאים כדי להעביר גז ישראלי למצרים. אחד,
לנקות את הבורריות של EMG, לא יהיה. וזה לא
משנה מאיזה זווית. ובאנו מהיבשה, ודיברנו על צינור
ימי מקביל, ורצינו דרך ירדן, שום דבר לא היה פתוח
בפנינו, זה צריך להיות Win למשק המצרי, זאת
אומרת שהמחירים יהיו תחרותיים לאפשרות שלי
לייבא LNG ושלוש, אנחנו רוצים להסתכל גם
קדימה, לראות את המשק המצרי כהאב אזורי.
והפלא ופלא, הבורריות נפתרו".

138. כך, למשל, הובאו דבריו של שר האנרגיה המצרי טארק אלמולה (במסגרת נספח
50 לתגובת המשיבות) במסגרתם אמר בראיון עיתונאי כי לא יהיה כל יבוא גז
מישראל ללא הסדרה של נושא הבוררות. הצדדים חלקו על משקלו של ראיון
עיתונאי זה (פרוטוקול מיום 30.6.22, ע' 149, ש' 23 – ע' 152, ש' 14). טענת
העוררות בקשר לכך, הייתה כי ממשלת מצרים מקשיחה עמדות במו"מ
שהתנהל בין הצדדים בנוגע להשמשת הצינור וראיה לכך הן מצאו במצגת של
נובל אנרגיי משנת 2018 אליה הפנה המומחה מטעם העוררות (וראו פרוטוקול
שם, ע' 151, ש' 22 – ע' 152, ש' 3).

139. העוררות הפנו בדיון ההוכחות למצגת של נובל, בה הועלתה השאלה, [-----]

-----²³]:

"[-----]

-----]

לבית הדין ספק רב אם ניתן ללמוד מן המשפט המצוטט מן המצגת כי הדרישה
לפתרון הבורריות היא "בלוף" כטענת העוררות.

²³ וראו מוצג ע/13 וכן עדותו של המומחה מטעם העוררות, פרוטוקול מיום 30.6.22, ע' 38, ש' 2 – ע' 39, ש' 16.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 מן ההקשר של הדברים נראה שהשאלה הועלתה במסגרת -----, ---
2 -----
3 -----] ואפשר להסיק ממנה כי הצוות של חברת נובל ביקש לברר עד כמה
4 פתרון הבורריות הוא תנאי בל-יעבור של ממשלת מצרים, לאור הצורך ביבוא
5 גז למצרים. בהמשך אותה מצגת [-----] נכתב המשפט הבא :
6 "[-----]
7 -----".

8
9 המשפט האחרון הנ"ל עולה בקנה אחד עם הצהרת השר המצרי ועם עדותו של
10 אבו בדיון ההוכחות (בפרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 208, ש' 14-26). מכאן, שאין
11 מקום לקבל את טענת העוררות, כאילו דרישת ממשלת מצרים לפתרון
12 הבורריות במסגרת העסקה, הינה טענה שאין לה ראיות תומכות מצד
13 המשיבות.

14
15 הדברים עלו שוב במסגרת חקירתו של אבו אשר העיד כי היה צורך לבסס קשר 140.
16 עם מצרים בנוגע לאפשרות ייצוא הגז למצרים וכי המצרים התנו את פתרון
17 הבוררות בהתקדמות בנוגע לייצוא הגז. הדברים נאמרו במסגרת חקירתו
18 (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 208, ש' 14-26) :

19 **"... היום כולנו מסתכלים על מצרים ועל מערכת**
20 **היחסים שהתפתחה בעקבות העסקה הזאת. ומערכת**
21 **היחסים שהתפתחה בעקבות העסקה הזאת יש**
22 **משלחות מכאן... כשאנחנו היינו פעם ראשונה**
23 **במצרים, לא היו אנשים טסים למצרים, אני זוכר -]**
24 -----
25 **- [-----?]** ולאט לאט,
26 **ובמיוחד שהעסקה הזאת יצאה לדרך והייתה**
27 **Visible גם לקהל המצרים וגם פה בישראל,**
28 **התפתחה מערכת מסחרית הרבה יותר רחבה. אז אי**
29 **אפשר לנתח את זה בכלים של היום. בכלים של אז זה**
30 **היה לחלוטין ברור, לא יקרה כלום לפני שאנחנו**



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1 AGP דרך ירדן.
- 2
- 3 146. בצינור הירדני נעשה שימוש בפועל על ידי דלק ונובל לצורך הולכת הגז למצרים
- 4 ולירדן על בסיס מזדמן. גם אם לוקחים בחשבון את היקפי ההולכה לשני
- 5 היעדים בצינור הירדני (כ-3.5 BCM לירדן וכ-2 BCM למצרים), עולה כי
- 6 הקיבולת השנתית הזמינה בצינור עומדת על כ-4.5 BCM ומכאן שמדובר
- 7 בחלופה ראויה ליצואנים בהיקפים קטנים. בהקשר זה יש להדגיש כי כיום אין
- 8 בנמצא יצואנים כאלה, הואיל ובמאגרי כריש ותנין שבבעלות חברת אנרג'יאן
- 9 היוונית נעשה שימוש רק במשק הישראלי ואין אפשרות ליצא גז טבעי ממאגרים
- 10 אלה למצרים. לפי דברי המצהיר מטעם הממונה, חתמה חברת אנרג'יאן על
- 11 הסכם הבנות ליצוא גז שמקורו במאגר חדש שטרם פותח, דרך הצינור הירדני
- 12 (פרוטוקול מיום 11.7.22, ע' 53, ש' 12-21).
- 13
- 14 147. בהקשר זה ציינו העוררות כי החשש מפגיעה משמעותית בתחרות מתייחסת גם
- 15 למצב שבו המיזוג גורם להגדלת עלויות המתחרים. העוררות הוסיפו בהקשר של
- 16 ייקור העלויות למתחרים והפנו לאמירה שנכללה במצגת של נובל (ע' 13, ע' 9)
- 17 כדלקמן:
- 18
- 19 "[-----]."
- 20
- 21 נטען כי אמירה זו במצגת מלמדת על התמריץ האנטי-תחרותי שעומד מאחורי
- 22 המיזוג, להערים קשיים על "אספקה מתחרה". אין להסיק מן המשפט המצוטט
- 23 מהמצגת, את מה שמבקשות העוררות ללמוד ממנו. ברור כי זכות בלעדית
- 24 בהפעלת הצינור, כרוכה ביתרון לבעל זכות זו, אולם החשש מפגיעה ממשית
- 25 בתחרות נבחן בהיבט רחב ועל בסיס תשתית ראייתית שלמה. לדידי, לא ניתן
- 26 להסיק ממשפט בודד במצגת מסקנה משפטית, בדבר קיומו של חשש סביר
- 27 לפגיעה משמעותית בתחרות. בהקשר של יכולת המתחרים לעשות שימוש
- 28 בצינור הירדני לשם היצוא למצרים, דבר הכרוך בייקור ההולכה, יש לציין כי
- 29 העלות הנוספת הכרוכה בהולכת הגז הטבעי, תפגע בראש ובראשונה בצרכנים
- 30 המצריים, שאינם הצרכנים הרלוונטיים מבחינת בדיקת הממונה.
- 31
- 32 148. העוררות טענו כי החלופה לייצוא גז דרך ירדן היא חלופה נחותה משמעותית



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 מאשר הייצוא דרך צינור EMG, בהסתמך על העובדה שנובל ודלק החליטו שלא
2 לעשות בו שימוש לאור העלויות העודפות שיש ביצוא דרך הצינור. הדברים עלו
3 הן במצגת של נובל בה הוזכר עלות עודפת של [-----] בשימוש דרך החלופה
4 הירדנית²⁴. הדברים עלו גם במסגרת ע/1 בו אמר אבו את הדברים הבאים: "]-
5 -----
6 -----[(שם, ע' 2). ביתר שאת, הדברים עלו גם
7 בחקירתו של המצהיר מטעם הממונה א' איתן, אשר מתאים להביא את דבריו
8 בקשר לכך (פרוטוקול מיום 11.7.22, ע' 60, ש 22-11):

9 "... השיח, הוא שיח הוא לגבי ייצוא, אוקיי? כיום,
10 מה שמעניין אותנו, וחשוב לי להבהיר כי זו באמת
11 נקודה משמעותית גם לנקודה הזאת. בסוף אנחנו
12 רוצים ששחקנים, יהיה להם את התמריץ ואת הרצון
13 לפתח מאגרים, בין היתר באמצעות ייצוא, כדי שאולי
14 ביום מן הימים תשתנה התמונה והם יחליטו גם
15 למכור למדינת ישראל. זה החשש מייצוא. בסופו של
16 דבר, קודם כל במבחן התוצאה, אתה שואל אותי, אני
17 רואה שאנרג'יאן מפתחים ומקדמים והם יודעים,
18 ולהם זה מספיק טוב. לי, כרשות תחרות בישראל, אם
19 זה משית איזושהי עלות עודפת, והמחיר היום בירדן
20 או במצרים יותר יקר כי זה מסלול יותר ארוך והם
21 מחייבים אותם על עוד איזושהי עלות, לא אכפת לי.
22 אני אומר את זה בזהירות המתבקשת, כרשות
23 תחרות".

24
25 149. העוררות מתייחסות לנחיתות החלופה הירדנית גם בשל כושר ההעברה דרכו
26 שהיא מוגבלת ביותר ולא מאפשר ייצוא של כמויות גז טבעי משמעותיות (וראו
27 בקשר לכך את דו"ח משרד האנרגיה מש/11, ע' 27).
28

²⁴ וראו בקשר לכך ע/2 בע' 26.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

150. הממונה טען כי אין ממש בטענות העוררות בכל הנוגע לצינור הגז הירדני. הראיה לכך היא שחברת אנרג'יאן פרסמה אודות הסכם כוונות (LOI) עם החברה הממשלתית המצרית EGAS לייצוא למצרים של גז טבעי והודיעה כי בכוונתה להוליך את הגז הטבעי דרך המערכת הירדנית. הדברים עלו במסגרת חקירתו של אבו (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 160, ש' 8-21):

6 "עו"ד מילברג: אז תראה, רק לפני בערך חודש וחצי
7 בעצם אנרג'יאן פרסמה שיש תגלית חדשה באזור
8 חיפוש של אתנה. אתה מכיר את זה?
9 מר אבו: כן.
10 עו"ד מילברג: אתה יודע כמה גז יהיה?
11 מר אבו: לפי הפרסומים של אנרג'יאן, BCM 8.
12 עו"ד מילברג: אוקיי. אתה מכיר את זה שהיא בעצם
13 בהודעה ציבורית כמובן דיברה על כך שהיא שוקלת
14 לייצא חלק מהגז הזה?
15 מר אבו: לא רק שהיא שוקלת לייצא חלק מן הגז הזה,
16 הם חתמו LOI עם EGAS, זה בעצם החברה
17 הממשלתית המצרית שרוכשת ומוכרת את הגז. ואני
18 גם יודע, כי פגשתי אותם פיזית שם בירדן, שהם
19 מתנהלים מול הירדנים על הולכה דרך הצינור
20 הירדני".

21
22 ובהמשך עדותו (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 193, ש' 12 – ע' 194, ש' 11) נאמר
23 הדברים הבאים, שראוי להביאם במלואם:

24 "מר אבו: ואנחנו גם לאחר אישור העסקה, בוא, זה
25 לא סוד, זה כעובדה, כב' השופט. אנחנו עשינו את
26 EMG. מהיום שפתחנו את EMG כב' השופט, כל
27 מולקולה שטכנית יכולנו להעביר למצרים, המצרים
28 לקחו, כל מולקולה. השנה אנחנו נותנים להם בחצי
29 שנה האחרונה הרבה מעבר להסכם, כי במצרים יש



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

מחסור וכל עודף שאנחנו יכולים אנחנו נותנים. אז מה
קרה? EMG היה מלא כל הזמן. כל הזמן היה מלא,
מלא, מלא במקסימום הטכני שאנחנו יכולים. לקחנו
החלטה להגדיל את EMG, עם מדינת ישראל.
להגדיל את EMG באיזה מובן? להגדיל את הצנרת
שמובילה גז מנתג"ז, ממערכת ההולכה הישראלית
ל-EMG כדי ש-EMG יוכל לעלות מהכמות של 4-5
BCM עכשיו, ל-8 BCM החל מ-2023. בתקופת
הביניים הזאת, היה לחץ מצרי עצום, שהתגבר ככל
שהמשבר באירופה החמיר, ולחץ ישראלי שבא
ואמר, בואו נעבוד ביחד כדי להזרים עוד גז, עודפים,
מה שיש לכם, רק עודפים למצרים דרך ירדן. והדיון
הזה, שהיו שותפים בו גם האמריקאים, וגם הירדנים
וגם המצרים, הצלחנו לפתוח טכנית גם את הצינור
הירדני להובלת גז דרך ירדן למצרים. והיום שתי
הצינורות הללו עובדות. וכעובדה גם אנרג'יאן, אותו
ספק נוסף הוא חתם NOI עם המצרים, לפי דבריו,
על 2 BCM בשנה, אני יודע שזה מאושר גם עם
המצרים. על בסיס תגליות עתידיות שאולי יהיו לו.
הם גם אומרים את זה, דרך ירדן. זאת אומרת, אנחנו
ידועים שהם מדברים גם עם הירדנים על זה. אז
בסופו של יום מה שעשינו פה, זה לא שחסמנו, לא רק
שלא חסמנו, אנחנו פתחנו עוד אלטרנטיבות לייצוא גז
למצרים, כי פתרנו את הבורריות של EMG."

151. בכל הנוגע להקמת צינור גז טבעי חדש בין ישראל למצרים, טענו העוררות כי
הובהר שצינור זה מצוי רק בשלבי תכנון וכלל לא ברור מתי הוא יצא לדרך.
בנוסף, לטענת העוררות הקמת חלופה נוספת תעלה סכום משמעותי ביותר²⁵.
גם המצהיר מטעם הממונה טען כי הקמת הצינור תעלה כ-700 מיליון שקלים

²⁵ וראו בקשר לכך חוות הדעת של ד"ר פריזט בסעיף 87.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 רק בצד הישראלי (פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 52, ש' 7-3). אין מחלוקת בין
2 הצדדים שהצורך של שחקן חדש שייכנס לשוק הגז הטבעי להקים צינור הוא
3 צורך מכביד בהכרח מבחינת עלויות ובמיוחד אם מדובר במאגרים קטנים
4 ובינוניים²⁶. יחד עם זאת, הצדדים אינם מסכימים כי יש ללמוד מכך שהצורך
5 להקים צינור מהווה חסם בכניסת שחקנים חדשים.
6
7 152. העוררות טענו כי הקמת צינור גז חדש צפויה להתקל בקשיים נוספים כגון
8 הצורך באסדרה סטטוטורית הן בצד הישראלי והן בצד המצרי, דבר שיקח זמן
9 רב. העוררות טענו כי לא ניתן להתייחס להקמת צינור גז טבעי חדש כחלופה
10 ראויה לצינור הגז של EMG שהוא קיים ומוזרם דרכו גז טבעי באופן סדיר.
11
12 153. לעומתן, הן הממונה והן המשיבות, טענו כי החלופה של הקמת צינור גז טבעי
13 חדש דרך ניצנה היא חלופה ראויה שנבחנת ומקודמת בפועל בימים אלה. בקשר
14 לכך העיד המצהיר מטעם הממונה (א' איתן) כך²⁷:

15 "... מדינת ישראל צפויה לאפשר ייצוא לגורמים
16 אחרים שהם לא דלק ונובל ואני לא אתייחס פה בגלל
17 הגורמים שנמצאים פה, לגורמים אחרים
18 אלטרנטיביים. ובנוסף, מקודם באופן מאד משמעותי
19 צינור נוסף דרך ניצנה שקורם, התחיל לקרום עור
20 וגידים וצפוי להתחיל לפעול עד שנת 2025. הצינור
21 הזה, חשוב לי להגיד, וזו עבודה היומיומית שלי,
22 שאני מקבל עליה וואטסאפים ואסמסים בזמן שוטף,
23 תהליך שכבר קורה, כבר ממש הולך ומתממש...".

24
25 154. דהיינו, לשיטת הממונה אין מדובר בחלופה תיאורטית אלא מדובר בתהליך
26 שקורה בזמן אמת וצפוי להתחיל ולפעול כבר בשנת 2025. לעניין זה משמעות
27 מכרעת לענייננו. כיום אין בישראל מאגרי גז שנמצאים זמינים ומוכנים לייצא
28 גז טבעי והמדובר, גם לשיטת העוררות, בפוטנציאל עתידי בלבד לאפשרות

²⁶ וראו בקשר לכך עדותו של א' איתן, פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 105, ש' 9-21.

²⁷ פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 50, ש' 13-20.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 ששחקנים חדשים יכנסו לתחום, ימצאו מאגרי גז טבעי חדשים, יפתחו את
2 אותם המאגרים ויבקשו לייצא גז טבעי למצרים דרך הצינור. כלומר – מדובר
3 בהליך ארוך מאד שצפוי להתממש לכל הפחות לאחר שנת 2025.²⁸
4
5 155. יחד עם זאת, יש לציין כי בניגוד לעדותו של א' איתן, בסעיף 4 לדו"ח נתג"ז
6 שהוגש כמס' 17 נאמר באופן מפורש כי נכון לתקופת הדיווח נתג"ז מקדמת
7 הליכי תכנון בלבד וכי "מקטעים אלו טרם מופיעים ברישיון החברה וכי
8 הקמתם והפעלתם כפופה להוספתם לרישיון החברה ע"י השרים". אין ספק
9 שהצורך הגובר בייצוא גז למצרים כפי שעולה מדוחות משרד האנרגיה שהובאו
10 לעיל (עליה של כמעט 100% ביצוא הגז למצרים בשנת 2021) תורם להסתברות
11 הקמת צינור גז טבעי נוסף מישראל למצרים.²⁹
12
13 156. מקובלת עלי גם עמדת הממונה בכל הנוגע לכך שחלופת הצינור המתוכנן אינה
14 משפיעה על השוק התחרותי הקיים והצפוי בקרוב וזאת לאור העובדה שבמהלך
15 הקמת מאגרי תמר ולוויתן, לא היה בנמצא צינור להולכת גז מישראל למצרים
16 או לירדן וצינור EMG פעל באותן השנים להזרמת גז מיובא ממצרים לישראל.
17
18 157. ככל שאכן, מקודם ומוקדם צינור נוסף מישראל למצרים במימון ובחסות ממשלת
19 ישראל, יש בכך כדי למתן באופן משמעותי את החשש מפגיעה בתחרות בנסיבות
20 הקיימות, כאשר עוד אין מתחרים נוספים שמצאו מאגרי גז טבעי המכוונים
21 לייצוא בהיקפים משמעותיים.
22
23 158. יש להכיר גם בכך שאין מחלוקת בין הצדדים שהקמת צינור חדש היא חלופה
24 זולה יותר מהמחיר ששילמו המשיבות בהחייאת צינור EMG. בפרק העוסק
25 בבוררות התייחסתי לעניין והכרעתי כי אכן, ברור מהנתונים והעדויות
26 שהמשיבות שילמו "פרמיה" לצורך הסדרת הבוררויות כתנאי להתחלת הזרמת
27 הגז מישראל למצרים³⁰. לכן, בחינת הקמת צינור גז נוסף מעלה כי הקמתו
28 יקרה, אך זולה מהאפשרות הגלומה בצינור EMG. לפיכך, מבחינה תחרותית,

²⁸ וראו בקשר לכך פרסום משרד האנרגיה לגבי יציאה להליך תחרותי נוסף לפיתוח מאגרי גז טבעי חדשים בישראל מיום 30.5.22 : https://www.gov.il/he/departments/news/press_300522

²⁹ וראו גם מס' 11 בעמודים 3 ו-20.

³⁰ ראו עדות אבו גם בפרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 191, ש' 17-26 וכן עדותו שהובאה לעיל בפרק העוסק בבוררות.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 שוק הגז יכול להינות מכך שהמונופול, שהוא היחיד שיכול לייצא גז טבעי
2 בכמויות גדולות בזמן הנראה לעין, משרת את כלל משק הגז הטבעי בכך
3 שהשמיש את צינור EMG ופתח גם את האפשרות ששתי המדינות (ישראל
4 ומצרים) יחליטו לקדם צינור גז נוסף שיהווה מכפיל כוח בכל הנוגע להזרמת
5 כמויות גדולות יותר של גז טבעי בין המדינות.
6
7 159. היבט נוסף נוגע לטענת העוררות כי הקמת צינור גז טבעי חדש אינו נותן פתרון
8 לכמויות גז קטנות או עודפות בזמנים רלוונטיים. אין מחלוקת כי הקמת צינור
9 גז חדש אינה מהווה פתרון לכמויות קטנות או עודפות ואין ספק שכמויות כאלה
10 מוצדק יהיה להעביר בצינור הקיים. לפיכך, הממונה קבע תנאים לעניין מנגנון
11 ה-SWAP וכן למתן הגישה הפתוחה (OPEN ACCESS) שנותנים פתרון
12 מסוים לעניין זה ואתייחס לכך בהמשך.
13
14 160. לאור כל האמור, מקובלת עלי גישת הממונה והמשיבות כי חלופת צינור הגז
15 הנוסף מהווה חלופה ראויה, שכן מבחינת הזמנים צפוי לקום הצינור עד שנת
16 2025. הדבר מתאים ללוח הזמנים שדרוש להקים ולפתח מאגר גז טבעי חדש
17 (שטרם נמצא עד כה)³¹.

18 הבעלות והשליטה בצינור:

19 161. כאמור, העוררות טענו כי דלק ונובל רכשו באמצעות EMED 39% מחברת
20 EMG, את הזכות להפעיל באופן בלעדי את צינור EMD ואת הזכות לשלוט
21 בקיבולת שלו למשך 10 שנים וכן אופציה ל-10 שנים נוספות. עוד עולה כי הסכם
22 בעלי המניות ב-EMED קובע כי ההחלטות בחברה תתקבלנה פה אחד. בנוסף,
23 -----]
24 -----
25 -----].

26
27 162. לטענת העוררות, מצב הדברים הוא שהמשיבות, רכשו באמצעות הסכם בעלי
28 המניות ב-EMED שליטה על כל הנעשה בחצי ממניות חברת EMG ובהינתן,
29 שתקנון EMG קובע כי נדרשים 75% מזכויות ההצבעה בכדי לקבל החלטות

³¹ ראו פסקה 57 לחוות דעתו של המומחה מטעם המשיבות רוזנברג.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 ב-EMG, הרי שהמשיבות רכשו את השליטה בצינור EMG. נטען כי שליטה זו
2 של המשיבות, אינה מוגבלת רק לתקופת ה-10 שנים שעליה הוסכם במסגרת
3 הסכם ה-CLOA אלא היא תקפה לזמן בלתי מוגבל.
4
5 163. העוררות קובלות על כך שהממונה לא התייחסה לעניין הבעלות של מונופול הגז
6 הישראלי בחברה בעלת הזכויות בצינור הגז במסגרת החלטתה ולא קבעה
7 הגבלות מתאימות, שהיה מקום לקבוע בנוגע להפרדה בין השימוש שעושה
8 המונופול בהזרמת הגז הטבעי על פי הסכם ה-CLOA לבין הבעלות בתשתית
9 הנוגעת לכך.
10
11 164. יש לציין כי העוררות לא העלו טענה זו במסגרת הערר ובחוות הדעת מטעמן
12 ומדובר בטענה שהתפתחה עם התקדמות ההליך דגן ולטענת הממונה
13 והמשיבות, מדובר בהצגה מגמתית של העובדות.
14
15 165. לשיטת הממונה והמשיבות, אין למשיבות כל זכות וטו בנוגע לצינור EMG.
16 יתרה מכך, הממונה מפנה בסיכומיו [-----]
17 -----
18 -----
19 -----].
20
21 166. עוד טענו הממונה והמשיבות כי העוררות לא התמודדו עם הטענה כי ככל
22 שההסכם לא יוארך לאחר 10 שנים – בהתאם לתנאים שנקבעו – נובל ודלק
23 יוותרו עם אחזקות בשיעור 19.5% בלבד ב-EMG.
24
25 167. גם אם נניח כי יש לנובל ודלק זכות וטו, העוררות לא מתמודדות עם הברור
26 מאליו והוא כי השליטה דה-פקטו באפשרות היצוא למצרים נמצאת בידיה של
27 ממשלת מצרים, בהתאם לאינטרסים שלה. בקשר לכך, העיד מר אבו (פרוטוקול
28 מיום 7.7.22, ע' 214, ש' 20 – ע' 215, ש' 11) את הדברים הבאים:

-----] "מר אבו: -----



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 -----
2 .[---]

3 עו"ד שטרומ: אוקיי.

4 מר אבו: אבל [-----]

5 -----

6 -----

7 -----

8 -----

9 -----

10 -----

11 -----

12 ,-----

13 .[-----]

14

15 ובהמשך לכך (שם, ע' 216, ש' 9 – ע' 217, ש' 14 :

16 "מר אבו: בסופו של דבר, [-----]

17 -----

18 -----

19 -----

20 -----

21 .[-----]

22 עו"ד שטרומ: כן, [-----]

23 -----

24 .[-----]

25 מר אבו: [-----].

26 עו"ד שטרומ: [-----]

27 -----

28 .[-----]

29 מר אבו: אני אסביר, אסביר את זה בזה. יש,

30 עו"ד שטרומ: [-----],



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 מר אבו:]-----[

2 -----

3 -----

4 -----].

5 עו"ד שטרום: נכון.

6 מר אבו:]-----[

7 -----

8 -----

9 -----

10 -----

11 -----

12 -----

13 -----

14 -----]."

15

16 168. הבאתי את הסבריו של אבו בנוגע לאחזקות נובל ודלק בתשתית באופן נרחב

17 וזאת בכדי לקבוע שאין בדבריו בכדי להשקיט את החשש התחרותי הקיים

18 מאחזקותיהן של נובל ודלק בתשתית ההולכה, להבדיל מהאפשרות שלהן

19 להחזיק בזכויות להזרמת הגז לעשר שנים, יחד עם האפשרות להאריך את

20 תקופה. העובדה שמר אבו טוען כי [-----] אינה משקיטה את החשש,

21 שכמונפול הוא יפעל עם שותפיו בכדי למנוע או להכביד מבחינת תחרות בקו

22 הצינור הקיים של EMG. לפיכך, וכפי שיובא להלן במסגרת פרק התנאים,

23 אתייחס גם לחשש ולפתרון האפשרי הנוגע אליו.

24]-----[:

25 169. העוררות הצביעו על כך [-----]

26 -----

27 -----

28 -----].

29

30 170. בהתייחסות המשיבות לעניין זה [-----]



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 -----
2 -----
3 -----
4 -----] הממונה גם טענה [-----
5 -----
6 -----].

7
8 171. מקובלת עלי עמדת הממונה בנוגע לעניין זה. נראה כי אין היתכנות אמיתית
9 למכירתו של גז ישראלי ממצרים בחזרה לישראל כאשר העוררות כלל לא
10 לוקחות בחשבון את האפשרות של דלק ונובל למוכרו בישראל באופן ישיר,
11 כאשר הן חוסכות את עלויות העברתו למצרים ובחזרה. מכל מקום, הטענה כי
12 דלק ונובל ביקשו למנוע מכירת גז חזרה לישראל אינה מבססת חשש תחרותי,
13 המצדיק להתנגד לעסקת המיזוג.

14 15 התנאים שקבעה הממונה

16 172. הממונה אישרה את עסקת המיזוג אך קבעה כי אין די בקביעתה שאין במיזוג
17 חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות. לשיטת הממונה, קיים חוסר וודאות
18 בשוק הגז הטבעי, ולפיכך, מצאה לנכון לקבוע שלושה תנאים: הסדר החלפת גז,
19 גישה חופשית וקבלת אישור הממונה בטרם הארכת האופציה. העוררות
20 במסגרת הערר, התמקדו רק בשניים מתוך שלושת התנאים ואילו התנאי בנוגע
21 לקבלת אישור הממונה בטרם מימוש האופציה נותר ללא התייחסות בערר
22 ובחוות הדעת מטעמן. אלא שבעקבות תגובות הממונה והמשיבות בקשר לתנאי
23 הנוסף, העוררות התייחסו גם אליו במסגרת סיכומיהן.

24
25 173. העוררות טענו כי מחד, הממונה לא מצאה לנכון להתנגד למיזוג אך מאידך,
26 קבעה תנאים אשר מטרתם לרכז את הפגיעה הנגרמת לתחרות בשוק הגז הטבעי
27 לשחקנים הנוספים בתחום. לשיטת העוררות, העובדה שהוועדה המייעצת לא
28 השתכנעה שהתנאים שנקבעו הם תנאים מספקים והמליצה להתנגד למיזוג, די
29 היה בה להביא את הממונה לחשב מסלול מחדש, אלא שמשממונה לא פעלה
30 כך וקבעה תנאים שכולם התנהגותיים, שהם תנאים נחותים אשר אין בהם כדי
31 להפיג את החששות התחרותיים.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1
- 2 174. העוררות מפנות בקשר לכך להנחיות הממונה בנוגע לתרופות למיזוגים³², אשר
- 3 במסגרתן נקבע כי על התנאים "לספק פתרון מלא ושלם לחשש התחרותי, כך
- 4 שרמת התחרות בשוק אחרי המיזוג לא תפחת מזו שהייתה קודם לכן" (ראו שם,
- 5 פסקה 5).
- 6
- 7 175. כאמור, המומחה מטעם העוררות לא התייחס בחוות דעתו לתנאי של קבלת
- 8 אישור הממונה לפני הארכת תקופת האופציה (לאחר 10 שנים), אך קבע בחוות
- 9 דעתו כי תנאי ה-SWAP וה-Open Access אינם ברי יישום, ואינם חלים על
- 10 השותפים של המשיבות בצינור EMG ובמאגרי הגז ולכל אחד מהם, אינטרס
- 11 לסכל את התחרות באמצעות השימוש בצינור³³.
- 12
- 13 176. העוררות טענו עוד כי בתנאים שנקבעו אין כדי להפיג את החששות התחרותיים,
- 14 משום שאין בהם לרפא את הפגיעה בתחרות ולהעלים את שתי המאפיינים
- 15 המרכזיים של ההסכמים דנן: האחד, את בעלותו של מונופול הגז בצינור הגז
- 16 הטבעי היחידי בין ישראל למצרים והשני, את היותו של מונופול הגז המפעיל
- 17 היחידי בצינור.
- 18
- 19 177. העוררות טענו כי מדובר בתנאים התנהגותיים אשר אינם ניתנים ליישום
- 20 ולאכיפה וכאמור, סותרים את הנחיות הממונה עצמו כנ"ל.
- 21
- 22 178. סעיפים 19 ו-21 לחוק מסמיכים את הממונה לקבוע תנאים במידה ומצא שיש
- 23 אפשרות לפגיעה בתחרות אשר לא מצדיקה התנגדות לעסקה אלא רק לקביעת
- 24 תנאים בקשר אליה. לטענת הממונה, התנאים שהוטלו נועדו להתמודד במישרין
- 25 עם האפשרות שבעתיד יתפתח שוק הגז הטבעי באופן שבו העסקה תפגע
- 26 בתחרות ומטרתם היא להבטיח קיומה של היתכנות ליבוא גז טבעי ממצרים
- 27 ויצוא גז טבעי אליה. הממונה טענה כי בחינת שלושת התנאים יחדיו – כמארג
- 28 רגולטורי שלם – מביאה למסקנה כי התנאים הם מידתיים והולמים את מידת
- 29 האיום התחרותי העולה מן העסקה, ויש בכוחם להפיג את פוטנציאל החששות

³² אסמכתה ט"ז לאסמכתאות שהגישו העוררות.

³³ וראו בקשר לכך פרק 3.א.3 לחוות הדעת מטעם ד"ר פריזט.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

- 1 העתידיים לפגיעה בתחרות וכן כי התנאים מעודדים ציות ועמידה בהם לאורך
2 זמן.
- 3
- 4 179. לטענת הממונה, על פי הניתוח שערכה, הסבירות לקיומה של פגיעה משמעותית
5 בתחרות כתוצאה מהמיזוג היא נמוכה ביותר. יחד עם זאת, לאור חשיבותו
6 האסטרטגית של משק הגז הטבעי, יחד עם העובדה שמדובר בשוק דינמי בעל
7 מאפיינים ייחודיים, מצאה הממונה להטיל את התנאים שנקבעו על מנת להבטיח
8 את האפשרות ליבוא גז ממצרים ככל שהדבר יהיה רלוונטי לכך בעתיד, או את
9 יצוא הגז מישראל למצרים.
- 10
- 11 180. הממונה טענה שעל העוררות מוטל נטל כבד להצביע על תשתית לכאורית הנוגעת
12 לחוסר סבירות החלטתה אשר אינה בהתאם לתכלית החוק ומטרתו, על מנת
13 להצדיק את התערבות בית הדין בהחלטה. בקשר לכך נאמרו הדברים הבאים
14 במסגרת בש"א (הגבלים עסקיים – ביה"ד ירושלים) 08/515 **טרפלס**
15 **קומפאונדס (1994) בע"מ נ' הממונה על הגבלים עסקיים (26.8.08):**
- 16 **”הנטל על המבקשת להציג תשתית עובדתית**
17 **ומקצועית, מבוססת ומשכנעת, תוך שימוש בנתונים**
18 **שבידיעתה המיוחדת, שיש בהם להראות כי החלטת**
19 **הממונה אינה מוצדקת מבחינת דיני התחרות ואינה**
20 **מגשימה את תכלית החוק של מניעת הפגיעה**
21 **בתחרות הכלכלית ובציבור. נראה לכאורה כי**
22 **המבקשת לא עמדה בנטל זה. היא לא העלתה בפני**
23 **הממונה או בבקשה לבית הדין, תשתית לכאורית**
24 **שיש בה כדי להצביע על העדר הסבירות של התנאי**
25 **בהתאם לתכלית ולמטרת החוק, ואף לא הצביעה על**
26 **תנאים חלופיים אחרים שיש בהם לתת מענה**
27 **לחששות לתחרות שנבעו מהסכם המיזוג.”**
- 28
- 29 181. בכך הממונה צודקת, שכן העוררות לא הציעו תנאים חלופיים או מתוקנים
30 ועמדו על טענתם כי לא היה מקום לאשר את המיזוג, טענה אשר נדחתה לעיל.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

- 1
2 182. אדון עתה בתנאים שנקבעו, אציג את טענות הצדדים המרכזיות ואדון בהן
3 במסגרת פרק זה.
4
5 התנאי הראשון – הסדר החלפת הגז (SWAP)
6 183. הממונה טענה כי תנאי זה מאפשר לספק גז טבעי מצרי להתקשר בהסכם
7 אספקת גז עם לקוח ישראלי ולחייב את נובל ודלק, שלהן גז טבעי בישראל,
8 לספק במקומו את הגז הטבעי שלהן ללקוח הישראלי. בתמורה, ספק הגז
9 המצרי, יספק לנובל ודלק כמות גז טבעי זהה ממאגריו שבמצרים.
10
11 184. לשיטת הממונה, תנאי זה מביא לכך שהלקוח הישראלי מקבל את הגז הטבעי
12 בהיקף הדרוש לו במדינת המקור ומבלי צורך להזקק לתשתיות ההולכה הבין
13 מדינתיות ובכך הלקוח הישראלי פטור מהתקשרות דווקא עם ספקי הגז
14 בישראל.
15
16 185. תנאי זה מטיל על דלק ונובל מחויבות להסכים לעסקאות החלפת הגז עד
17 לכמויות הגז הקבועות בתניות ה"קח או שלם" (take or pay) של הסכמי
18 ההולכה בצינור EMG עליהם הן חתומות עם לקוחותיהן במצרים. עוד הסבירה
19 הממונה כי EMG לא תגבה מספק מצרי סכום העולה על מחצית מדמי ההולכה
20 בצינור, וזאת על אף שגז טבעי כלל לא מועבר בו. הטעם לכך, לשיטת הממונה,
21 הוא הציפיה של בעלי המניות האחרים ב-EMG המצפים להכנסות מהולכת הגז
22 הטבעי שמושתת, למעשה, על EMED.
23
24 186. הממונה סבורה גם כי לתנאי זה יש יתרונות רבים, בין היתר, בכך שהוא מאפשר
25 לספקי גז קטנים בישראל לשווק גז מצרי ללא צורך בהזרמת גז טבעי בצינור או
26 הקמת צינור גז טבעי חדש. בנוסף, ניתן באמצעות תנאי זה לגוון את ספקי הגז
27 הטבעי בישראל – באמצעות הכנסת ספקי גז מצריים – אשר ללא החלפת הגז
28 לא היו נכנסים לשוק הישראלי, בין היתר, גם בשל העלויות הנמוכות שנקבעו
29 להעברת הגז בהחלפה באמצעות התנאי שהוטל.
30
31 187. לשיטת הממונה, בתנאי זה נעשה שימוש נרחב בעולם וכי יש בו הגיון כלכלי



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

ומעשי רב. בקשר לכך, הפנתה הממונה להסדר דומה הקיים באוסטרליה³⁴ וכן
לדבריהם של [-----] ונציגי חברת החשמל³⁵,
אשר אין מחלוקת שהם גורמים ניטרליים, ואשר אישרו כי מדובר בתנאי מקובל
במקומות רבים. [-----] הסביר בשיחה שהתקיימה אתו כי:

"בסופו של דבר ויש הרבה מקרים בעולם. החוזה של
הצרכן הישראלי יהיה מול מצרים אבל הגז יסופק לו
על ידי ספק ישראלי. זה הסכמים מהסוג הזה אנחנו
רואים אותם בהרבה מקרים בעולם".

188. הממונה טענה כי בניגוד לטענת העוררות, תנאי מסוג זה הופעל בישראל
בהצלחה כאשר הוא נכפה על בתי הזיקוק, בז"ן ופז לבצע SWAP עם חברות
דלק עצמאיות על מנת לאפשר להן לייבא דלקים לישראל בהתאם להחלטת
פטור מאישור הסדר כובל בתנאים (בשנים 2015 ו-2016). באמצעות תנאי זה
הצליחו דלק וסונול לייבא כמויות גדולות של בנזין לישראל כך שבשנת 2018
מחצית מהבנזין היה כתוצאה מיבוא על-ידי אותן חברות מתחרות בבתי
הזיקוק³⁶.

189. המשיבות טענו כי בתנאי זה יש פתרון שחזק משמעותית את התחרות. זאת,
בשל העובדה כי טענות העוררות נגעו בהתנגדותן להסכמים בכך שייפגע שוק
היבוא ממצרים אלא שבעולם המציאותי צינור אחד אינו יכול להוות תשתית
ייבוא ותשתית ייצוא בעת ובעונה אחת. בקבעה תנאי זה, פתרה הממונה את
המגבלות הפיסיות הקיימות על הצינור ואפשר ייבוא גז בצורה וירטואלית
בכיוון ההפוך.

190. העוררות טענו כי תנאי זה אינו ניתן למימוש או לאכיפה וזאת, כפי שהסביר ד"ר

³⁴ ראו בקשר לכך נספח 58 לתגובת הממונה לערר.

³⁵ ראו בקשר לכך התרשומות שערך הממונה עם השניים בשיחות שנעשו בנוגע לקביעת התנאים והוגשו כנספחים 46 ו-47 לתגובת הממונה.

³⁶ וראו בקשר לכך חקירתו של המצהיר מטעם הממונה, פרוטוקול מיום 11.7.22, ע' 183, ש' 4-6, ע' 179, ש' 5.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 פריזט בחוות דעתו³⁷, חוזי אספקת הגז הם חוזים מורכבים ולא ניתן לכפות על
2 צד שלא מעוניין להגיע להסכמות בקשר אליהם לעשות כן. לאור העובדה שנטען
3 כי מונופול הגז לא יהיה מעוניין לאפשר תחרות בישראל, הוא לא יסכים לייבוא
4 גז טבעי לישראל באמצעות החלפתו בגז מצרי במצרים.
5
6 191. העוררות טענו כי לא נעשה שימוש בתנאי זה במקומות אחרים בעולם ואף
7 המצהיר מטעם הממונה טען כי אינו מכיר כפיית עסקאות שכאלה במקומות
8 אחרים³⁸ ומכך מסיקות העוררות שהממונה קבע תנאי שאינו בר יישום.
9
10 192. בחינת חקירות העדים במסגרת דיוני ההוכחות מעלה כי הן המומחה מטעם
11 המשיבות והן המצהיר מטעם הממונה סברו כי מדובר בתנאי ישים אשר יש בו
12 כפיה על דלק ונובל לבצע עסקאות שאינן עסקאות אליהן הן היו מגיעות ללא
13 התנאי דנן. במסגרת זו טען בחקירתו המומחה מטעם המשיבות (פרוטוקול
14 מיום 7.7.22, ע' 147, ש' 7-10) כי:

15 **"בזכות המיזוג הם קיבלו על עצמם תנאים**
16 **שמכריחים אותם להיכנס לעסקת SWAP כזאת,**
17 **ולכן המיזוג יחד עם התנאים האלה הוסיף פקטור**
18 **שאפילו לא היה קיים ברגיל".**

19
20 ובהמשך לכך (שם, ש' 19-24):

21 **"... לא היה במצב כזה תמריץ לדלק ולנובל בישראל**
22 **לעשות SWAP עם ספק מצרי, וזה לא קשור. חוסר**
23 **הרצון הזה, הוא לא נובע מהמיזוג, הוא נובע מעצם**
24 **היותם בעלי מאגרים בישראל. עכשיו, בזכות העסקה**
25 **הזו, שהוכפפה לתנאים האלה, נוסף אליהם עוד**
26 **LAYER של מחויבויות שלא היה קיים בעולם**
27 **הדמיוני ההוא".**

³⁷ חוות דעתו של פריזט בע' 45-52.

³⁸ בקשר לכך מפנות העוררות לעדותו של מר איתן בחקירתו ביום 11.7.22, ע' 186, ש' 9-15.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1
2 193. המצהיר מטעם הממונה טען בחקירתו (פרוטוקול מיום 11.7.22, ע' 185,
3 ש' 2-19):

4 "... השחקנים יודעים להגיע להסכמות האלה. ומה
5 שאנחנו אומרים בסוף, והנה זה הדוגמאות שהבאנו,
6 ומה אנחנו רוצים להגיד? אנחנו כופים פה על דלק ועל
7 נובל ועל EMED לעשות את הסכם ה-SWAP הזה,
8 חברות יודעות לעשות SWAP. ועכשיו אנחנו באים
9 ואומרים להם, ונותנים להם מערך תמריצים מאד
10 ברור, יש לכם פה הסכם מאד גדול שאתם רוצים
11 לממש אותו, ואתם לא תממשו את ה-SWAP הזה,
12 אתם תפסידו את כל הכסף הזה. אז אנחנו, אני לא
13 יודע לעשות הסכם SWAP, זה אני יכול להגיד, אבל
14 דלק ונובל ועוד חברות בינלאומיות יודעות לעשות
15 SWAP, וזה מה שרצינו להראות. ואנחנו באנו
16 ואמרנו, אנחנו עכשיו באבחת חרב יכולים להפסיק
17 פה הסכם ייצוא של עשרות מילוני דולרים, מעבר לזה
18 שאני שם פה את יכולות האכיפה של הרשות. אבל גם
19 בתנאי של 10 שנים וגם בכל רגע, ככל שהם לא
20 יסכימו, חשוב להגיד, אם הם גם ביום נתון, מחר פנה
21 אליהם גורם לעשות SWAP והם לא מסכימים,
22 מחלקת אכיפה שלנו פה יודעים לטפל בדברים
23 האלה...".

24
25 194. אכן התנאי הראשון הוא תנאי "התנהגותי", כמו גם התנאי השני, והוא מעורר
26 קושי בכך שקיומו תלוי בשיתוף פעולה של דלק ונובל. הקושי נובע מכך שאין
27 לגורמים אלה "מוטיבציה" לסייע למתחרים ויש חשש כי ייעשה ניסיון להכשיל
28 את מימוש תנאי הממונה. הממונה סברה כי התנאי השלישי, הדורש את אישורה
29 כתנאי להפעלת האופציה ל-10 שנים נוספות, מהווה כלי המבטיח את ציות דלק
30 ונובל לשני התנאים הראשונים. יחד עם זאת, תקופת עשר השנים לא נקבעה על



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 פי ניתוח תחרותי, שיתכן כי יכול היה להצביע כי ראוי לקצר את התקופה
2 ולאפשר הערכה מחודשת לאחר תקופה מקוצרת. שקלתי את האפשרות
3 להתערב, אפוא, בתנאי הדורש את אישור הממונה ולקצר את תקופת עשר
4 השנים, אולם, איני סבור כי לבית הדין כלים המאפשרים לקבוע את קיצור
5 התקופה. בעניין זה אין לעוררות אלא להלין על עצמן, שכן המומחה מטעמן לא
6 ערך ניתוח תחרותי ולא הצביע על תקופה מקוצרת אשר ראוי היה לקבוע אותה
7 במסגרת התנאי השלישי. בהעדר תשתית ראיתית, לא ראוי כי בית הדין יורה על
8 קיצור התקופה האמורה. עדיף בעיני להחזיר את העניין לממונה, לצורך עריכת
9 ניתוח תחרותי, תוך מתן הזדמנות לעוררות ולמשיבות לטעון בעניין זה, כדי
10 לבחון את האפשרות של קיצור תקופת עשר השנים.

11

12 התנאי השני – מתן הגישה הפתוחה (Open Access)

13 195. מדובר בתנאי האוסר על דלק, נובל ו-EMED לסרב לספק שירותי הולכה בצינור
14 EMG לגורם אחר המבקש לעשות שימוש בקיבלות הפנויה בצינור לשם הולכת
15 גז טבעי מישראל למצרים. דהיינו, לאפשר לספקי גז ישראלי את האפשרות
16 לייצא גם כן, גז ישראלי בצינור הגז של EMG.

17

18 196. במסגרת התנאי דנן, קבעה הממונה כי מנהל רשות הגז הטבעי הישראלי, יבחן
19 את הסכם ההולכה ויקבע כי אין בו תנאים מכבידים. במצב בו ההסכם אושר
20 על-ידי מנהל רשות הגז, לא יוכל הגורם השלישי לסרב לחתום על הסכם ההולכה
21 שיוצע על-ידי המשיבות ולטעון כי מדובר בהסכם מפלה.

22

23 197. הממונה טענה כי גם תנאי זה, כמו תנאי ה-SWAP הוא תנאי המקובל בעולם
24 ואשר נעשה בו שימוש³⁹. לשיטת הממונה, תנאי זה מייצר תשתית זמינה ושאינה
25 מחייבת השקעה כספית כלשהי בהקמת תשתית חדשה מצד הגורם המבקש
26 לייצא מישראל למצרים גז טבעי, ומקים על השותפות בצינור EMG את החובה
27 לאפשר לו גישה כאמור לצורך ייצוא הגז הטבעי, בתנאים שנקבעו.

28

29 198. העוררות טענו כי גם תנאי זה – כמו גם תנאי ה-SWAP – הוא תנאי התנהגותי

³⁹ וראו בקשר לכך נספחים 47, 59 ו-60 לתגובת הממונה.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 חלש ביותר. לטענת העוררות, השימוש בצינור בהתאם לתנאי זה תלוי ברצונם
2 הטוב של המשיבות וכי באפשרותן לחסום את הגישה על-ידי מניפולציות
3 פשוטות בקיבולת שתוגדר כפנויה על-ידם⁴⁰.
4
5 199. העוררות מפנות בטענותיהם גם לע/37 (בסעיף 51) אשר במסגרתו נאמרו
6 הדברים הבאים על תנאי הגישה החופשית:

7 **"תנאי מסוג open access המחייב את הגורם**
8 **הדומיננטי בשוק לאפשר למתחריו לעשות שימוש**
9 **בתשתיות שלו הוא תנאי עתיר קשיים... נסיון העבר**
10 **מלמד, כי יש ביכולתו של בעל התשתיות להערים**
11 **קשיים על מתחריו שמבקשים לעשות שימוש**
12 **בתשתיות שלהם".**

13
14 200. בקשר לתנאי זה מקובלת עלי עמדת העוררות כי מדובר בתנאי המעורר קשיים
15 ביישומן, גם לאור דברי אבו (שהובאו בהרחבה לעיל מעדותו ביום 7.7.22,
16 פרוטוקול, ע' 193, ש' 12 – ע' 194, ש' 11) כי אין מקום פנוי בצינור וכי דלק ונובל
17 מעבירות את כל מה שמתאפשר להם בצינור לאור הדרישה הגדולה ממצרים.
18 דברים אלה מביאים למסקנה כי בקביעת הסייג בדבר הקיבולת הפנויה יש
19 באפשרות דלק ונובל להכשיל את קיום התנאי או להערים קשיים על מימושו.

20
21 201. חיזוק לכך מקבלים גם מבחירתה של אנרגיאן למכור גז למצרים דרך החלופה
22 הירדנית, שהיא, כפי שהובא לעיל, חלופה יקרה יותר מאשר מכירת גז טבעי
23 למצרים דרך צינור EMG.

24
25 202. הקושי שמתעורר ביחס לתנאי השני נעוץ בסייג שנקבע בקשר לתנאי הגישה
26 הפתוחה בדבר "הקיבולת הפנויה בצינור". החשש הוא כי הסייג פותח פתח בפני
27 דלק ונובל לטרפד את הגישה הפתוחה של יצואנים אחרים לצינור. גם כאן, עדיף
28 להחזיר את העניין לממונה, אשר תוכל לקבוע מתווה או מנגנון שיבטיח את
29 הגישה הפתוחה ליצואנים אחרים וידאג להקצאת מקום פנוי בצינור לשימושם

⁴⁰ חוות הדעת של ד"ר פריזט, סי' 126-127.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

של אחרים. לא ראוי שבית הדין בעצמו יקבע את המתווה או המנגנון, מבלי
שניתנה הזדמנות לעוררות ולמשיבות לטעון בעניין זה. גם בהקשר זה, יכולות
העוררות להלין על עצמן, בכך שאין בחוות הדעת מטעמן כל הצעה למתווה או
מנגנון שיבטיחו את הגישה הפתוחה ובהעדר הצעה שנבחנה בהליך זה, לא ראוי
כי בית הדין יעצב את המתווה על דעת עצמו. העניין יוחזר, אפוא, לממונה, אשר
נדרשת לבחון, לאחר קבלת עמדות הצדדים, את האפשרות לשנות את הסייג
המכפיף את הגישה הפתוחה ל"קיבלות הפנויה בצינור", על מנת למנוע את
הכשלת התנאי.

התנאי השלישי – מימוש אופציית הארכה

203. במסגרת עסקת המיזוג קיבלה EMED זכות הפעלה בלעדית של צינור EMG
לעשר שנים, כאשר לאחר עשר שנים ישנה אופציה להארכת הסכם ההפעלה
בעשר שנים נוספות. תנאי זה, קובע כי על המשיבות לקבל את אישור הממונה
מראש ובטרם תמומש האופציה להארכת תקופת ההפעלה בעשר שנים נוספות.

204. לשיטת הממונה, תנאי זה מאפשר לה לבחון את התנהלות המשיבות בפועל
ולקבוע האם הן פגעו בתחרות בצורה כלשהי. עוד נטען כי לאור השינויים
התכופים בשוק הגז הטבעי בישראל ובעולם, יש מקום לשמור על גמישות מצד
הממונה ולאפשר את אי מימוש האופציה הקיימת.

205. לשיטת המשיבות, התנאי בדבר הסכמת הממונה להארכת ההסכם לאחר עשר
שנים אינה רק "מקל" אלא גם "גזר", שבאמצעותו ניתן להבטיח את הציות של
המשיבות לתנאים האחרים. המשיבות גם טענו כי יש להן אינטרס ברור לעמוד
בתנאים שנקבעו על מנת להבטיח את הארכת תקופת ההפעלה אשר מטיבה עם
כלל משק הגז ועם המשיבות באופן ספציפי.

206. לשיטת הממונה, יש לראות תנאי זה כאחד משלושת התנאים, כאשר
ההסתכלות על כולם כמארג אחד שלם, מביאה להבנה כי מדובר בתנאים
המבטיחים תחרות גם במצבים של שוק משתנה או התנהלות פגומה מצד
המשיבות. עוד טענה הממונה כי אין להתייחס אל התנאים בנפרד אלא בכך שאי
עמידה באחד התנאים, מאפשרת לממונה להפעיל את הסנקציה של אי מתן



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח' 21 בדצמבר 2022

1 ההיתר להפעלת האופציה ובכך מדובר בתנאי משמעותי ביותר⁴¹.
2
3 207. במסגרת חקירתו התייחס אבו גם הוא לתנאים שהוטלו וטען (פרוטוקול מיום
4 7.7.22, ע' 227, ש' 24 – ע' 228, ש' 6) כך:

5 "... בכלל לא ראינו את הצורך בתנאים האלה, ולא
6 רצינו אותם. אבל מהרגע שהתנאים הללו ניתנו
7 ועשינו הערכה פנימית, הסתכלנו וגם דיברנו עם
8 שותפנו וזה יש לזה פשוט בפרוטוקולים, לאור כל
9 הזה, השיח עם המצרים על הנושא הזה, לקחנו על
10 עצמנו את התנאים. אנחנו נעמוד מאחורי התנאים
11 האלה, אנחנו נבצע את התנאים האלה, ואנחנו גם
12 מבינים שיש מחיר לא לבצע את התנאים האלה. אז
13 בהחלט אני עומד מאחורי העניין שאנחנו נבצע את
14 התנאים האלה ככתבם וכלשונם".

15
16 208. כפי שהובא לעיל, העוררות לא התייחסו במסגרת הערר לתנאי זה. גם המומחה
17 מטעמן, לא מצא להתייחס לתנאי זה במסגרת חוות דעתו⁴². בסיכומיהן,
18 התייחסו העוררות לתנאי זה וטענו כי התנאי הינו "חסר שיניים" ומתעלם
19 משליטתן של נובל ודלק בצינור עצמו וכי התנאי מתייחס רק לחוזה ההפעלה
20 (CLOA) העוסק באספקת הגז ואינו משפיע על זכויותיה הקנייניות של חברת
21 EMED והאפשרויות הקיימות לה בנוגע לזכויותיה הקנייניות ב-EMG.
22 העוררות טענו כי הממונה שגתה בהבנת הסעיף ובמשמעות האחזקה הקניינית
23 בצינור EMG, שקיבלו נובל ודלק בעסקת המיזוג.

24
25 209. העוררות הוסיפו וטענו כי התקופה שנקבעה בתנאי זה איננה תוצאה של ניתוח
26 תחרותי כלשהו המסביר מדוע יש לאפשר עשור שלם של שליטה בצינור בטרם
27 תיעשה בחינה מחודשת של הממונה. נטען כי הממונה לא הסבירה מדוע יש

⁴¹ לעניין זה התייחס גם המומחה מטעם המשיבות במסגרת חקירתו, פרוטוקול מיום 7.7.22, ע' 145, ש' 4-8.

⁴² וראו בקשר לכך פרוטוקול הדיון מיום 30.6.22, ע' 167, ש' 5 – ע' 168, ש' 26.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 לאפשר עשר שנים ולא תקופה קצרה יותר לצורך בחינת מצב הדברים הן
2 מבחינה משק הגז הטבעי והן מבחינת התנהלות המשיבות בכל הנוגע לתנאים
3 האחרים שנקבעו. לשיטת העוררות, הממונה העניקה למשיבות עשור של
4 "שקט" אשר יאפשר להן לחזק את כוחן המונופוליסטי בעוד מתחרים יאלצו
5 לעשות שימוש בצינור הגז הטבעי הירדני, שהוא ללא ספק, חלופה נחותה מצינור
6 EMG לצורך ייצוא גז למצרים.

7
8 210. לטענת העוררות, הממונה לא עמדה על כך שמכלול העסקאות שבוצעו מקנה
9 לדלק ולנובל שליטה דה-פקטו בצינור הגז שאינה מוגבלת רק לתקופת הסכם
10 ההפעלה (CLOA), אשר בגינו הוגשה בקשת המיזוג. בסיכומי התשובה מטעם
11 העוררות, עתרו המתנגדות למיזוג לסעד חלופי (סעיף 36 לסיכומי התשובה)
12 בדבר ביטול זכות הווטו. הקושי בקבלת הסעד החלופי נעוץ, בין היתר, בעיתוי
13 המאוחר של העלאת הטענה, מבלי שניתנה למשיבות ולממונה, הזדמנות נאותה
14 להתייחס לתרופה החלופית. יחד עם זאת, ראוי כי הממונה תתן דעתה לסוגיה
15 זו, לאחר מתן זכות טיעון לשני הצדדים ותקבל החלטה משלימה בעניין זה.

16

17

סיכום

18 211. לאור כל האמור לעיל ניתן לסכם כי לא עלה בידי העוררות להראות כי המיזוג
19 מעלה חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות. למסקנה זו מגיע בית הדין לאחר
20 בחינת הסוגיות העיקריות שבמחלוקת בין הצדדים כדלקמן:

21

22 א. עסקינן במיזוג אנכי, אשר בדרך כלל אינו מעורר חשש לפגיעה משמעותית
23 בתחרות, להבדיל ממיזוג אופקי.

24

25 ב. עמדת העוררות בדבר הפגיעה בתחרות כתוצאה מן המיזוג מבוססת על
26 ההנחה כי אלמלא המיזוג, היה צינור EMG מופעל על ידי צד שלישי, הנחה
27 שלא הונחה תשתית עובדתית התומכת בה, בין היתר, לאור השקעות ענק
28 שהיו נדרשות כדי להפוך את כיוון הזרימה בצינור ולנוכח הדרישה המצרית
29 בדבר פתרון הבוררות שהסתיימו לטובת EMG ובעלי מניותיה ולחובת
30 ממשלת מצרים בסכום עתק העולה על 1.5 מיליארד דולר.

31



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 ג. לפי הערכות של גופים בינלאומיים אין תחזית המצביעה על עודף גז טבעי
2 במצרים, במיוחד כאשר לוקחים בחשבון את צרכי מתקני ההנזלה המצריים
3 ועל כן, המיזוג אינו מעלה חשש סביר לדחיקת מתחרים המבקשים לייבא גז
4 טבעי לישראל ממצרים.

5
6
7 ד. לגבי החשש כי המיזוג יוביל לחסימת יצוא גז מישראל למצרים, וכתוצאה
8 מכך, יירתעו מתחרים פוטנציאליים מחיפוש מאגרי גז חדשים בישראל, להם
9 פוטנציאל תחרותי בדלק ובנובל, מדובר בטענה שאינה מבססת באופן סביר
10 חשש תחרותי, בין היתר, לאור השימוש בצינור AGP להזרמת גז טבעי
11 מישראל למצרים דרך ירדן ולאור הקמת צינור הולכה חדש שסביר שיהיה
12 פעיל ושמיש עד למציאת מאגרי גז חדשים בישראל ופיתוחם.

13
14 ה. הבעלות החלקית של דלק ונובל ב-EMG מעלה חשש לקיומה של זכות וטו
15 ולרכישת שליטה בצינור EMG, שאינה מוגבלת לתקופת הסכם ההפעלה
16 (CLOA). חשש זה מוחלש במידת מה עקב הדומיננטיות של ממשלת
17 מצרים, הן כתוצאה מכך שחברות ממשלתיות מצריות הינן בעלות מניות
18 ב-EMG ולהן אין תמריץ לשתף פעולה עם דלק ונובל לחסום תחרות
19 בישראל והן כתוצאה מן העובדה שממשלת מצרים היא הרוכש הסופי של
20 הגז הטבעי המיוצא מישראל לחברת דולפינוס.

21
22 212. הממונה החליטה לאשר את עסקת המיזוג בתנאים וזאת נוכח הפגיעה
23 המשמעותית בתחרות שעשויה להתממש, ככול שהחשש אכן יתממש, ולנוכח
24 החשיבות האסטרטגית של משק הגז הטבעי, המאופיין בחוסר ודאות. לאחר
25 שבית הדין בחן את התנאים שקבעה הממונה, נמצאו קשיים באותם התנאים,
26 המעוררים ספק מסוים, האם יש בהם התמודדות במישרין עם האפשרות
27 להתפתחות החשש ממניעת יבוא גז טבעי בעתיד הרחוק ממצרים לישראל, או
28 ממניעת יצוא גז טבעי דרך צינור EMG מישראל למצרים. הקשיים נובעים מכך
29 שמדובר בתנאים התנהגותיים שיש חשש כי יאפשרו לדלק ונובל להכשיל את
30 תנאי ההחלפה (SWAP) שעוסק בהספקת גז טבעי לחברות ישראליות ולהכשיל
31 את תנאי הגישה הפתוחה (Open Access), שאמור לאפשר ליצואני גז טבעי



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

מישראל לעשות שימוש בצינור EMG, רק בכפוף לקיומו של "מקום פנוי"
בצינור. לאור קשיים אלה, החליט בית הדין להחזיר את העניין לממונה, על מנת
שתבחן שלושה רכיבים, כמפורט להלן, ותקבל החלטה משלימה בנוגע לתנאים
למיזוג:
ראשית, הממונה נדרשת לערוך ניתוח תחרותי שייבחן האם ניתן לקצר את
תקופת עשר השנים שנקבעה כתנאי למיזוג, על פיו EMED לא תממש את
האופציה להארכת תוקף הסכם ההפעלה ללא קבלת היתר מראש מהממונה,
וזאת נוכח יכולתו של התנאי האמור להשפיע על מחויבות EMED, דלק ונובל
לציית לתנאים הנוספים.
שנית, הממונה נדרשת לבחון את הסייג שנקבע בתנאי הגישה הפתוחה בדבר
השימוש "בקיבולת הפנויה" בצינור, לאור החשש מכוחן של דלק ונובל לטרפד
באמצעות הסייג את גישת היצואנים המתחרים לצינור EMG. הממונה נדרשת
לבחן שינוי אפשרי בסייג זה, שיבטיח הקצאת מקום פנוי ליצואנים נוספים.
שלישית, לגבי הרובד הקנייני בעסקה, וטענת השליטה האפקטיבית של דלק
ונובל בצינור EMG, המבוססת על זכות וטו לגורמים אלה, נקבע שלא ניתן
להעתר לסעד החלופי שהתבקש, בדבר ביטול זכות הווטו לנוכח היקף האחזקות
ב-EMG והסכמי ההצבעה הקיימים, לאור המועד המאוחר בהליך שבו עתרו
העוררות לקבלתו, ללא מתן זכות טיעון למשיבות. יחד עם זאת, הממונה נדרשת
לתת דעתה להיבט זה וליתן החלטה משלימה, לאחר שתיתן למשיבות זכות
טיעון.

סוף דבר

213. לאור כל האמור לעיל, הערר מתקבל באופן חלקי, כמפורט לעיל: נדחית עתירת
העוררות לביטול האישור שניתן לעסקת המיזוג, אך יהיה על הממונה ליתן
החלטה משלימה, לעניין התנאים כמפורט לעיל.

214. לעניין ההוצאות יש לציין כי העוררות אינן מתחרות עסקיות אלא גופים
הפועלים למען האינטרס הציבורי. משום כך, אף שהטענה כי יש להתנגד למיזוג
לא התקבלה, אין מקום לחייב בהוצאות, מה גם שטענתן החלופית התקבלה
בכל הנוגע לתנאים שנקבעו על ידי הממונה. משום כך, כל צד יישא בהוצאותיו.



בית הדין לתחרות ירושלים לפני כב' השופט אביגדור דורות

21 בדצמבר 2022

ת"כ 19-09-15604 לובי 99 ואח' נ' הממונה על התחרות ואח'

1 בשלב זה, ובהמשך להחלטות הקובעות כי ההליך דגן נוהל תחת איסור פרסום, 215
2 נאסר פרסומו של פסק הדין, למעט פסקאות 1-4, 6-25, 33-39, 72-93
3 ו-215-211. הצדדים יודיעו עד ליום 1.1.23 האם ישנם פרטים שהם מבקשים
4 להשמיט מתוך פסק הדין בטרם יפורסם. לאחר מכן, בדעתי להורות על מתכונת
5 פרסום פסק הדין, תוך השמטת פרטים חסויים ככל שיימצא לנכון.

6 המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים.

7
8 ניתן היום, כ"ז בכסלו התשפ"ג, 21 בדצמבר 2022, בהעדר הצדדים.

9
10
11
12 אביגדור דורות, שופט
13
14

ד"ר

